

สภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum)

๒๐๑๕-๒๐๑๖ : จากข้อเสนอสู่นโยบาย



สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ



สภาการศึกษาเสวนา
(OEC Forum)
๒๐๑๕-๒๐๑๖ : จากข้อเสนอสู่นโยบาย



สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ



๓๗๐.๗๘

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๓ ๖๙๑ ๓

สภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ๒๐๑๕-๒๐๑๖ :

จากข้อเสนอสู่นโยบาย

๑๓๘ หน้า

ISBN 978-646-270-121-4

๑. การศึกษา-ข้อคิดเห็น ๒. สภาการศึกษาเสวนา

(OEC Forum) ๒๐๑๕-๒๐๑๖ : จากข้อเสนอสู่นโยบาย

สภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ๒๐๑๕-๒๐๑๖ :

จากข้อเสนอสู่นโยบาย

สิ่งพิมพ์ สกศ.

อันดับที่ ๕๓/๒๕๕๙

พิมพ์ครั้งที่ ๑

พฤศจิกายน ๒๕๕๙

จำนวน

๒,๐๐๐ เล่ม

ผู้จัดพิมพ์และเผยแพร่

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๙๙/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๖๖๘ ๗๒๒๓

โทรสาร ๐ ๒๓๑๔, ๒๓๑๖, ๒๓๑๒, ๒๓๑๑

โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๗๙๑๕

Website : <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่

บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี จำกัด

๑๙/๒๕ ม.๘ ถนนเต็มรั้ว-หนองกวางเขน

ต.บางคูรัด อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๑๕๐-๙๖๗๖-๘

โทรสาร ๐-๒๑๕๐-๙๖๗๙

E-mail : 21centuryprint@gmail.com

www.21century.co.th

คำนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๔๕) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๕๓) กำหนดให้สภาการศึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการการศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬา กับการศึกษาทุกระดับพิจารณาเสนอ นโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา พิจารณาเสนอ นโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษา และให้ความเห็นหรือคำแนะนำในเรื่องกฎหมายและกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับการศึกษา โดยในกระบวนการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุผลตามเจตนารมณ์ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ควรต้องมีการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคม เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดพลังและประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) เดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อเป็นเวทีกลางในการประชุมทางวิชาการสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับฟังความคิดเห็น วิพากษ์/วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะต่อประเด็นสำคัญทางการศึกษาที่มีผลกระทบและเป็นที่สนใจของสังคม โดยเริ่มจัดตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘

ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๙ รวม ๑๑ ครั้ง ทั้งนี้ สำนักงานฯ ได้กำหนดประเด็นการศึกษาที่มีความสำคัญ และมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายด้านการศึกษารัฐบาล และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และภายหลังจากการจัดเสวนาแต่ละครั้ง สำนักงานฯ ได้จัดทำสรุปผลการเสวนาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพิจารณาสั่งการและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหลายเรื่องนำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายการศึกษา หลายเรื่องนำไปใช้ในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนาการศึกษาของประเทศ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔

สำนักงานฯ ขอขอบคุณวิทยากร ผู้อภิปรายนำ ผู้เข้าร่วมการเสวนาทุกท่านที่ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เพื่อขับเคลื่อนนโยบายและแผนด้านการศึกษาของชาติให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงาน “สภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ๒๐๑๕-๒๐๑๖ : จากข้อเสนอสู่นโยบาย” ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจุดประกายความคิดและตอบโจทย์สำคัญทางการศึกษา รวมทั้งนำไปปรับใช้กับการดำเนินงานในมิติที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการศึกษาและพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป



(นายกมล รอดคล้าย)

เลขาธิการสภาการศึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเป็นเวทีกลางในการประชุมทางวิชาการสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับฟังความคิดเห็น วิพากษ์/วิจารณ์ ให้ข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะต่อประเด็นสำคัญทางการศึกษาที่เป็นสนใจและมีผลกระทบกับสังคมในวงกว้าง โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ตรงทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนมาเป็นวิทยากร นำเสนอและอภิปรายนำ และเชิญผู้แทนจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนที่สนใจมาเข้าร่วมเสวนา การจัดเสวนาเริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๙ เดือนละ ๑ ครั้ง รวม ๑๑ ครั้ง ทั้งนี้ สำนักงานฯ ได้จัดทำสรุปผลการเสวนาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำ (ร่าง) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔ รวมทั้งมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหลายเรื่องนำไปใช้ประกอบการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ หลายเรื่องเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง และหลายเรื่องนำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

๑. การผลิตและสอบบรรจุครูที่มีคุณภาพ

การผลิตครูในปัจจุบันพบว่ายังไม่มีคุณภาพ ครูไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูขาดจิตวิญญาณความเป็นครู จึงได้จัดทำมีการเสวนาเรื่อง “วิกฤติครู : การสอบบรรจุครูไร้คุณภาพจริงหรือ” ซึ่งมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ รัฐควรสนับสนุนแนวทางการผลิตครูในระบบปิด ระบบการคัดเลือกและสอบบรรจุครูไม่ควรมีลักษณะเป็นแบบเหมารวมหรือใช้มาตรฐานเดียวกันในแต่ละพื้นที่ โดยควรใช้ข้อสอบแบบอัตนัยในการสอบคัดเลือกด้วยเพื่อแสดงให้เห็นอุดมการณ์และจิตวิญญาณของความเป็นครู นอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาต้องผลิต

บัณฑิตตามความเชี่ยวชาญหรือความเป็นเลิศของแต่ละแห่ง รวมทั้งมีศูนย์ข้อมูลกลาง เพื่อให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิตครูได้ทราบสภาพความต้องการในการใช้ครูอย่างแท้จริง

๒. การปรับกระบวนการเรียนการสอน

๑) สะเต็มศึกษา (STEM Education) เป็นการบูรณาการการเรียนการสอน วิชาวิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่จะช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของเด็กให้รู้จักคิดวิเคราะห์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม จึงมีการจัดเสวนาเรื่อง “สะเต็มศึกษาในการศึกษาขั้นพื้นฐาน (STEM in Basic Education)” มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ ควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาให้แก่ครู มีการบูรณาการสะเต็มศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนทุกรายวิชา และมีหน่วยงานกลางที่ดูแลรับผิดชอบด้านสะเต็มศึกษาโดยเฉพาะ

๒) การปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นหนึ่งในนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงศึกษาธิการที่จะต้องดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จโดยเร็ว แต่ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านภาษาอังกฤษของประเทศไทยยังอยู่ในระดับต่ำ และเป็นปัญหาที่สืบเนื่องมายาวนาน จึงจัดให้มีการเสวนา เรื่อง “เด็กไทยเก่งอังกฤษได้ : ไม่ใช่เรื่องยาก” ซึ่งมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) นำรูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวทางที่เสนอไปขยายผลในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนทั่วไป และคัดเลือกสถานศึกษาด้านแบบประจำจังหวัด (Best Practice) จัดทำสรุปรูปแบบ เพื่อเผยแพร่ขยายผลไปยังสถานศึกษาอื่น สนับสนุนให้สถานศึกษานำสื่อการเรียนรู้ออนไลน์มาใช้ พัฒนาทักษะภาษาไทยควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ และสร้างความตระหนักให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษ

๓. การพัฒนาเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยแรกของการวางรากฐานสำคัญของการพัฒนา จึงต้องมีการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เต็มศักยภาพ มีสมรรถนะ และมีพัฒนาการที่ถูกต้องเหมาะสมตามวัย ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยมีการศึกษาวิจัย

เพื่อกำหนดสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๐-๓ ปี และสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๓-๕ ปี และจัดทำคู่มือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสมรรถนะตามวัยต่อไป จึงมีการจัดเสวนาเรื่อง “**สมรรถนะเด็กปฐมวัยไทย : ก้าวไกลสู่มาตรฐานอาเซียน**” ซึ่งมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย ควรส่งเสริมให้มีการนำคู่มือสมรรถนะของเด็กปฐมวัยไปใช้ในสถานศึกษาหรือศูนย์พัฒนาเด็ก โดยบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา และส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนตามสมรรถนะต่างๆ ที่กำหนดไว้ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วย

๔. การปรับระบบการคัดเลือกเข้าศึกษาระดับอุดมศึกษา

ระบบการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษามีความหลากหลายและไม่ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาและส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา รวมทั้งนักเรียนและผู้ปกครองหลายประการ จึงมีการจัดเสวนาเรื่อง “**ระบบการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย**” มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ ควรลดหรือยกเลิกระบบรับตรง เพื่อลดปัญหาการวิ่งรอกสอบและลดภาระด้านค่าใช้จ่าย ควรจัดให้มีการสอบตรงเฉพาะ เช่น นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในบางคณะ นอกจากนี้ให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งใช้ข้อสอบกลาง และกำหนดเปิดปิดภาคการศึกษาที่สอดคล้องกับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้ จากข้อเสนอแนะเชิงนโยบายนี้ ได้นำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในระยะต่อมา โดยให้มีการยกเลิกระบบสอบตรง และใช้ระบบ admission หรือระบบการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษารูปแบบใหม่ ซึ่งจะเริ่มใช้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

๕. การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๑) สืบเนื่องจากผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย โดย WEF (World Economic Forum) พบว่าอันดับความสามารถด้านการศึกษาของไทยค่อนข้างต่ำ และต่ำกว่าหลายประเทศในอาเซียน จึงได้จัดเสวนาเรื่อง “**ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาในเวทีเศรษฐกิจโลก พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ (WEF2015-2016)**” ซึ่งมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ หน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องควรสร้างภาพลักษณ์หรือการรับรู้ที่ดีให้แก่ผู้บริหารในภาคธุรกิจ เพื่อให้มีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาของประเทศ และควรมีการประชุมระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดส่งข้อมูลสถิติ (Hard Data) ให้องค์กรระหว่างประเทศเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง ทันสมัย และเชื่อถือได้

๒) ในภาคธุรกิจ พบว่า วิชาธุรกิจเริ่มต้น (Startup) เป็นธุรกิจเกิดใหม่ที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นฐานในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของไทย เพื่อให้พ้นจากประเทศกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) ไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญและเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น จึงมีการจัดเสวนาเรื่อง “การศึกษาเพื่อสร้างผู้ประกอบการใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพ (Startup)” มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ ควรบูรณาการเรื่องความเป็นผู้ประกอบการไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ให้มีจำนวนมากขึ้น นอกจากนี้รัฐควรจัดตั้งกองทุนรองรับระบบธุรกิจสตาร์ทอัพ และจัดทำกฎหมายเพื่อสร้างและส่งเสริมการทำธุรกิจสตาร์ทอัพอย่างต่อเนื่อง

จ. การปฏิรูประบบทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา

๑) การเรียนฟรีโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายเป็นประเด็นที่สังคมให้ความสนใจ และรัฐบาลมีความจำเป็นที่จะทำให้เกิดบัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม จึงจัดให้มีการเสวนา เรื่อง “เรียนฟรี ใครได้ ใครเสีย” ซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ การจัดการศึกษาโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายควรเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์ และเป็นการสร้างพื้นฐานเพื่อส่งผลต่อการศึกษาในระดับต่อไป โดยรัฐควรจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นงบประมาณในการจัดการศึกษา และให้ความสำคัญกับคุณภาพและความต้องการจำเป็นของรายการอุดหนุนฟรี ๕ รายการ เนื่องจากผู้เรียนมีความต้องการที่แตกต่างกัน โดยอาจพิจารณาจัดเป็นรายการณีก/กลุ่ม และเกลี่ยรายการค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสม

๒) ระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาในปัจจุบันมี ๒ กองทุน ได้แก่ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และกองทุนเงินให้กู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ซึ่งการดำเนินงานยังมีปัญหาอุปสรรคที่ต้องหาแนวทางแก้ไข จึงมีการจัดเสวนาเรื่อง “ระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาสำหรับประเทศไทย” มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ ยกเลิกระบบกองทุน กยศ. และเปลี่ยนมาใช้ระบบกองทุน กรอ. โดยจัดทำแผนขั้นตอนการเปลี่ยนผ่าน ด้วยการให้กู้ยืมระบบ กรอ. สำหรับผู้กู้รายใหม่ ส่วนผู้กู้รายเก่าให้กู้ยืมแบบระบบ กยศ. ต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดระยะเวลาการเรียนในแต่ละหลักสูตร ทั้งนี้ ให้โอนหนี้ของผู้กู้รายเก่ามาเป็นหนี้ของกองทุน กรอ. โดยใช้มาตรา ๔๔ และให้กรมสรรพากรเตรียมระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อใช้ในการติดตามหนี้เงินกู้ และกำหนดวงเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในแต่ละคณะ/สาขาวิชาที่ตรงกับความต้องการของประเทศ รวมทั้งยกเลิกการให้เงินกู้ยืมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและสายอาชีพ) และเปลี่ยนมาเป็นการให้ทุนการศึกษาแบบให้เปล่า นอกจากนี้ ควรปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้สอดคล้องกับหลักการ/แนวคิดของระบบกองทุน กรอ. รวมทั้งเพิ่มบทบาทของกองทุนในการสนับสนุนเงินทุนให้เปล่าสำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

๗. บทบาทของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๑) สืบเนื่องจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่จากเดิม ให้เป็นหน่วยงานกลางทำหน้าที่กำหนดทิศทางการปฏิรูปการศึกษาและนโยบายด้านการศึกษาของประเทศ จึงมีการเสวนาเรื่อง “มองไปข้างหน้าอย่างท้าทาย : บทบาทผู้นำการปฏิรูปการศึกษาของสภาการศึกษา” ซึ่งมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ สกศ.ต้องเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่กำกับ ควบคุม มีอำนาจติดตาม และประเมินผลให้ทุกฝ่ายปฏิบัติตามแผนแม่บท มีความเป็นอิสระจากฝ่ายการเมือง และมีบทบาทหน้าที่ในการดูแลการจัดการศึกษาของประเทศ ให้ครอบคลุมทั้ง ๙ กระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดย สกศ. ต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิรูปการศึกษา

๒) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากำลังดำเนินการยกร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔ ซึ่งจำเป็นต้องมีการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม รวมทั้งรับฟังประสบการณ์หรือบทเรียนการจัดทำแผนการศึกษาขององค์กรระหว่างประเทศ จึงมีการจัดเสวนาเรื่อง “แผนการศึกษาแห่งชาติ : ถอดบทเรียนจากนานาชาติสู่ความสำเร็จ” ซึ่งมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายคือ กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาที่เป็นระบบ แผนการศึกษาแห่งชาติควรกำหนดเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเร่งด่วนสำคัญใน ๕ ปีแรก และให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยควรครอบคลุมการพัฒนาเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ เด็กที่เป็นลูกหลานแรงงานต่างด้าว และเด็กชนกลุ่มน้อยอื่นๆ อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ ควรคำนึงถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals : SDGs) เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติตอบสนองการพัฒนาของประเทศและสอดคล้องกับกับเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างเป็นรูปธรรม

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ค-ฉ
บทที่ ๑ ก่อกำเนิดสภาการศึกษาเสวนา	๑
บทที่ ๒ สรุปผลสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum)	๕
ครั้งที่ ๑ มองไปข้างหน้าอย่างท้าทาย : บทบาทผู้นำการปฏิรูปการศึกษาของสภาการศึกษา	๙
ครั้งที่ ๒ วิกฤตศิครุ : การสอบบรรจุครูไร้คุณภาพจริงหรือ	๑๗
ครั้งที่ ๓ ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษา ในเวทีเศรษฐกิจโลก พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ (WEF 2015-2016)	๒๕
ครั้งที่ ๔ สะเต็มในการศึกษาขั้นพื้นฐาน (STEM in Basic Education)	๓๕
ครั้งที่ ๕ เรียนฟรี ใครได้ ใครเสีย	๔๓
ครั้งที่ ๖ เด็กไทยเก่งอังกฤษได้ : ไม่ใช่เรื่องยาก	๕๑
ครั้งที่ ๗ ระบบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษา กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย	๖๑
ครั้งที่ ๘ ระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาสำหรับประเทศไทย	๖๙
ครั้งที่ ๙ แผนการศึกษาแห่งชาติ : ถอดบทเรียนจากนานาชาติ สู่ความสำเร็จ	๗๗
ครั้งที่ ๑๐ การศึกษาเพื่อสร้างผู้ประกอบการใหม่ สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพ (Startup)	๘๗
ครั้งที่ ๑๑ สมรรถนะเด็กปฐมวัยไทย : ก้าวไกลสู่มาตรฐานอาเซียน	๙๕
บทที่ ๓ จากข้อเสนอสู่นโยบาย	๑๐๕
บรรณานุกรม	๑๒๕
คณะผู้จัดทำ	๑๒๖

สภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum)
๒๐๑๕-๒๐๑๖ : จากข้อเสนอสู่นโยบาย



บทที่ ๑ ก่อกำเนิดสภาการศึกษาเสวนา

หลักการและเหตุผล

โลกในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นโลกไร้พรมแดนที่มนุษย์สามารถสื่อสารและเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้พร้อมกันทั่วโลกอย่างไร้ขีดจำกัด การศึกษานับเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างและพัฒนาคนให้รู้เท่าทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก เตรียมคนให้มีความพร้อมเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ โดยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมีปัจจัยที่สำคัญประกอบด้วย ครู ผู้เรียน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และผู้บริหารสถานศึกษา ที่ทุกฝ่ายจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นพลังที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาของประเทศให้ประสบผลสำเร็จ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้สภาการศึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการการศึกษาศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ พิจารณาเสนอนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา พิจารณาเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษา และให้ความเห็นหรือคำแนะนำในเรื่องกฎหมายและกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับการศึกษา โดยในกระบวนการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ ควรต้องมีการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์กร ชุมชน และประชาชน เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาบรรลุผลตามเจตนารมณ์ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ

ในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการ

ศึกษาวิจัย ศึกษาองค์ความรู้ และติดตามความเคลื่อนไหวประเด็นสำคัญทางการศึกษา ที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของประเทศในภาพรวม เพื่อให้สามารถตอบโจทย์ การศึกษาของประเทศ และนำไปสู่การจัดทำนโยบายและแผนการศึกษาของชาติ ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงได้จัดให้มี**โครงการสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum)** ขึ้น เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยทางการศึกษาที่สำคัญของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และนำเสนอประเด็นความเคลื่อนไหว ทางการศึกษาที่มีผลกระทบและเป็นที่น่าสนใจของสังคม โดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกภาคส่วนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และ วิพากษ์ผลการดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น และเพื่อเผยแพร่ให้สังคม และสาธารณชนได้รับรู้และร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ให้มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยและประเด็นสำคัญทางการศึกษาที่เป็นที่สนใจ ของสังคม ต่อทุกภาคส่วนในสังคมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
- ๒) เพื่อเป็นเวทีทางวิชาการสำหรับแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น วิพากษ์ วิจารณ์ และถ่ายทอดประสบการณ์ที่มีต่อประเด็นสำคัญทางการศึกษา ที่เป็นที่น่าสนใจของสังคม
- ๓) เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นสำคัญทางการศึกษาที่สังคม ต้องการคำตอบและการอธิบายที่ถูกต้องชัดเจน
- ๔) เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการศึกษา
- ๕) เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการจัดทำนโยบายและแผนการศึกษาของชาติ และการดำเนินงานตามพันธกิจหลักของสำนักงานฯ

วิธีการดำเนินงาน

- ๑) จัดประชุมเสวนา โดยนำเสนอผลงานวิจัยทางการศึกษาที่สำคัญของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาหรือนำเสนอข้อมูล/องค์ความรู้ เกี่ยวกับประเด็น ทางการศึกษาที่เป็นที่น่าสนใจของสังคม และเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญตาม ประเด็นหัวข้อต่างๆ มาเป็นวิทยากรผู้นำเสนอและผู้อภิปรายนำ

๒) อภิปรายนำหรือวิพากษ์ผลการดำเนินงานโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เข้าร่วมการเสวนาอภิปรายซักถาม รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

๓) สรุปผลการเสวนา และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อทราบและพิจารณาสั่งการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เข้าร่วมเสวนา จำนวนประมาณ ๑๐๐ คน ประกอบด้วยบุคคลต่างๆ ดังนี้

- ๑) ผู้ทรงคุณวุฒิ
- ๒) ผู้บริหารและข้าราชการจากองค์กรหลัก กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๓) ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานระดับจังหวัด/ท้องถิ่น
- ๔) ผู้บริหาร ครู คณาจารย์ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา
- ๕) กรรมการสภาการศึกษา และอนุกรรมการสภาการศึกษา
- ๖) นายกสมาคมและมูลนิธิต่างๆ เช่น สมาคมสภาการศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย สมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย สมาคมสหพันธ์โรงเรียนเอกชนแห่งประเทศไทย สมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย สมาคมผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแห่งประเทศไทย และสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย เป็นต้น
- ๗) ผู้สื่อข่าว และประชาชนที่สนใจ
- ๘) ผู้บริหารและข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ระยะเวลาและสถานที่ประชุม

จัดเป็นประจำทุกเดือนๆ ละ ๑ ครั้ง ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘-กันยายน ๒๕๕๙ (รวม ๑๑ เดือน ๑๑ ครั้ง) สถานที่จัดประชุม คือ ห้องประชุม กำแพง พลาทงูร์ อาคาร ๕๖ ปี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาหรือสถานที่อื่นตามความเหมาะสม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะนำผลการนำเสนอ การอภิปราย การวิพากษ์ รวมทั้งข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการเสวนา ไปจัดทำ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายทางการศึกษา และใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำ นโยบายและแผนการศึกษาของชาติ และการดำเนินงานอื่นๆ ตามพันธกิจของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการศึกษา และนำไปใช้ พัฒนาการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและ ประสิทธิภาพ

บทที่ ๒ สรุปผลสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดให้มีสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นเวทีกลางในการประชุมทางวิชาการ สำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับฟังความคิดเห็น วิพากษ์/วิจารณ์ ให้ข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะต่อประเด็นสำคัญทาง



การศึกษาที่เป็นสนใจและมีผลกระทบกับสังคมในวงกว้าง โดยได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ตรงทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนมาเป็นวิทยากรผู้นำเสนอและผู้อภิปรายนำ และเชิญผู้แทนจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาเข้าร่วมเสวนา ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรหลักกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารและผู้แทนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และมัธยมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค สถาบันการอาชีวศึกษาภาค ผู้บริหาร ครูคณาจารย์จากสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา และผู้แทนสมาคม/มูลนิธิต่างๆ เช่น สมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย สมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย เป็นต้น ตลอดจนประชาชนผู้สนใจทั่วไป รวมจำนวนครั้งละประมาณ ๑๐๐ คน โดยเริ่มดำเนินการจัดตั้งตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๙ เดือนละ ๑ ครั้ง รวม ๑๑ ครั้ง

สำนักงานฯ ได้จัดทำสรุปผลการเสวนา โดยมีประเด็นหัวข้อ วิทยากร และผู้อภิปรายนำในการเสวนา ครั้งที่ ๑-๑๑ และในแต่ละครั้งได้จัดทำรายละเอียดประกอบด้วย ข้อเสนอของวิทยากร การอภิปรายนำ การอภิปรายทั่วไป และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย รายละเอียดดังต่อไปนี้

ประเด็นหัวข้อ วิทยากร และผู้อภิปรายนำในสภาการศึกษาเสนา ครั้งที่ ๑ – ๑๑

๑) ครั้งที่ ๑ เรื่อง “มองไปข้างหน้าอย่างท้าทาย : บทบาทผู้นำการปฏิรูปการศึกษาของสภาการศึกษา” เมื่อวันอังคารที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ วิทยากรผู้นำเสนอ คือ เลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.กมล รอดคล้าย) ผู้อภิปรายนำ คือ นายตวง อันทะไชย

๒) ครั้งที่ ๒ เรื่อง “วิกฤติครู : การสอบบรรจุครูไร้คุณภาพจริงหรือ” เมื่อวันอังคารที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ วิทยากรผู้นำเสนอ คือ ศาสตราจารย์ ดร. สมพงษ์ จิตระดับ ผู้อภิปรายนำ คือ นายสมหมาย ปาริฉัตร

๓) ครั้งที่ ๓ เรื่อง “ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาในเวทีเศรษฐกิจโลก พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๕๙ (WEF 2015-2016)” เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๙ วิทยากรผู้นำเสนอ คือ รองศาสตราจารย์ ดร. พสุ เดชะรินทร์ คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔) ครั้งที่ ๔ เรื่อง “สะเต็มในการศึกษาขั้นพื้นฐาน (STEM in Basic Education)” เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ วิทยากรผู้นำเสนอ คือ Prof. Mark Allen Nanny, University of Oklahoma, Dr. Mark Windale, Principal Lecturer Center for Science Education, Sheffield University และ Prof. Thomas Corcoran, Co-ordinator of the Consortium for Policy Research in Education, Teachers College, Columbia University

๕) ครั้งที่ ๕ เรื่อง “เรียนฟรี ใครได้ใครเสีย” เมื่อวันอังคารที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๙ วิทยากรผู้นำเสนอ คือ ศาสตราจารย์ ดร. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ ผู้อภิปรายนำ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติ ลิ้มสกุล

๖) ครั้งที่ ๖ เรื่อง “เด็กไทยเก่งอังกฤษได้ : ไม่ใช่เรื่องยาก” วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๙ วิทยากรผู้นำเสนอ คือ นางนภาพร สุขมะโน ครูโรงเรียนวัดเสาชิงช้า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้อภิปรายนำ คือ รองศาสตราจารย์อรุณี วิริยะจิตรา และ นางเนตรปรีชา ชุมไชโย (ครูเคท)

๗) ครั้งที่ ๗ เรื่อง “ระบบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย” เมื่อวันจันทร์ที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙ วิทยากรผู้นำเสนอ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์อินทร์ รักอริยะธรรม ผู้อภิปรายนำ คือ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สรนิต ศิลธรรม และรองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงนันทนา ศิริทรัพย์

๘) ครั้งที่ ๘ เรื่อง “ระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาสำหรับประเทศไทย” เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๙ วิทยากรผู้นำเสนอคือ ศาสตราจารย์ ดร. เมธี ครองแก้ว ผู้อภิปรายนำ คือ นายสมนึก พิมลเสถียร

๙) ครั้งที่ ๙ เรื่อง “แผนการศึกษาแห่งชาติ : ถอดบทเรียนจากนานาชาติสู่ความสำเร็จ” เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ วิทยากรผู้นำเสนอ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุสรณ์ ธรรมใจ ปาฐกถานำ โดย Mr. Thomas Davin (Unicef Representative for Thailand) อภิปรายนำ โดย Mr. Hugh Delany (Unicef, Thailand) Mrs. Maki Hayashikawa (Unesco, Bangkok) และ Mr. Lars Sondergaard (World Bank)

๑๐) ครั้งที่ ๑๐ เรื่อง “การศึกษาเพื่อสร้างผู้ประกอบการใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพ (Startup)” เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙ วิทยากรผู้นำเสนอ คือ ดร.ไพรินทร์ ชูโชติถาวร ผู้อภิปรายนำ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.จิระเดช อู่สวัสดิ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์คำรณ พิทักษ์

๑๑) ครั้งที่ ๑๑ เรื่อง “สมรรถนะเด็กปฐมวัยไทย : ก้าวไกลสู่มาตรฐานอาเซียน” เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙ วิทยากรผู้นำเสนอ คือ ดร.สายสุรี จุติกุล ผู้อภิปรายนำ คือ นางธิดา พิทักษ์สินสุข และนายเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป

“การจัดสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเป็นเวทีกลางในการประชุมทางวิชาการสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับฟังความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะต่อผลงานวิจัยและประเด็นสำคัญทางการศึกษาที่มีผลกระทบและเป็นที่น่าสนใจของสังคม”

สรุปผลสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ ๑
เรื่อง

“มองไปข้างหน้าอย่างท้าทาย : บทบาทผู้นำการปฏิรูปการศึกษาของสภาการศึกษา”
วันอังคารที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร อาคาร ๕๖ ปี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา



ดร.กมล รอดคล้าย เลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวเปิดการประชุม และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดสภาการศึกษาเสวนา OEC Forum ครั้งที่ ๑ ว่า เนื่องจากจะมีการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จากเดิมให้เป็นหน่วยงานกลางซึ่งทำหน้าที่กำหนดทิศทางการปฏิรูปการศึกษาและนโยบายด้านการศึกษา เป็นแหล่งให้บริการข้อมูล สถิติ งานวิจัย และผลการศึกษาต่างๆ ในฐานะผู้นำการปฏิรูปการศึกษาในอนาคต จึงได้จัดให้มีการเสวนา เรื่อง “มองไปข้างหน้าอย่างท้าทาย : บทบาทผู้นำการปฏิรูปการศึกษาของสภาการศึกษา” เพื่อเป็นเวทีของการแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับบทบาทที่ควรจะเป็นของสภาการศึกษาในอนาคต ทั้งนี้ได้เชิญ นายตวง อันทะไชย ประธานคณะกรรมการการศึกษา และการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มาเป็นผู้อภิปรายนำ



ข้อเสนอของวิทยากร

ดร.กมล รอดคล้าย เลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอเรื่อง “มองไปข้างหน้าอย่างท้าทาย : บทบาทผู้นำการปฏิรูปการศึกษาของสภาการศึกษา” โดยกล่าวถึงความจำเป็นมาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เพื่อเน้นให้เห็นความสำคัญในบทบาท ภารกิจที่สำนักงานฯ ได้รับมอบหมายตั้งแต่ปี ๒๕๑๒ จนถึงปัจจุบัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่า วิสัยทัศน์ และพันธกิจของสำนักงานฯ ยังมีบางส่วนไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของสภาการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๕๖

เมื่อพิจารณาโครงสร้างหน่วยงานด้านการศึกษาของประเทศที่มีผลคะแนนการจัดการศึกษาสูง พบว่า ประเทศฟินแลนด์ มีคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ



(National Board of Education) เป็นหน่วยงานที่อยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประเมินผล การบริการการศึกษา และการจัดระบบสารสนเทศเสนอต่อรัฐบาลทุก ๔ ปี ส่วนประเทศสิงคโปร์มีหน่วยงานวางแผน (Planning Division)

ทำหน้าที่ในการจัดทำนโยบาย แผนการศึกษา มีจุดเด่นคือ ทำร่วมกับหน่วยงานด้านกำลังคนภาคธุรกิจ เอกชน และจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อตลาดแรงงาน การสร้างกำลังคนให้มีคุณภาพตรงกับการพัฒนาประเทศ ซึ่งมีผลการศึกษาพบว่า สิงคโปร์เป็นประเทศที่จัดการศึกษาได้ตรงกับความต้องการของประเทศมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับทุกประเทศทั่วโลก สำหรับประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีสำนักงานวางแผนและประสานงาน (Office of Planning and Coordination) เป็นหน่วยงานกลางในการบริหาร รับผิดชอบเรื่องวิทยาศาสตร์ การศึกษาเพื่อปวงชน การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าหน่วยงานทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทั้งสิ้น

ส่วนการกำหนดทิศทาง และนโยบายด้านการศึกษาในระดับนานาชาตินั้นสืบเนื่องจาก “Education for All” ที่วางแผนไว้ถึงปี ๒๐๓๐ ซึ่งเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อปวงชน เน้นการอ่านออก เขียนได้ และผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และมีกำหนด “Education Post 2015” ที่ให้ความสำคัญเรื่องการศึกษาเด็กปฐมวัย การรู้หนังสือ บทบาทการสอนของครู การเพิ่มพูนทักษะการใช้ชีวิตและการทำงาน และการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน ส่วนระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการกำหนดทิศทางการศึกษา “7 Priority Areas of SEAMEO” ที่เน้นเรื่องการศึกษาปฐมวัย ความเท่าเทียมกันทางการศึกษา การศึกษาเพื่อรับมือกับภัยพิบัติ การส่งเสริมอาชีวศึกษา กำลังแรงงาน กำลังคน การยกระดับคุณภาพครูผู้สอน การปรับประสานความร่วมมือเรื่องการวิจัยในระดับอุดมศึกษา และการประยุกต์ทักษะสำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ และสำหรับ

ในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้กำหนดเป้าหมายไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ จำนวน ๕ เรื่อง คือ ๑) การหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางสู่รายได้สูง ๒) การพัฒนาศักยภาพคนให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศและการสร้างสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ ๓) การลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ๔) การสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๕) การบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ประเด็นข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาจาก ๖ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ๑) กระทรวงกลาโหม ๒) สภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ๓) สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ๔) คณะกรรมการนโยบายและพัฒนาระบบการศึกษา (Super Board) ๕) คณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และ ๖) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สามารถสรุปประเด็นที่มีจุดเน้นตรงกันไว้ ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ ๑) ปฏิรูประบบบริหารจัดการ ๒) ปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา และ ๓) ปฏิรูประบบการเรียนรู้ ซึ่งควรนำข้อมูลจากทุกระดับดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดทิศทางและนโยบายการศึกษาของประเทศ

เลขาธิการสภาการศึกษาได้เสนอประเด็นพิจารณาให้ที่ประชุมอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และวิพากษ์ใน ๓ ประเด็น สรุปได้ดังนี้

๑) ทิศทางปฏิรูปการศึกษาไทย

การศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลงทุกมิติของสังคมได้หากผู้นำให้ความสำคัญกับการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาต้องไม่เปลี่ยนแปลงตามฝ่ายการเมือง ต้องมีกลไกกำกับควบคุม มีอำนาจติดตาม ประเมินผลให้ทุกฝ่ายต้องปฏิบัติตามแผนแม่บท หากจะเปลี่ยนแปลงต้องมีงานวิจัยอธิบายชี้ชัดเจน เป็นที่ยินยอมของสาธารณะ

๒) บทบาท ภารกิจของสภาการศึกษา

สศช.ควรใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์ชัดเจน ในฐานะที่เป็นเสนาธิการ เป็นคลังสมอง และเป็นพี่เลี้ยงด้านการศึกษาของประเทศอย่างแท้จริง ต้องจัดทำแผน นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน

เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ยึดมั่นในบทบาทการเป็นผู้นำด้านการวิจัย และวิชาการเพื่อตอบโจทย์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศ และนำผลงานวิจัย ไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ดำเนินการสร้างและรวบรวมเครือข่าย การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา เป็นตัวกลางในการรับฟังความคิดเห็น และ ปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการศึกษาของประเทศ ตลอดจนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสาร องค์กรความรู้ ผลงานวิจัย สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ให้สังคมและ สาธารณชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังสนับสนุนให้ สกศ. มีบทบาทในการดูแลการจัดการศึกษาของประเทศ ครอบคลุมทั้ง ๙ กระทรวง ที่เกี่ยวข้อง ไม่ใช่ดูแลเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น เพื่อให้มีนโยบาย เดียวกันในการจัดการศึกษา

๓) สถานะที่ควรจะเป็นของสภาการศึกษาและสำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ต้องเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่กำกับ ควบคุม มีอำนาจติดตาม และประเมินผลให้ทุกฝ่ายปฏิบัติตามแผนแม่บท มีความเป็น อิสระจากฝ่ายการเมือง แต่เป็นกลางทางวิชาการและการประเมินผลที่สังคมยอมรับ ในด้านการศึกษา โดยมีกฎหมายคุ้มครองให้ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างอิสระ และทำงานร่วมกับสำนักงานงบประมาณ หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการประเมิน คุณภาพการจัดการศึกษา จะทำให้มีพลังมากขึ้น ทั้งนี้ ต้องเร่งดำเนินการจัดตั้ง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ

การอภิปรายนำ



นายตวง อันทะไชย ประธานกรรมาธิการ การศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้ความเห็นว่า การปฏิรูปการศึกษาต้องมีแผน แม่บท (Master Plan) เพื่อเป็นแนวทางการ จัดการศึกษาของประเทศ และต้องสร้างสัญญา

ประชาคมว่า ถ้าจะเปลี่ยนแปลงแผนการศึกษาของประเทศต้องมีงานวิจัยมารองรับ โดยเสนอแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ๓ ประเด็น ได้แก่ ๑) ปฏิรูปการศึกษา เพื่อแก้ปัญหาทางการศึกษา เช่น การศึกษาปฐมวัย การกระจายอำนาจ คุณภาพ

การศึกษา กรมวิชาการ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เป็นต้น ๒) ปฏิรูปการศึกษาเพื่อต่อยอดในระดับผู้เรียน ระดับอาเซียน และการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างชาติสร้างแผ่นดิน และ ๓) การปฏิรูปเพื่อไปสู่จินตนาการใหม่ในกระแสด้านอาเซียนและโลกแนวคิดแบบ Cyber Teacher/ Cyber Class รวมทั้งต้องมีกลไกการติดตามกำกับกับการปฏิรูปการศึกษา ในศตวรรษที่ ๒๑ คุณภาพของพลเมืองโลกใหม่ที่มีทักษะและความสามารถด้านเทคนิค (Technical Skill) ร้อยละ ๓๐ ได้แก่ การคิดคำนวณ ภาษาที่สอง ภาษาแม่ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) และทักษะที่ช่วยส่งเสริมการทำงานให้มีประสิทธิภาพ (Soft Skill) ร้อยละ ๗๐ ได้แก่ การฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) ความมีระเบียบวินัยในตนเอง (Self Disciplines) ภาษากาย (Body Language) การสื่อสารด้วยการใช้ภาษาพูดหรือเขียน (Verbal Communication) และรูปแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Approach)

ทิศทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อเปลี่ยนผ่านประเทศไทย จะต้องปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้คนรักชาติ รักแผ่นดิน ด้วยวิชาลูกเสือ เนตรนารี บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร และวิชาหน้าที่พลเมือง ประวัติศาสตร์ รวมทั้งปฏิรูปการเรียนการสอน วิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ เพื่อสร้างและกล่อมเกลাজิตวิญญาณของคนให้เกิดค่านิยมต่อต้านการคอร์รัปชั่น เป็นการสร้างสังคมเอื้ออาทร เกื้อกูลซึ่งกันและกัน เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันได้บนความแตกต่างหลากหลายอย่างสันติสุข ทั้งนี้ ต้องปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อสร้างคน คนสร้างชาติ และปฏิรูปการวิจัยเพื่อเตรียมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงได้เสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑) ปฏิรูปการเรียนรู้สู่คุณภาพ ๒) การกระจายอำนาจไปสู่ผู้เรียน ๓) ปฏิรูปองค์กรให้มีธรรมาภิบาล และ ๔) ปฏิรูปการศึกษาเพื่อความต่อเนื่องยั่งยืน

ทั้งนี้ มีข้อเสนอกระบวนการปฏิรูปการศึกษาในอนาคต ๓ ข้อ ดังนี้

๑) แผนแม่บท (Master Plan) การปฏิรูปการศึกษาของชาติต้องไม่เปลี่ยนแปลงตามฝ่ายการเมือง

๒) ต้องมีกลไกกำกับควบคุม มีอำนาจ ติดตาม ประเมินผลให้ทุกฝ่ายต้องปฏิบัติตามแผนแม่บท หากจะเปลี่ยนแปลงต้องมีงานวิจัยที่อธิบายและชี้ได้ชัดเจน เป็นที่ยินยอมของสาธารณะ

๓) ต้องมีองค์กรที่ทำหน้าที่ตามข้อ ๒) ซึ่งเป็นอิสระจากฝ่ายการเมือง แต่เป็นกลางทางการศึกษาที่สังคมยอมรับในทางวิชาการ

การอภิปรายทั่วไป

ที่ประชุมได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

๑) ควรศึกษาประมวลกฎหมายการศึกษาในประเทศไทยว่ายังขาดกฎหมาย การศึกษาระดับใด เช่น ระดับปฐมวัย เพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป

๒) การดำเนินการวิจัย ควรกำหนดทิศทางการวิจัยให้ชัดเจน ต้องมี Impact Factor และควรศึกษาให้ลึกซึ้งในประเด็นที่สังคมให้ความสนใจ หรือมีการถกเถียง จนตกลึกทางความคิด เช่น Demand-Side Financing โรงเรียนนิติบุคคล การให้เงินอุดหนุนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นต้น ทั้งนี้ ควรรวบรวมงานวิจัยย่อยๆ ให้เป็นงานเดียวกัน

๓) ทิศทางการปฏิรูปการศึกษาควรต่อเนื่อง ไม่เปลี่ยนแปลง ขณะนี้ ควรปฏิรูประบบบริหารจัดการ ปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ซึ่งต้องลงในพื้นที่ ที่ปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรมและต้องจริงจังและจริงใจ นอกจากนี้ ควรมีการปฏิรูป ปัจจัยการศึกษาที่ต้องมีข้อมูลจากสภาพจริง

๔) บทบาทของสภาการศึกษาควรเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทิศทางไปสู่ความสำเร็จ เป็นผู้นำและชี้แนวทางงานวิจัยทั้งหลายที่มีอยู่ในประเทศ และแนวทางไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และควรเป็นองค์กรอิสระ

๕) การจัด OEC Forum ควรเชิญเครือข่ายกลุ่มต่างๆ มาทำงานร่วมกันแบบ กลียาณมิตร และมีแนวร่วมในการผลักดันให้เกิดเป็นรูปธรรมมากขึ้น ให้ข้อเสนอเพื่อ แนะนำแนวทางการแก้ปัญหาเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติมากกว่าการพูดถึงปัญหา และการประชาสัมพันธ์ในวงกว้างเพื่อให้สังคมได้รับทราบและเข้ามามีส่วนร่วม จะทำให้เกิดแรงกระเพื่อมในระดับประเทศ นอกจากนี้ ควรเลือกประเด็นการเสวนาที่น่าสนใจ นำมาจัดลำดับความสำคัญ เพื่อนำผลที่ได้จากการเสวนาไปสู่การตัดสินใจในระดับนโยบายได้

นายตวง อันทะไชย กล่าวสรุปในการปิดการประชุมครั้งนี้ว่า จุดเด่นของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาคือ งานวิจัย ควรมีการวิจัยที่สามารถชี้้นำการพัฒนาประเทศ เช่น การสอนภาษาอังกฤษ การกระจายอำนาจ เป็นต้น จึงควรนำผลการวิจัยมาพูดคุยในเวทีเสวนามากกว่าการให้ความคิดเห็นจากความรู้สึก และต้องเป็นการสื่อสารอย่างน้อย ๓ ส่วน คือ ๑) สื่อสารกับฝ่ายบริหาร เพราะเป็นผู้นำงานวิจัยไปปฏิบัติ ๒) สื่อสารกับฝ่ายนิติบัญญัติที่เป็นผู้ออกกฎหมายรองรับ และ ๓) สื่อสารกับสังคม ครู อาจารย์ ประชาชนทั่วไปให้เข้าใจบทบาทหน้าที่และสิ่งที่ สกศ.กำลังดำเนินการอยู่ ทั้งนี้ ได้เสนอแนะให้ขยายระยะเวลาในการจัดเสวนาเป็น ๑ วัน โดยช่วงแรกเป็นการอภิปรายโดยรวม จากนั้นเป็นการจัดกลุ่มย่อยอภิปรายในเชิงลึก ซึ่งจะมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องต่างๆ มาพูดคุยโดยมีงานวิจัยรองรับ และต้องนำเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษา และคณะกรรมการรัฐมนตรีให้รับทราบ เพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการศึกษาจากฝ่ายการเมือง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนและกำหนดนโยบายการศึกษาของชาติ เปรียบเสมือนเป็นเสาธงหรือคลังสมองทางการศึกษาของประเทศ ควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้



๑) ต้องเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่กำกับ ควบคุม มีอำนาจติดตาม และ ประเมินผลให้ทุกฝ่ายปฏิบัติตามแผนแม่บท มีความเป็นอิสระจากฝ่ายการเมือง โดยมีกฎหมายคุ้มครองให้ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างอิสระ และทำงานร่วมกับสำนักงบประมาณ หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา

๒) ต้องมีบทบาทหน้าที่ในการดูแลการจัดการศึกษาของประเทศให้ครอบคลุมทั้ง ๙ กระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ไม่ใช่ดูแลเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น เพื่อความเป็นเอกภาพด้านนโยบายทางการศึกษา

๓) ต้องเป็นผู้นำด้านการวิจัยและวิชาการ เพื่อตอบโจทย์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศ และขับเคลื่อนผลักดันให้มีการนำผลงานวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาของชาติ

๔) ต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาของประเทศไปสู่ความสำเร็จ

“สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาต้องเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่กำกับ ควบคุม มีอำนาจ ติดตาม และประเมินผลให้ทุกฝ่ายปฏิบัติตามแผนแม่บท มีความเป็นอิสระจากฝ่ายการเมือง แต่เป็นกลางทางการศึกษาที่สังคมยอมรับในทางวิชาการ”

(ข้อเสนอแนะของนายดวง อันทะไชย
ประธานกรรมการการศึกษาและการกีฬา
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ)

สรุปผลสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ ๒
เรื่อง

“วิกฤติครู : การสอบบรรจุครูไร้คุณภาพจริงหรือ”

วันอังคารที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๘ เวลา ๙.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร อาคาร ๕๖ ปี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา



สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจัดสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ ๒ เรื่อง “วิกฤติครู : การสอบบรรจุครูไร้คุณภาพจริงหรือ” โดยเลขาธิการสภาการศึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์สำคัญของการจัดเสวนาว่า ต้องการให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นเวทีรวมพลังความคิดทางวิชาการอย่างแท้จริง ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแสดงทัศนะทางการศึกษาที่มีประโยชน์ในเชิงบวกเกี่ยวกับประเด็นเรื่อง การผลิต และสอบบรรจุครูที่มีคุณภาพ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนและกำหนดนโยบายการศึกษาของชาติ รวมทั้งการจัดทำยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนาครูของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา การจัดเสวนาในครั้งนี้ มีวิทยากรผู้นำเสนอ คือ ศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ อาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนายสมหมาย ปารีฉัตร รองประธานกรรมการบริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) เป็นผู้อภิปรายนำ

ข้อเสนอของวิทยากร

ศาสตราจารย์ ดร. สมพงษ์ จิตระดับ

นำเสนอเรื่อง “วิกฤติครู : การสอบบรรจุครูไร้คุณภาพจริงหรือ” โดยแบ่งประเด็นการนำเสนอเป็น ๑๐ ประเด็น ดังนี้

๑) วิกฤติครู : สอบบรรจุครูไร้คุณภาพ

ในการสอบบรรจุครู พบปัญหาต่างๆ มากมาย เช่น คุณภาพข้อสอบที่ยังขาดมาตรฐาน จึงควรมีการสอบแบบอัดนัยร่วมด้วย มีการทุจริตการสอบ การผลิตครูไม่สอดคล้องกับจำนวนครูที่สามารถบรรจุได้ จึงทำให้เกิดการทุจริตถือเป็นความผิดร่อนทางคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวนผู้สอบผ่านน้อย สถาบันผลิตครู



ในปัจจุบันเน้นการผลิตครูจำนวนมาก แต่ขาดความพิถีพิถัน ละเมียดละไม รวมถึงขาดการนิเทศและติดตามอย่างจริงจัง นอกจากนี้ยังพบว่ามีการผลิตครูจำนวนมากแต่ขาดคุณภาพ ผลิตครูโดยเน้นปริมาณและความถนัดของสถาบันผู้ผลิต แต่ไม่ได้เน้นการผลิตเพื่อเตรียมครูสู่ออนาคต การเติมครูเข้าสู่ระบบจึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากครูหนึ่งคนเมื่อเข้าสู่วิชาชีพแล้วต้องอยู่ในระบบไปอีก ๓๐ ปี จึงควรมีวิธีการทำให้ได้ครูดีเข้าสู่ระบบเพื่อนำไปสู่การผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเพื่ออนาคตของประเทศได้ อันจะส่งผลให้ประเทศสามารถยืนหยัดได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

๒) การปฏิรูปการศึกษา ควรให้ความสำคัญกับสัดส่วนของการปฏิรูปครู : ปฏิรูปโครงสร้าง ในสัดส่วน ๗๐ : ๓๐ ซึ่งหลายประเทศให้ความสำคัญกับการปฏิรูปครูเป็นสำคัญ แต่ประเทศไทยกลับให้ความสำคัญกับการปฏิรูปโครงสร้างมากกว่า ซึ่งทำให้เกิดความล้มเหลว นอกจากนี้ควรปฏิรูปทุกเรื่องพร้อมกันในลักษณะ matrix ไม่ควรเลือกปฏิรูปเพียงด้านใดด้านหนึ่ง

๓) วิกฤตครู : วิกฤตชาติ : วิกฤตเด็ก ปัญหาครูเป็นปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องกับทุกเรื่อง เป็นปัญหาร่วมกัน ช้ำซ้อน ยกกำลังสองทั้งการสอบบรรจุ การจัดการเรียนการสอน ภาระงานครู ฯลฯ หากแก้ปัญหานี้ไม่ถูกต้อง ปฏิรูปผิดทางจะก่อให้เกิดปัญหาใหม่ที่ซับซ้อน เช่น การแก้ไขปัญหานี้สิ้นครูด้วยการเพิ่มเงินเดือนครู การอ้างรักษาคูด้วยทำให้มีระบบวิทยฐานะที่เน้นการทำวิจัย/ทำผลงาน เพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ นโยบายการเมืองที่แทรกแซงในระบบการศึกษา ระบบการฝึกหัดครูและระบบการคัดเลือกครู เป็นต้น

๔) ผลิตครูได้มากแต่บรรจุได้น้อย กล่าวคือสถาบันผลิตครู ๑๑๓ แห่ง ผลิตครูได้เฉลี่ยปีละ ๕๐,๐๐๐-๖๐,๐๐๐ คน แต่สามารถบรรจุได้เพียง ๒๐,๐๐๐ คน ที่เหลือตกค้าง ล้นตลาด โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลิตได้ร้อยละ ๖๓.๒๙ และมหาวิทยาลัยของรัฐ ผลิตได้ร้อยละ ๓๖.๗๑

จากตัวเลขดังกล่าวจะเห็นได้ว่าจำนวนรับเข้านักศึกษาครูไม่สอดคล้องกับอัตราบรรจุที่มีอยู่ในปัจจุบัน จึงทำให้เกิดปัญหานักศึกษาครูที่จบการศึกษาแล้วไม่สามารถบรรจุเข้าเป็นครูได้ นอกจากนี้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพและการนิเทศนักศึกษาครูก็ยังประสบปัญหาเช่นกัน

๕) สถิติ ตัวเลข นำมาห้ศจรรย์

- อัตราส่วนนักเรียนต่อครู ๑๖.๗ : ๑ ในหลักการ ๒๕ : ๑ (เกณฑ์ของ ก.ค.ศ.) แสดงให้เห็นว่าจำนวนครูไม่ได้ขาดแคลน แต่การเกลี้ยอัตราครูมีปัญหา
 - จำนวนครูเกษียณ ๑๕ ปี (๒๕๕๖-๒๕๗๐) จำนวน ๒๘๘,๒๓๓ คน โดยมีครูเกษียณมากที่สุดในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๒๘,๒๔๖ คน
 - มีความขาดแคลนครูในระดับอาชีวศึกษา และการศึกษาอนกระบบ
- ในภาพรวมการผลิตครูไม่สอดคล้องกับความต้องการครู นอกจากนั้นยังพบปัญหาคุณภาพครูที่ผลิตเข้าสู่ระบบด้วย ซึ่งเป็นผลกระทบจากภาวะวิกฤตของระบบอุดมศึกษาของไทย

๖) สอบบรรจุครู วิชาเอก คนดี คุณธรรม สมรรถนะ

กรณีตัวอย่างของประเทศฟินแลนด์พบว่าการเข้าสู่วิชาชีพครูเป็นเรื่องยาก เนื่องจากต้องผ่านระบบการคัดเลือกที่เข้มงวด ตั้งแต่การสอบในรอบแรก และคัดเลือกคนที่มีคะแนนสูงขึ้นมาร้อยละ ๑๐ เพื่อมาสัมภาษณ์และพิจารณาสมรรถนะ จากนั้นมีการทดลองสอนและทดลองทำงานร่วมกับครูพี่เลี้ยง และประเมินผล ฟินแลนด์ถือว่าระบบการ Mentoring และ Coaching เป็นสิ่งจำเป็น จากนั้นผู้ผ่านการคัดเลือกเข้าเป็นครูยังต้องได้รับการบ่มเพาะอีก ๖ เดือน - ๑ ปี ก่อนเริ่มปฏิบัติงานจริง จึงทำให้ครูของฟินแลนด์มีต้นทุนชีวิตที่ดีตั้งแต่เริ่มต้นเข้าสู่อาชีพ การบรรจุครูของไทยนอกจากพิจารณาจากวิชาเอกแล้ว ควรพิจารณาเรื่องความเป็นคนดีมีคุณธรรม มีสมรรถนะประกอบด้วย

๗) การเติมครุมีมิติเดียว แก้ปัญหา คุณลักษณะ

จากปัญหาต่างๆ ที่พบในปัจจุบัน เช่น ปัญหาเด็กอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เมื่อพิจารณาเชิงลึกจะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงตั้งแต่การบรรจุครู เนื่องจากรากฐานสำคัญของเด็กในการอ่านและเขียนเริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ซึ่งต้องมีครูเอกประถมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะลงไปทำการสอน แต่ในสภาพความเป็นจริงครูระดับประถมศึกษากลับได้รับการบรรจุแต่งตั้งน้อยมาก จึงขาดแคลนครูเอกประถมศึกษา



มาอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่การบรรจุครูส่วนใหญ่จะได้ครูเอกมัธยมศึกษาไปบรรจุแทน ซึ่งไม่ตรงตามความต้องการครูในระดับประถมศึกษาที่แท้จริง

นอกจากนี้ ครูต้องพัฒนาเด็กให้มีทักษะ ๗ ด้านในศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อรองรับเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) เพื่อยกระดับการผลิตแรงงานของประเทศจากแรงงานระดับต่ำไปเป็นแรงงานระดับกลาง รวมทั้งต้องผลิตครูให้รองรับการเรียนการสอนสะเต็มศึกษา และครูต้องมีบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเป็นครูผู้สอนไปเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน ซึ่งประเทศไทยยังไม่ได้เตรียมการเรื่องนี้เท่าที่ควร หลักสูตรการผลิตครูยังเน้นที่การสอนวิชาเอก แต่เรื่องสมรรถนะความเป็นครูยังไม่เน้นมากนัก

๘) การประเมินผลครูผู้ช่วย พบว่าผลการประเมินการทำงานของครูผู้ช่วยภายหลัง ๒ ปีที่ได้รับการบรรจุ ผ่านการประเมินร้อยละ ๑๐๐ การโยกย้าย ลื่นไหล อาจก่อให้เกิดการทุจริตได้ ทั้งนี้ระบบการประเมินครูของไทยยังไม่มี ความเข้มแข็งเท่าที่ควร ทั้งยังมีกลไกที่เป็นช่องโหว่ให้เกิดการทุจริตในระบบการประเมินวิทยฐานะได้

๙) วัจน คิดติดกรอบ ทักษะขั้นเรียน เนื่องมาจากสาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือการทำเอกสารเพื่อประเมินวิทยฐานะ กรณีครูเป็นหนี้สิน มีภาระงานมากที่ไม่เกี่ยวกับการสอน และการต้องไปเข้าร่วมประชุมสัมมนาหรือฝึกอบรมตามคำสั่งของต้นสังกัด จึงทำให้เกิดปัญหาครูทักษะขั้นเรียน เป็นต้น

๑๐) ทางออก ทางรอด เห็นสมควรให้มีการฟื้นฟูโครงการครูทายาท และควรดำเนินการแบบต่อเนื่อง เห็นด้วยกับการผลิตครูในระบบปิดเพื่อควบคุมปริมาณ และคุณภาพให้เกิดความสมดุล มีหน่วยงานกำหนดนโยบายและทิศทางการผลิตครู รวมทั้งวางระบบการให้คำปรึกษา (Mentoring) การฝึก (Coaching) ในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ เห็นด้วยว่าควรฟื้นฟูโครงการครูทายาทเพื่อคัดเลือกครูดีเข้าสู่วิชาชีพอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ควรผลิตครูในระบบปิดเพื่อไม่ให้บัณฑิตครูล้นตลาดและผลิตให้ตรงตามความต้องการครูที่แท้จริงของประเทศ

การอภิปรายนำ

นายสมหมาย ปาริจฉัตต์ รองประธาน กรรมการบริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) ได้แสดงความคิดเห็น สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้



การปฏิรูปการศึกษาควรให้ความสำคัญกับเรื่องครูก่อนเป็นลำดับแรกและควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องจริงจังด้วยการเสริมพลังบวก ลดพลังลบให้ครู โดยให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของนักศึกษาครูที่เข้าสู่ระบบแล้ว ครูปัจจุบัน และผู้ที่กำลังจะเข้าสู่วิชาชีพครูในอนาคต รวมถึงหาผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ทั้งนี้ ต้องวิเคราะห์ให้ได้ว่าปัญหาครูมีเรื่องใดบ้าง เรื่องใดเป็นปัญหาหลัก และเรื่องใดเป็นปัญหารอง จัดกลุ่มปัญหาเหล่านั้นและจัดลำดับความสำคัญ แก่ปัญหาทีละเรื่อง ไม่ควรทำทุกเรื่องพร้อมกัน อย่านำการแก้ปัญหาครูที่โครงสร้างหน่วยงานมากเกินไป ให้อัตตวิเศษเป็นหลัก เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ทั้งนี้ เห็นควรสนับสนุนการผลิตครูในระบบปิด เช่น โครงการครูทายาท โดยหน่วยผลิตครู หน่วยใช้ครูต้องพิจารณาาร่วมกันถึงจำนวนครูที่ต้องการในแต่ละสาขาหรือแต่ละปี เพื่อให้ปริมาณการผลิตและความต้องการใช้ครูสอดคล้องสัมพันธ์กัน ลดปัญหาครูขาดแคลน/ครูเกิน รวมถึงให้มีการประกันการมีงานทำ นอกจากนี้ ในการสอบบรรจุครูควรมีข้อสอบแบบอัตนัยร่วมด้วย เพื่อให้ผู้เข้าสอบได้มีโอกาสสะท้อนความคิด วิธีการสื่อสาร รวมถึงจิตวิญญาณความเป็นครูผ่านการเขียนมากกว่าการทดสอบความรู้ความจำ

การอภิปรายทั่วไป

ผู้เข้าร่วมเสวนาได้แสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ สรุปสาระสำคัญจำแนกเป็นประเด็นได้ดังนี้

๑) ในการปฏิรูปการศึกษา ควรมีการจัดลำดับความสำคัญ โดยพิจารณาเรื่องการปฏิรูปครูขึ้นมาดำเนินการเป็นลำดับแรก ไม่ควรคำนึงถึงเรื่องโครงสร้างองค์กรมากเกินไป ควรเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ และขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาเชิงพื้นที่ให้มากขึ้น โดยสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏควรเป็นหลักในการผลิตงานวิจัย การออกข้อสอบในพื้นที่ที่ขาดครู ถ้ามีงานวิจัย



หรือพัฒนางานวิจัยที่ดีๆ ได้โจทย์ที่ชัดเจน และตรงกับการขับเคลื่อนของระดับพื้นที่ จะสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว และ โปร่งใสเป็นธรรม

๒) ควรสนับสนุนแนวทางการผลิตครู ในระบบปิด ซึ่งจะทำให้การผลิต และการใช้

ครูสัมพันธ์กันมากขึ้น โดยมีกลไกการดำเนินงานในรูปของศูนย์ข้อมูลเพื่อให้เกิด ความเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตครูและผู้ใช้ครู และต้องมีการทำงานในระบบเครือข่าย หน่วยงาน เช่น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ภาคประชาสังคม และสภาการศึกษาจังหวัด อาจเป็นการ รองรับภารกิจตามโครงสร้างใหม่ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในอนาคต

๓) ควรมีการปรับแนวคิด (Concept) กระบวนทัศน์ (Paradigm) เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาให้ตรงกัน โดยกำหนด

๓.๑ คุณลักษณะหรือสมรรถนะเด็กเป็นตัวตั้ง ว่าต้องการเด็กที่มี คุณลักษณะอย่างไรแต่ละชั้นปี ตั้งแต่อนุบาลจนจบสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งปัจจุบัน เน้นเฉพาะเรื่องความรู้ ทักษะ แต่ไม่ได้กำหนดคุณสมบัติที่เด็กควรจะมี

๓.๒ กระบวนการ กิจกรรม วิธีการ หรือเรียกว่า “หลักสูตร” ซึ่งมีความสำคัญ หลักสูตรควรต้องมาก่อนครู

๓.๓ ครู ซึ่งเป็นผู้ขับเคลื่อนหลักในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน เมื่อ กำหนดสมรรถนะผู้เรียนแล้ว มีหลักสูตรแล้ว จึงนำมาออกแบบการผลิตครูโดยกำหนด หลักสูตร วิธีการ กระบวนการ เพื่อให้ได้ครูที่สามารถสอนเด็กไปให้ถึงสมรรถนะ ที่กำหนด ดังนั้นจึงควรกำหนดคุณสมบัติของครูที่มีความรู้ ทักษะที่สามารถจะนำ หลักสูตรไปปฏิบัติได้

๓.๔ ระบบการคัดเลือกครู/สอบบรรจุไม่ควรมีลักษณะแบบเหมารวม (mass) หรือใช้มาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีความต้องการ จำเป็นแตกต่างกัน บางจังหวัดไม่เพียงแต่ครูเท่านั้น ผู้อำนวยการยังสละสิทธิ์ เมื่อสอบได้ ข้อสอบทุกครั้งจึงไม่ควรยึดติดว่าต้องเหมือนกัน ครูที่โรงเรียน เตรียมอุดมศึกษากับครูที่อำเภอสบเมย อาจไม่จำเป็นต้องใช้ข้อสอบเหมือนกัน

ก็ได้ ควรมีการกระจายอำนาจให้เขตพื้นที่การศึกษา/สถานศึกษาสามารถคัดเลือกครูในพื้นที่ได้เอง นอกจากนี้ ควรมีการสอบแบบอัตโนมัติด้วย เพื่อจะได้คัดเลือกคนที่ต้องการเป็นครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครู เช่น ให้เขียนอุดมการณ์ความเป็นครู เป็นต้น

๓.๕ สถาบันอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตครูขาดข้อมูลความต้องการใช้ครูที่แท้จริงของประเทศ ที่ผ่านมามีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมักใช้ข้อมูลอัตราการเกษียณอายุของครูมากำหนดอัตราการผลิตครู

๓.๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดนโยบายให้สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตตามความเชี่ยวชาญ/ความเป็นเลิศของแต่ละแห่ง แทนที่การผลิตครูตามความสนใจของสถาบัน เพื่อไม่ให้เกิดการผลิตครูเกินความจำเป็นที่ต้องการใช้ครูจริง เช่น จัดตั้ง “มหาวิทยาลัยครู” ทำหน้าที่พัฒนาครูที่มีคุณภาพจริงๆ อาจจัดตั้ง ๔-๕ แห่ง ทั่วประเทศ ทำหน้าที่หล่อหลอมคนให้เป็นครูด้วยจิตวิญญาณ คล้ายกับโรงเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเพื่อ “บ่มเพาะความเป็นครู” และให้สถาบันอุดมศึกษามีเครือข่าย ๙ เครือข่าย กระจายทั่วประเทศ และได้จัดทำข้อมูลเครือข่ายความร่วมมือของสถาบันอุดมศึกษากับสถานศึกษาในพื้นที่ไว้แล้ว โดยมีโรงเรียนเป็นตัวตั้ง มีข้อมูลครบทุกจังหวัดทุกสังกัด เน้นการไปช่วยโรงเรียนในพื้นที่ที่สถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายรับผิดชอบ มีทั้งเป็นโครงการที่ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เช่น มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เขียนโครงการมาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งก็ส่งเรื่องให้ผู้ตรวจราชการตามไปดูว่ามีการดำเนินงานจริงหรือไม่

๓.๗ การประเมินครูมีความสำคัญต่อการประเมินคุณภาพผู้เรียนมากกว่าการประเมินสถานศึกษา ดังนั้นจึงควรมีการประเมินครูเป็นรายบุคคลก่อนการประเมินสถานศึกษา โดยการประเมินสมรรถนะในระดับต่างๆ เช่น ครูประถมศึกษาปีที่ ๑ จะต้องมีสมรรถนะอะไรบ้าง ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ ซึ่งประเมินตามสมรรถนะ

๓.๘ หลักสูตรผลิตครู ๕ ปี ควรปรับใช้เป็นหลักสูตร ๔ ปีเหมือนเดิม เพราะปีที่ ๕ เป็นการฝึกประสบการณ์การสอนอย่างเดียว และโรงเรียนที่นักศึกษ

ไปฝึกประสบการณ์การสอนก็มีบริบทแตกต่างจากโรงเรียนที่นักศึกษาไปบรรจุเพื่อทำงาน ควรมีการแยกกันระหว่างการจบการศึกษาของนักศึกษา กับการได้รับใบประกอบวิชาชีพ โดยใบประกอบวิชาชีพควรพิจารณาให้ได้รับหลังจากไปปฏิบัติงานจริงแล้ว อาจเป็นการประเมินหรือให้ทดลองปฏิบัติงาน เช่น เอกชน ผู้ประเมินจะมีประธานหรือหัวหน้าแผนกดูแลด้วยตัวเอง แต่ครูในระบบราชการพอได้รับการบรรจุก็ถือว่าจบกระบวนการและจะผ่านการประเมินร้อยละ ๑๐๐

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) รัฐควรสนับสนุนแนวทางการผลิตครูในระบบปิด เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างการผลิตกับการใช้ครู โดยมีกลไกการดำเนินงานในระบบเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ภาคประชาสังคม และสภาการศึกษาจังหวัด เป็นต้น

๒) ระบบการคัดเลือกและสอบบรรจุครูไม่ควรเป็นลักษณะแบบเหมารวม (mass) หรือใช้มาตรฐานเดียวกัน เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีความต้องการและความจำเป็นที่ต่างกันไป และควรมีการกระจายอำนาจให้เขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาสามารถคัดเลือกครูในพื้นที่ได้เอง

๓) ข้อสอบที่ใช้ในการสอบบรรจุครูควรมีข้อสอบแบบอัตนัยด้วย เพื่อให้ครูได้แสดงถึงอุดมการณ์และจิตวิญญาณของความเป็นครู

๔) ควรมีศูนย์ข้อมูลกลางเพื่อให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิตครูรู้สภาพความต้องการในการใช้ครูอย่างแท้จริง ไม่ใช่ใช้ข้อมูลจากอัตราการศึกษาของครูมากำหนดอัตราการผลิตครู

๕) ควรมีการกำหนดนโยบายให้สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตตามความเชี่ยวชาญหรือความเป็นเลิศของแต่ละแห่ง แทนการผลิตครูตามความสนใจของสถาบัน เพื่อไม่ให้เกิดการผลิตครูเกินความต้องการ

สรุปผลสภาการศึกษาเสวนา OEC Forum ครั้งที่ ๓
เรื่อง

“ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาในเวทีเศรษฐกิจโลก

พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๕๙ (WEF 2015-2016)”

วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๓๐-๑๖.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา



สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดสภาการศึกษาเสวนา OEC Forum ครั้งที่ ๓ เรื่อง “ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาในเวทีเศรษฐกิจโลก พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๕๙ (WEF 2015-2016)” เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และชัดเจน รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศต่างๆ ในเวทีเศรษฐกิจโลก พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๕๙ (WEF 2015-2016) โดยได้เชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.พสุ เดชะรินทร์ คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาคศิของ World Economic Forum (WEF) มาเป็นวิทยากรนำเสนอเกี่ยวกับผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันภาพรวมของประเทศในเวทีเศรษฐกิจโลก และขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษา กระบวนการเก็บข้อมูลและการคำนวณดัชนีของ WEF รวมทั้งแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีเศรษฐกิจโลก

ข้อเสนอของวิทยากร

รองศาสตราจารย์ ดร. พสุ เดชะรินทร์ ได้นำเสนอ เรื่อง “ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาในเวทีเศรษฐกิจโลก พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๕๙” ซึ่งทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจต่อวิธีการคำนวณคะแนนและการจัดอันดับของรายงานขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีเศรษฐกิจโลกโดยเฉพาะด้านการศึกษามากยิ่งขึ้น มีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้



๑. กระบวนการเก็บข้อมูลและการคำนวณดัชนี

ข้อมูลสำหรับการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีเศรษฐกิจโลกใช้ข้อมูลจาก ๒ ส่วนหลัก คือ ข้อมูลทุติยภูมิจากองค์กรระหว่างประเทศ ร้อยละ ๓๐ และข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากแบบสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารในภาคธุรกิจร้อยละ ๗๐ โดยข้อมูลแบบสำรวจความคิดเห็นนี้จะนำมาถ่วงเฉลี่ยระหว่างข้อมูลปีปัจจุบันและปีที่ผ่านมา สำหรับปี ๒๕๕๘ จะใช้ข้อมูลของปี ๒๕๕๘ ในสัดส่วนน้ำหนักร้อยละ ๕๖.๑ และข้อมูลของปี ๒๕๕๗ ในสัดส่วนน้ำหนักร้อยละ ๔๓.๙ และเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก การเก็บข้อมูลแบบสำรวจความคิดเห็นจะต้องเป็นไปอย่างครบถ้วนดังเป้าหมายที่ WEF ต้องการคือ



- ต้องการการตอบกลับของแบบสำรวจอย่างน้อย

๘๐ บริษัทต่อประเทศ

- ผู้ตอบแบบสำรวจต้องเป็นผู้บริหารระดับสูง (Top 5) ขององค์กรเอกชนที่อยู่ในประเทศไทย โดยอาจเป็นบริษัทข้ามชาติก็ได้ แต่ต้องตอบจากมุมมองของประเทศไทยเท่านั้น

- สัดส่วนของบริษัทในกลุ่มตัวอย่างต้องสอดคล้องกับสัดส่วนผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ

- กลุ่มตัวอย่างต้องประกอบด้วยบริษัทขนาดเล็ก (พนักงาน ๒๐ - ๕๐๐ คน) และขนาดใหญ่ (พนักงานมากกว่า ๕๐๐ คน) ในสัดส่วนที่เท่ากัน

- กลุ่มตัวอย่างต้องเป็นผู้ที่เคยตอบแบบสำรวจในปีที่แล้วร้อยละ ๕๐ และสุ่มผู้ที่ยังไม่เคยตอบแบบสอบถามอีกร้อยละ ๕๐

สำหรับปี ๒๕๕๘ ประเทศไทยโดยคณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Randomization) ในการเลือกตัวอย่าง จากฐานข้อมูลบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทย บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และฐานข้อมูลจาก WEF โดยส่งแบบสำรวจในสัดส่วนภาคเกษตรกรรมร้อยละ ๑๒ ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ ๔๒.๕ และภาคบริการร้อยละ ๔๕.๕ และได้รับแบบสำรวจที่สมบูรณ์กลับคืนมาจำนวน ๑๑๐ บริษัท

๒. ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย แบ่งออกเป็น ขีดความสามารถในการแข่งขันภาพรวมของประเทศ และขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษา

๒.๑) ขีดความสามารถในการแข่งขันในภาพรวมของประเทศ สามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

๒.๑.๑) ใน WEF 2015-2016 มีประเทศเข้าร่วมการจัดอันดับ ๑๔๐ ประเทศ โดยประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันในภาพรวม อยู่อันดับ ๓๒ ด้วยคะแนน ๔.๖ เป็นอันดับ ๓ ในกลุ่มประเทศ Emerging & Developing ASIA รองจากมาเลเซียและจีน และเป็นอันดับที่ ๓ ในกลุ่มประเทศ ASEAN รองจากสิงคโปร์และมาเลเซีย

๒.๑.๒) เมื่อเปรียบเทียบอันดับของตัวชี้วัด ๑๒ เสาหลักกับ WEF 2014-2015 ประเทศไทยมี ๗ เสาหลักที่อยู่ในอันดับที่ดีขึ้น (คะแนนดีขึ้น ๓ เสาหลัก และคงที่ ๔ เสาหลัก) มี ๑ เสาหลัก อันดับคงที่ (คะแนนคงที่) และ ๔ เสาหลัก อันดับตกลง (คะแนนคงที่ ๒ เสาหลัก และ คะแนนตกลง ๒ เสาหลัก) แสดงว่ามีเพียง ๒ เสาหลักที่มีคะแนนตกลงเมื่อเทียบกับปีที่แล้ว ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic Environment) และพัฒนาการของตลาดเงิน (Financial Market Development) ซึ่งคะแนนที่ใช้ในการจัดอันดับตัวชี้วัดที่ต่ำที่สุดที่จุดอันดับของทั้ง ๒ เสาหลักมาจากข้อมูล สถิติ (Hard Data) จากองค์กรระหว่างประเทศ



ตารางที่ ๑ ชีตความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

ดัชนีชี้วัดขีดความสามารถในการแข่งขัน (GCI)	อันดับ		คะแนน (๑-๗)	
	๒๐๑๕-๒๐๑๖	๒๐๑๔-๒๐๑๕	๒๐๑๕-๒๐๑๖	๒๐๑๔-๒๐๑๕
GCI	๓๒	๓๑	๔.๖	๔.๗
กลุ่มปัจจัยพื้นฐาน (ร้อยละ ๔๐)	๔๒	๔๐	๔.๙	๕.๐
เสาหลักที่ ๑: สถาบัน	๘๒	๘๔	๓.๗	๓.๗
เสาหลักที่ ๒: โครงสร้างพื้นฐาน	๔๔	๔๘	๔.๖	๔.๖
เสาหลักที่ ๓: สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาค	๒๗	๑๙	๕.๗	๖.๐
เสาหลักที่ ๔: สุขภาพและการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๖๗	๖๖	๕.๘	๕.๘
กลุ่มเสริมประสิทธิภาพ (ร้อยละ ๔๐)	๓๘	๓๙	๔.๖	๔.๕
เสาหลักที่ ๕: การศึกษาขั้นสูงและการฝึกอบรม	๕๖	๕๙	๔.๖	๔.๖
เสาหลักที่ ๖: ประสิทธิภาพของตลาดสินค้า	๓๐	๓๐	๔.๗	๔.๗
เสาหลักที่ ๗: ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน	๖๗	๖๖	๔.๒	๔.๒
เสาหลักที่ ๘: พัฒนาการของตลาดเงิน	๓๙	๓๔	๔.๔	๔.๖
เสาหลักที่ ๙: ความพร้อมด้านเทคโนโลยี	๕๘	๖๕	๔.๒	๓.๙
เสาหลักที่ ๑๐: ขนาดของตลาด	๑๘	๒๒	๕.๒	๕.๑
กลุ่มนวัตกรรมและระดับการพัฒนา (ร้อยละ ๑๐)	๔๘	๕๔	๓.๙	๓.๘
เสาหลักที่ ๑๑: ระดับการพัฒนาของธุรกิจ	๓๕	๔๑	๔.๔	๔.๔
เสาหลักที่ ๑๒: นวัตกรรม	๕๗	๖๗	๓.๔	๓.๓

๒.๑.๓) ปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคในการประกอบธุรกิจในประเทศไทย ๓ อันดับ ได้แก่ ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล/ การปฏิวัติ รัฐประหาร (๑๘.๑ คะแนน) คอร์รัปชัน (๑๒.๕ คะแนน) และความไม่มีประสิทธิภาพของภาครัฐ (๑๒.๓ คะแนน) ซึ่งแตกต่างจากปี ๒๕๕๗ และ ๒๕๕๖ ที่ปัญหาคอร์รัปชันอยู่ในอันดับสูงสุด (๒๑.๔ และ ๒๐.๒ คะแนนตามลำดับ) นอกจากนี้ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคทั้ง ๓ อันดับ มีพัฒนาการในทางที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด (คะแนนลดลง)

๒.๒) ชีตความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษา สามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

๒.๒.๑) WEF จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาโดยอาศัยคะแนนจากตัวชี้วัดที่อยู่ใน ๒ สาขาหลัก คือ สาขาหลักที่ ๔ สุขภาพและการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒ ตัวชี้วัด) และสาขาหลักที่ ๕ การศึกษาขั้นสูงและการฝึกอบรม (๘ ตัวชี้วัด) รวมทั้งสิ้น ๑๐ ตัวชี้วัด จำแนกเป็นคะแนนที่ได้จากข้อมูลสถิติพื้นฐานของประเทศ (Hard Data) ๓ ตัวชี้วัด จากองค์กรระหว่างประเทศ และการสำรวจความคิดเห็นภาคธุรกิจ (Executive Opinion Survey : EOS) ๗ ตัวชี้วัด

๒.๒.๒) ในจำนวน ๑๐ ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการจัดอันดับขีดความสามารถด้านการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๕๕๗-๒๕๕๘ มี ๗ ตัวชี้วัดที่มีอันดับดีขึ้น (คะแนนดีขึ้น ๑ ตัวชี้วัด คะแนนคงที่ ๔ ตัวชี้วัด และคะแนนตกลง ๒ ตัวชี้วัด) มี ๑ ตัวชี้วัดที่มีอันดับและคะแนนคงที่ และมี ๒ ตัวชี้วัดที่มีอันดับและคะแนนลดลง

๒.๒.๓) ตัวชี้วัดที่ได้จากข้อมูลสถิติพื้นฐานทั้ง ๓ ตัวชี้วัด มีคะแนนคงที่เมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๕๕๗-๒๕๕๘ แต่มี ๒ ตัวชี้วัดถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่ดีขึ้น ในขณะที่อีก ๑ ตัวชี้วัดมีอันดับคงที่ (เป็นไปได้อย่างคาดเดาอื่นๆ ที่เข้าร่วมการจัดอันดับมีคะแนนลดลงหรือไม่เข้าร่วมการจัดอันดับ) ในขณะที่ผลจากการสำรวจความคิดเห็นภาคธุรกิจ (Executive Opinion Survey: EOS) ๗ ตัวชี้วัด มี ๕ ตัวชี้วัดที่มีอันดับดีขึ้น (คะแนนสูงขึ้นเพียง ๑ ตัวชี้วัด คงที่ ๒ ตัวชี้วัด และคะแนนต่ำลง ๒ ตัวชี้วัด) และมี ๒ ตัวชี้วัดที่มีอันดับและคะแนนตกลง ได้แก่ การให้บริการฝึกอบรมเฉพาะทางในประเทศ และขอบเขตของการฝึกอบรม

๒.๒.๔) ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาที่มีอันดับดีขึ้นและคะแนนสูงขึ้นอย่างมาก โดยเป็นตัวชี้วัดที่มีความน่าสนใจโดดเด่น ๑ ใน ๔ ตัวชี้วัด (จากทั้งหมด

๑๑๓ ตัวชี้วัด ใน ๑๒ เสาหลัก) เมื่อเทียบกับปีที่แล้ว คือ คุณภาพของระบบการศึกษา (Quality of the Education Systems) ซึ่งอยู่ในอันดับที่ ๗๔ คะแนน ๓.๖ (ปี ๒๕๕๗-๒๕๕๘ อันดับที่ ๘๗ คะแนน ๓.๔) ซึ่งเป็นคะแนนที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นภาคธุรกิจ (Executive Opinion Survey: EOS)

ตารางที่ ๒ ชีตความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทย
ของปี ๒๕๕๘-๒๕๕๙ และ ๒๕๕๗-๒๕๕๘

เสาหลัก	ตัวชี้วัด	อันดับ		คะแนน	
		๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๕๕๗-๒๕๕๘	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๕๕๗-๒๕๕๘
เสาหลักที่ ๔ สุขภาพและ การศึกษา ขั้นพื้นฐาน	คุณภาพของการจัดการศึกษาระดับ ประถมศึกษา (Quality of Primary Education)	๘๙	๙๐	๓.๕	๓.๖
	อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา สุทธิ (Primary Education Enrollment, net %*)	๕๔	๕๘	๙๕.๖	๙๕.๖
เสาหลักที่ ๕ การศึกษา ขั้นสูงและ การฝึกอบรม	อัตราการเข้าเรียน มัธยมศึกษา (Secondary Education Enrollment, Gross %*)	๗๙	๗๙	๘๗.๐	๘๗.๐
	อัตราการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา (Tertiary Education Enrollment, Gross %*)	๕๒	๕๔	๕๑.๒	๕๑.๒
	คุณภาพของระบบการศึกษา (Quality of the Education System)	๗๔	๘๗	๓.๖	๓.๔
	คุณภาพการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ (Quality of Math and Science Education)	๗๙	๘๑	๓.๙	๓.๙
	คุณภาพของสถานศึกษาที่สอน การบริหารจัดการ (Quality of Management Schools)	๗๗	๘๑	๔.๐	๔.๑

เสาหลัก	ตัวชี้วัด	อันดับ		คะแนน	
		๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๕๕๗-๒๕๕๘	๒๕๕๘-๒๕๕๙	๒๕๕๗-๒๕๕๘
	การเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ต ในสถานศึกษา (Internet Access in Schools)	๕๔	๖๑	๔.๖	๔.๖
	การให้บริการฝึกอบรมเฉพาะทางใน ประเทศ (Local Availability of Specialized Training Services)	๗๐	๖๙	๔.๑	๔.๒
	ขอบเขตของการฝึกอบรม (Extent of Staff Training)	๔๑	๓๗	๔.๓	๔.๔

หมายเหตุ *ข้อมูลสถิติพื้นฐานของประเทศ

๓. แนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาในเวทีเศรษฐกิจโลก

การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาในเวทีเศรษฐกิจโลก มีแนวทางที่สำคัญ ดังนี้

๓.๑) ประเทศไทยได้รับการจัดให้อยู่ในกลุ่ม Stage ๒: Efficiency-Driven ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มีผลผลิตมวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per capita) อยู่ระหว่าง ๓,๐๐๐ – ๘,๙๙๙ ดอลลาร์สหรัฐ การเพิ่ม GDP per capita ไม่ใช่เรื่องง่าย ดังนั้นสิ่งจำเป็นที่ต้องดำเนินการในขณะนี้คือ ต้องพิจารณาการคำนวณคะแนนและให้น้ำหนักของตัวชี้วัดแต่ละกลุ่ม สำหรับประเทศไทยต้องเน้นและให้ความสำคัญกับเสาหลักที่ ๕-๑๐ ให้มาก เนื่องจาก ๖ เสาหลักนี้มีน้ำหนักในการคำนวณอันดับถึงร้อยละ ๕๐ ในขณะที่เสาหลักที่ ๑-๔ มีน้ำหนักร้อยละ ๔๐ และเสาหลักที่ ๑๑-๑๒ มีน้ำหนักร้อยละ ๑๐

๓.๒) ปิดจุดอ่อนเรื่องข้อมูลสถิติที่ส่งให้กับหน่วยงานระหว่างประเทศ เพราะข้อมูลเชิงสถิติที่ WEF นำมาใช้ในการจัดอันดับได้มาจากข้อมูลของหน่วยงานระหว่างประเทศ อาทิ UNESCO UIS, World Bank, UNICEF, UNDP และ OECD เป็นต้น

๓.๓) การสร้างการรับรู้ที่ดีให้กับผู้บริหารในภาคธุรกิจที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามระหว่างเดือนกุมภาพันธ์และพฤษภาคม เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่เป็นที่ WEF เก็บข้อมูลเชิงสำรวจ ชาวดีของประเทศที่เน้นชาวดีด้านการศึกษาที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะหากผู้บริหารของภาคธุรกิจไม่ได้มีบุตรหลานที่กำลังอยู่ในวัยเรียนแล้ว คงเป็นการยากที่จะรับรู้เหตุการณ์และมีความเข้าใจต่อสภาพปัจจุบันของการศึกษาไทย หน่วยงานด้านการศึกษาจึงควรพิจารณา

๓.๓.๑) “สาร” ที่จะนำเสนอไปถึงภาคธุรกิจ ต้องเป็นเรื่องที่เป็นภาพพจน์ในเชิงบวก และมีรูปแบบที่น่าสนใจ

๓.๓.๒) “สื่อ” ช่องทางการนำเสนอที่มีประสิทธิภาพไปถึงผู้บริหารภาคธุรกิจ อาจต้องพิจารณาแล้วว่าผู้บริหารภาคธุรกิจบริโภคข่าวสารจากสื่อใด

การอภิปรายทั่วไป

ที่ประชุมได้ร่วมกันอภิปราย ให้ข้อคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

๑) หน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับภูมิภาคและระดับพื้นที่ควรให้ความร่วมมือในการสร้างภาพลักษณ์ โดยควรมีการนำเสนอตัวอย่างที่ดีที่เกิดขึ้นในสังคมไทย และเผยแพร่ไปตามสื่อและช่องทางการสื่อสารต่างๆ รวมทั้งสื่อสังคมออนไลน์ให้มากขึ้น เพื่อสร้างการรับรู้ที่ดีให้กับผู้บริหารในภาคธุรกิจที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามให้กับ WEF อันจะนำไปสู่ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น เพราะข้อมูลที่นำมาใช้ในการจัดอันดับร้อยละ ๗๐ เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารในภาคธุรกิจ

๒) การจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดย WEF (World Economic Forum) เป็นการเปรียบเทียบความเชื่อมั่นของผู้บริหารในภาคธุรกิจที่มีต่อการศึกษาในประเทศของตนเอง จึงอาจไม่ใช่อันดับคุณภาพการศึกษาที่แท้จริง

๓) ควรมีการประชุมหารือระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดส่งข้อมูลให้องค์กรระหว่างประเทศเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของ WEF เพื่อให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่มีความถูกต้อง ทันสมัย และเชื่อถือได้

๔) ประเทศไทยควรมีดัชนีชี้วัดคุณภาพทางการศึกษาที่ออกแบบโดยประเทศไทยเอง และมีความเชื่อถือได้ โดยไม่จำเป็นต้องอิงกับต่างประเทศ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างภาพลักษณ์หรือการรับรู้ที่ดีให้กับผู้บริหารในภาคธุรกิจที่เป็นผู้ตอบแบบสำรวจให้กับ WEF ในช่วงเวลาที่มีการเก็บข้อมูลเชิงสำรวจ (ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์และพฤษภาคม) เพื่อให้มีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาของประเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อการตอบแบบสอบถามในเชิงบวก และทำให้ค่าคะแนนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพิ่มสูงขึ้น

๒) ควรมีการประชุมระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดส่งข้อมูลให้องค์กรระหว่างประเทศเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของ WEF เพื่อให้เป็นข้อมูลที่มีความถูกต้อง ทันสมัย และเชื่อถือได้

สภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum)
๒๐๑๕-๒๐๑๖ : จากข้อเสนอสู่นโยบาย



สรุปผลสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ ๔
เรื่อง

“สะเต็มศึกษาในการศึกษาขั้นพื้นฐาน (STEM in Basic Education)”

วันอาทิตย์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๕.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมอาคารอเนกประสงค์ โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร



สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ได้จัด สภาการศึกษาเสวนา ครั้งที่ ๔ ร่วมกับ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เรื่อง “สะเต็มศึกษาในการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(STEM in Basic Education)” โดยเลขาธิการ



สภาการศึกษา (ดร.กมล รอดคล้าย) เป็นประธานเปิดการเสวนา และชี้แจง
วัตถุประสงค์ของการจัดเสวนาครั้งนี้ว่า เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง
และชัดเจน รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ และแสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับสะเต็มศึกษา หรือ STEM ที่มีความหมายถึง การบูรณาการ
การเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology)
วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) ซึ่งเป็น
ยุทธศาสตร์สำคัญที่จะช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของเด็กให้รู้จักคิด
วิเคราะห์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม รวมไปถึงผลิตงาน
วิจัยเพื่อนำไปสู่การทำให้ประเทศพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางไปสู่
ประเทศที่มีรายได้สูง โดยสำนักงานฯ ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้านสะเต็มศึกษา
จากต่างประเทศที่เดินทางมาร่วมการประชุมโต๊ะกลมไทย - สหรัฐฯ ครั้งที่ ๗
ณ ประเทศไทย ระหว่างวันที่ ๒๖ - ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ มาเป็นวิทยากร
ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์การใช้สะเต็มศึกษาในต่างประเทศ เพื่อเป็น
แนวทางนำไปสู่การปฏิบัติในการจัดการศึกษาของประเทศไทย และเชื่อมั่นว่า
การเสวนาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์กับทุกฝ่ายสำหรับการพัฒนาระบบการเรียน

การสอนด้านสะเต็มศึกษาของไทย เช่นเดียวกับที่บาร์ค โอบามา ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา ได้ประกาศให้สะเต็มศึกษาเป็นวาระแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาและสร้างกำลังคนของสหรัฐฯ ให้มีความเข้มแข็งสูง จนกระทั่งสหรัฐอเมริกาประสบความสำเร็จในฐานะประเทศชั้นนำด้านอุตสาหกรรมของโลก

ข้อเสนอของวิทยากร



ศาสตราจารย์ มาร์ค อัลเลน แนนนี่ (Prof. Mark Allen Nanny) จากมหาวิทยาลัย โอกลาโฮมา สหรัฐอเมริกา นำเสนอสาระสำคัญสรุปได้ว่า สิ่งที่สำคัญของสะเต็มศึกษาคือการถ่ายทอดความรู้ และการนำกระบวนการคิดแบบวิศวกรรมมากำหนดแนวการคิดเชิงวิเคราะห์ และใช้ปรับกระบวนการคิดของเด็กในวิชา

วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ครูมีส่วนสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ และมีส่วนร่วมในการประยุกต์และการปรับการเรียนการสอนด้านสะเต็มศึกษา ทั้งนี้ จากประสบการณ์การสอน พบว่าครูควรสอนในเชิงวิศวกรรมเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้แก่เด็กในการเรียนรู้ เสริมทักษะในการสร้างนวัตกรรม และสร้างจิตวิทยาความท้าทายใหม่ๆ ให้เด็กเรียนรู้และเชื่อมโยงโจทย์ที่ได้รับเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม การเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาประกอบด้วย ๔ ปัจจัยคือ ๑) เกิดองค์ความรู้ในตัวผู้เรียนเอง ๒) วางกติกาในการเรียนรู้ร่วมกัน และสร้างกระบวนการให้เกิดการเรียนรู้โดยผู้เรียน ๓) สิ่งที่เกิดการเรียนรู้ต้องมีมูลค่าเพิ่มและเกิดประโยชน์ทั้งต่อตัวผู้เรียนและสังคม คือ เกิดนวัตกรรมที่เป็นรูปธรรม และ ๔) องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นเป็นประสบการณ์โดยตรงของตัวผู้เรียน ดังนั้นครูคือคนสำคัญที่จะชี้แนะแนวทางการเรียนสะเต็มศึกษาให้เกิดขึ้นแก่เด็กอย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้อย่างแท้จริงแตกต่างจากการท่องจำความรู้ เพราะเป็นประสบการณ์ของผู้เรียน และทำให้เกิดประโยชน์อย่างรอบด้านสำหรับตัวผู้เรียนและสังคม การเรียนรู้แบบเดิมทำให้ผู้เรียนขาดความท้าทาย แต่การเรียนรู้อย่างแท้จริงจะทำให้ผู้เรียนสร้างระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง และครูเป็นผู้เชื่อมโยง

ให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการมีส่วนร่วมต่อยอดการเรียนรู้ให้เกิดกระบวนการคิดใหม่ๆ ด้วยตัวผู้เรียนเอง เกิดการคิดเชิงวิเคราะห์ และแสวงหาวิธีการเพื่อให้ได้ความรู้ อย่างไรก็ตาม สำหรับสหรัฐอเมริกา ขณะนี้มี ๒๖ มลรัฐ ที่มีการกำหนดรูปแบบมาตรฐานการเรียนรู้ที่มากกว่ามาตรฐานหลักสูตรการเรียนการสอนปกติ ซึ่งหมายความว่าได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และการแก้ปัญหาของผู้เรียนมากกว่าการเรียนรู้โดยการสอนของครูเท่านั้น เป็นการใช้กระบวนการส่งเสริมความคิดให้ผู้เรียนเกิดความรู้อย่างแท้จริง

นายมาร์ค วินเดล (Mr. Mark Windale) วิทยาการจากศูนย์ศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซฟฟิลด์ สหราชอาณาจักร กล่าวว่า จากการได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมการพัฒนาด้านสะเต็มศึกษาในประเทศไทยมากกว่า ๔ ปี โดยใช้ประสบการณ์จากการเคยเป็นครูสอนวิทยาศาสตร์ และใช้ความรู้จากการทำงานในมหาวิทยาลัยเซฟฟิลด์ เพื่อส่งเสริมสะเต็มศึกษาในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย เน้นการพัฒนาศักยภาพของศึกษานิเทศก์และครูผู้สอนเป็นแกนนำในการใช้สะเต็มศึกษา ปรับการใช้หลักสูตรการเรียนการสอนทั้งคู่มือครู และกิจกรรมที่ใช้สอนผู้เรียนด้านสะเต็มศึกษา เพื่อสร้างให้เกิดการเรียนรู้ทักษะ และประสบการณ์ ตลอดจนรู้จักแก้ไขปัญหาต่างๆ ในบริบทของคนไทย เช่น การออกแบบบ้านเพื่อระบายความร้อน การสร้างสาธารณูปโภค เช่น สะพานแขวน การประกอบอาหารประเภทเครื่องต้มโคลด เป็นต้น โดยครูมีหน้าที่ติดตามประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม กลไกที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืนคือควรทำให้เกิดพื้นที่ในการเรียนรู้ในทุกเขตพื้นที่การศึกษาและใช้การติดต่อสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นเวทีแลกเปลี่ยนสังคมนการเรียนรู้ร่วมกันในแต่ละพื้นที่ มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาพัฒนากระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้สอนในการออกแบบหลักสูตร แนะนำผู้เรียนให้รู้จักคิด และวิเคราะห์ตามหลักวิทยาศาสตร์เช่นเดียวกับนักวิจัยที่จะพัฒนาตนเองไปสู่การแก้ปัญหาต่างๆ และสามารถสร้างนวัตกรรมได้ต่อไป





ศาสตราจารย์ โทมัส คอร์คอราน (Prof. Thomas Corcoran) ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยด้านนโยบายการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย สหรัฐอเมริกา กล่าวว่า จากประสบการณ์ในการเป็นครุคณิตศาสตร์ยาวนานถึง ๕๐ ปี และได้ร่วมทำงานกับมหาวิทยาลัย

โคลัมเบีย เพื่อยกระดับพัฒนาการศึกษาผ่านการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีของโลก ซึ่งทำให้เห็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กมีความเปลี่ยนแปลงไปเช่นเดียวกัน ความท้าทายสมัยใหม่ คือ สื่อสังคมออนไลน์ที่ทำให้ผู้เรียนมีแนวคิดเปลี่ยนไปจากอดีตอย่างมาก ปัจจุบันทั่วโลกมีความสนใจด้านสะเต็มศึกษา เพราะทุกประเทศต่างต้องการยกระดับคุณภาพการศึกษาของคนในประเทศ ทั้งนี้เป้าหมายของการบรรลุผลด้านสะเต็มศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนนั้น สิ่งสำคัญคือ ครูผู้สอนควรมีวิธีการถ่ายทอดสาระการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายวิธี สามารถประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อปรับการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์คือ กำหนดปัญหา เก็บข้อมูล วิเคราะห์เหตุและผล นำไปสู่การอธิบายด้วยข้อสรุปที่รวบรวมได้ ดังนั้น พื้นฐานความรู้ของผู้เรียนคือสิ่งสำคัญที่สุดก่อนจะได้รับการเรียนรู้ในด้านอื่นๆ ที่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งครูต้องเป็นมืออาชีพในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ กำหนดจุดเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติเองจนเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

ทั้งนี้ ศาสตราจารย์ โทมัส คอร์คอราน ได้ให้ข้อเสนอแนะเรื่องการจัดการศึกษาในประเทศไทยหลายประการ สรุปได้ดังนี้ ควรปรับเปลี่ยนระบบการจ่ายงบประมาณรายหัว และควรพัฒนาคุณภาพอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสร้างครูที่จะจบการศึกษาจากคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ควรมีการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรการเรียนการสอนในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเข้มข้น เพื่อปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้เหมาะสมหรือยกเลิกหลักสูตรที่ขาดคุณภาพ ควรเปิดกว้างให้บุคคลหลากหลายวิชาชีพ รวมทั้งสายวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยี สามารถก้าวเข้าสู่วิชาชีพครูได้ เพื่อสร้างคุณภาพของการเรียนการสอนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ การฝึกประสบการณ์ของครูที่กำลังจะจบการศึกษายังน้อยเกินไป จึงควรปรับให้มีระยะเวลาในการฝึกสอนมากขึ้น การสร้างแรงจูงใจกับครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กก็น้อยมาก ทั้งที่มีความสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็ก ควรเปิดโอกาสให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเลือกสรรครูได้โดยอิสระ การสร้างสื่อการเรียนการสอนที่ดี จะสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ดีขึ้น การประเมินผลครูควรมุ่งเน้นที่การสอนให้มีประสิทธิภาพ และพิจารณาผลตอบแทนของครูในสถานศึกษาขนาดเล็กมากขึ้น ไม่ควรให้ความสำคัญของคะแนน O-NET มากกว่าความก้าวหน้าของการได้คะแนน O-NET ที่ดีขึ้น และควรส่งเสริมสนับสนุนความต้องการของครูในด้านต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด อันจะเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป



การอภิปรายทั่วไป

ที่ประชุมได้ร่วมกันให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

๑) ในประเทศไทย มีหลายหน่วยงานที่ดำเนินงานส่งเสริมสนับสนุน สະเต็มศึกษา แต่มีจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานที่ต่างกัน ไม่มีความเชื่อมโยงกัน ในขณะที่ต่างประเทศมีการดำเนินงานด้านสะเต็มศึกษาที่มีความร่วมมือกันระหว่างหลายหน่วยงาน อาทิ

- สหราชอาณาจักร มุ่งเน้นความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) คือ นักเรียน ครูผู้สอน และชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา สະเต็มศึกษา โดยแบ่งความร่วมมือเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับโรงเรียน ในระดับภูมิภาคเน้นเรื่องการจัดโครงการต่างๆ ที่จะเข้ามาสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ โดยมีชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่ต่างๆ เข้ามาร่วมขับเคลื่อนสะเต็มศึกษา และให้การสนับสนุนเรื่องอุปกรณ์และเครื่องมือในการเรียนการสอนและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้โรงเรียนสามารถขับเคลื่อนการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครูสามารถจัดการเรียนการสอนวิชาเกี่ยวกับสะเต็มศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน



- สหรัฐอเมริกา มีการนำความรู้ในเชิงวิศวกรรมเข้ามาใช้ในการเรียนการสอนสะเต็มศึกษา และเริ่มมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้เชิงวิศวกรรม โดยขณะนี้ มี ๒๖ มลรัฐที่มีการกำหนดรูปแบบมาตรฐานการเรียนรู้ที่มากกว่ามาตรฐาน

หลักสูตรการเรียนการสอนปกติ และมีการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานด้านการนำความรู้เชิงวิศวกรรมมาใช้ในการเรียนการสอน ทั้งนี้ ในการดำเนินงานเรื่องสะเต็มศึกษา ยังมีหน่วยงานอื่นๆ เข้ามาร่วมรับผิดชอบ เช่น มูลนิธิวิทยาศาสตร์แห่งชาติ (National Science Foundation) รวมทั้งมีเว็บไซต์ต่างๆ ที่สามารถเข้าไปศึกษาเรื่องการเรียนการสอนเชิงวิศวกรรมได้ และยังมีหน่วยงานต่างๆ ให้ทุนสนับสนุนในการจัดหลักสูตรที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสะเต็มศึกษา

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในต่างประเทศ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนและผลักดันสะเต็มศึกษาอย่างเต็มรูปแบบ แต่ในประเทศไทยเป็นการดำเนินงานในลักษณะที่ต่างคนต่างดำเนินงานกันเอง โดยไม่ได้มีความเชื่อมโยงการดำเนินงานมากนัก

๒) ครูผู้สอนด้านสะเต็มศึกษาไม่จำเป็นต้องเก่งด้านวิทยาศาสตร์ เพราะวิทยาศาสตร์มีกระบวนการและขั้นตอนที่ย่างยากซับซ้อน แต่ครูสามารถจัดการเรียนการสอนตามแบบกระบวนการวิทยาศาสตร์ ส่วนการออกข้อสอบเพื่อการวัดและประเมินผล ควรจะเป็นข้อสอบที่เป็นการตั้งคำถามให้เด็กได้ตอบมากกว่าจะเป็นข้อสอบที่มีตัวเลือก

๓) สิ่งสำคัญที่สุดในการเรียนการสอนสะเต็มศึกษา คือ การสนับสนุนเรื่องวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้การเรียนการสอนได้พัฒนาอย่างรวดเร็ว และการพัฒนาการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ เริ่มจากครูผู้สอนที่ต้องเรียนรู้ และพัฒนาไปด้วยกันกับผู้เรียน รวมทั้งต้องมีการค้นคว้าเพิ่มเติมตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) หน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครูต้องพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาให้มากขึ้น เนื่องจากสะเต็มศึกษาเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่จะช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม รวมไปถึงการผลิตงานวิจัยเพื่อนำไปสู่การทำให้ประเทศพ้นกับดักรายได้ปานกลางไปสู่กลุ่มประเทศที่มีรายได้สูง

๒) สถาบันการศึกษาควรส่งเสริม/สนับสนุน และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจสะเต็มศึกษา และส่งเสริมให้มีการบูรณาการสะเต็มศึกษาเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนทุกรายวิชา

๓) รัฐควรจัดให้มีหน่วยงานกลางที่ดูแลรับผิดชอบด้านสะเต็มศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อให้การขับเคลื่อนและพัฒนาสะเต็มศึกษาของประเทศไทยมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน



สภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum)
๒๐๑๕-๒๐๑๖ : จากข้อเสนอสู่นโยบาย



สรุปผลสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ ๕
เรื่อง

“เรียนฟรี ใครได้ ใครเสีย”

วันอังคารที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร อาคาร ๕๖ ปี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา



สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จัดสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ ๕ เรื่อง “เรียนฟรี ใครได้ ใครเสีย” โดยเลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.กมลรอดคล้าย) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดเสวนานี้ว่า เพื่อให้ที่ประชุมร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา ซึ่งเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และ (ร่าง) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อนำข้อคิดเห็นที่ได้จากการเสวนาไปจัดทำแผนและนโยบายการศึกษาของชาติ และส่งข้อมูลต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจ โดยได้เชิญ ศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐศาสตร์ มาเป็นวิทยากรนำเสนอ และอภิปรายนำโดย รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติ ลิ้มสกุล อดีตอาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอดีตผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อเสนอของวิทยากร

ศาสตราจารย์ ดร. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์

กล่าวถึงหน้าที่ของรัฐด้านการศึกษา และการคลัง/ การงบประมาณ ว่าเมื่อพิจารณาการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา โดยเปรียบเทียบ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ และ พ.ศ. ๒๕๕๐ กับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ มาตรา ๕๐ ที่กำหนดให้ “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาภาคบังคับที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงโดยไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการหรือจัดให้มีการศึกษาก่อนวัยเรียนที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษา



ตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งการศึกษาตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล และดำเนินการให้ผู้ด้อยโอกาสได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน...” พบว่า มีประเด็นที่ควรพิจารณา ดังนี้

๑) ภาระของรัฐด้านการคลังและงบประมาณเพื่อการศึกษาอาจลดลง เนื่องจากกำหนดให้รัฐดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาภาคบังคับที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงโดยไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งปัจจุบันรัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สามัญและอาชีพ) หรือโครงการเรียนฟรี ๑๕ ปี ดังนั้น ตามนัยของร่างรัฐธรรมนูญฯ ฉบับใหม่ จะทำให้รัฐสามารถลดภาระงบประมาณที่จัดสรรสำหรับการศึกษาก่อนวัยเรียนหรือระดับก่อนประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลายได้ หากการศึกษาภาคบังคับนับจากระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น



๒) การลดภาระงบประมาณในระดับก่อนประถมศึกษาหรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะทำให้รัฐมีงบประมาณเหลือบางส่วนเพื่อไปสนับสนุนผู้ด้อยโอกาสหรือเด็กยากจนให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถให้เต็มตามศักยภาพ ไม่เพียงแค่จบการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งส่งผลให้รัฐสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้ โดยมีข้อเสนอเพื่อพิจารณา ดังนี้

๒.๑ จัดทำแผนที่คนจน (Poverty Mapping) ที่ชัดเจนและตรวจสอบได้ เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนค่าใช้จ่ายแก่เด็กด้อยโอกาส และเด็กยากจนอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ ต้องกำหนดนิยามผู้ด้อยโอกาส เกณฑ์ความยากจนให้ชัดเจน เพื่อให้ความช่วยเหลือของรัฐสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการจำเป็นอย่างแท้จริง

๒.๒ จัดสรรเงินอุดหนุนครอบครัวของผู้เรียนที่ด้อยโอกาส ยากจน เพื่อให้เด็กสามารถเข้าเรียนได้เต็มเวลา โดยไม่มีเงื่อนไขและข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจ

และสังคมของครัวเรือน (Conditional Cash Transfer : CCT) โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายจำนวนเงิน และระยะเวลาของเงื่อนไขให้ชัดเจน เพื่อช่วยเหลือให้เด็กที่มีฐานะยากจนได้มีโอกาสเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น ซึ่งหลายประเทศในแถบลาตินอเมริกาได้ดำเนินงานสำเร็จแล้ว ทั้งนี้ มีการศึกษาวิจัยของธนาคารโลกที่พบว่ารูปแบบการจัดสรรเงินโอนให้ครอบครัวยากจนดังกล่าวสามารถช่วยให้เด็กยากจนได้เรียนต่อเพิ่มมากขึ้น



๒.๓ มีมาตรการส่งเสริมเด็กด้อยโอกาส ยากจน คงอยู่ในสถานศึกษา โดยไม่ออกจากสถานศึกษาก่อนวัยอันควร (Leaving School Early) จากข้อมูลการสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนปี ๒๕๕๖ พบว่าอัตราการไม่ได้เรียนต่อในกลุ่มเด็กอายุ ๑๓ - ๑๘ ปี (๓,๓๐๐,๐๐๐ คน) ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ ๑๕ (๕๐๐,๐๐๐ คน) โดยกลุ่มเด็กที่มีฐานะยากจนมีอัตราการไม่เรียนต่อสูงกว่าเด็กทั่วไป (ร้อยละ ๒๐)

๒.๔ มีมาตรการจูงใจให้เด็กที่มีฐานะยากจนหรือผลการเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยได้รับทุนเรียนต่อในระดับอาชีวศึกษา

๓) ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๖๕ ได้กำหนดให้ “รัฐพึงจัดให้มีและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาศิลปวิทยาการให้เกิดความรู้ การพัฒนาการ และนวัตกรรม เพื่อความเข้มแข็งของสังคมและเสริมสร้างความสามารถของคนในชาติ” ซึ่งประเด็นนี้ไม่ได้แตกต่างจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับเดิม ที่ต้องการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยให้มีสัดส่วนที่สูงขึ้นจากปัจจุบันที่อยู่ในระดับต่ำมากเพียงร้อยละ ๐.๓ ของ GDP ซึ่งมีข้อเสนอว่าควรอยู่ที่ระดับร้อยละ ๒ ของ GDP

การอภิปรายนำ

รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติ ลิ้มสกุล แสดงความคิดเห็นโดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้



๑) รัฐบาลมีหน้าที่บริหารงบประมาณและประชาชนทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการจ่ายภาษีเพื่อใช้ในการจัดบริการการศึกษา โดยรัฐต้องดำเนินการทั้งระบบเพื่อจัดสรรไปใช้ในส่วนต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพและตรงกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

๒) สาเหตุประการหนึ่งของการออกจากสถานศึกษาก่อนวัยอันควร คือ ผู้ปกครองคิดว่าการเรียนมีต้นทุนสูง หากทำงานในช่วงระยะเวลาดังกล่าว จะได้รับผลตอบแทนจากการทำงานที่คุ้มค่ากว่าการเรียน ซึ่งเป็นการคิดผลตอบแทนในระยะสั้น ยังไม่ได้คำนึงอัตราผลตอบแทนทุนมนุษย์ตลอดชีพ (rate of return of income earning for gone)

๓) การที่สถานศึกษามุ่งผลิตบริการการศึกษาตามศักยภาพและขีดความสามารถของสถานศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยไม่ได้คำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา หรือกรณีโรงเรียนต่างจังหวัดที่มีปริมาณจำนวนเด็กนักเรียนลดลง ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการและคุณภาพของผู้จบการศึกษาในระดับพื้นฐาน และมีผลกระทบต่อเนื่องในระดับอุดมศึกษา

๔) สถาบันการศึกษาต้องมีมาตรฐานและต้องหมั่นพัฒนา โดยโรงเรียนที่มีมาตรฐานระดับสูงควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณมากกว่าโรงเรียนที่มีมาตรฐานต่ำกว่า ทั้งนี้ หากผู้เรียนต้องการศึกษาต่อในสถานศึกษาเอกชน ก็ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เอง โดยรัฐต้องลดบทบาทลงในการจัดการศึกษาของสาขาที่มีผลตอบแทนที่สูงและเข้าไปดำเนินการในสาขาวิชาที่ไม่มีผู้จัด เนื่องจากได้อัตราผลตอบแทนต่ำแต่ให้ประโยชน์แก่สังคมสูง

๕) การลงทุนในระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนจะได้รับผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ที่ตกแก่สังคม โดยตามหลักเศรษฐศาสตร์พบว่า อัตราผลตอบแทนทุนมนุษย์ขึ้นกับสาขาการศึกษาและประเภทสถาบันการศึกษา ดังนั้น

ผู้เรียนที่ศึกษาในสาขาวิชาที่จบและได้รับผลตอบแทนที่สูง ควรต้องรับผิดชอบในการจ่ายค่าเล่าเรียนบางส่วนและรัฐช่วยสมทบในส่วนที่ขาด เพื่อให้รัฐนำงบประมาณส่วนที่เหลือไปจัดสรรให้แก่การศึกษาภาคบังคับได้

การอภิปรายทั่วไป

ผู้เข้าร่วมประชุมสภาการศึกษาเสวนา ได้ร่วมกันให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

๑) **เรียนฟรี ใครได้ ใครเสีย** มีความเห็นเป็นแนวทางดังนี้

๑.๑ แนวทางแรก เห็นว่า เรียนฟรีก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย กล่าวคือ นักเรียน ผู้ปกครอง โรงเรียน ได้รับประโยชน์ โดยได้งบประมาณสนับสนุน สำหรับรัฐบาลนั้น แม้รัฐจะต้องเสียงบประมาณซึ่งมาจากภาษีของประชาชน แต่ก็เป็นการใช้งบประมาณเพื่อสร้างคนให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นทรัพยากรและกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งจะคืนประโยชน์กลับสู่ประเทศชาติในท้ายสุด

๑.๒ แนวทางที่สอง เห็นว่า สังคมเสียประโยชน์จากการที่รัฐนำรายได้จากภาษีมาใช้เพื่อการศึกษา แต่ไม่ได้คุณภาพมาตรฐาน ซึ่งนอกจากทำให้รัฐต้องรับภาระงบประมาณแล้ว สังคมมิได้มีส่วนร่วมในการระดมทุนและร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา เนื่องจากเข้าใจว่า การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐที่จัดให้เปล่า

๒) **เรื่องประกอบการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญ**

๒.๑ (ร่าง) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ... มาตรา ๕๐ ระบุว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาภาคบังคับที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” ควรนิยามความหมายของ “ไม่เก็บค่าใช้จ่าย” ให้ชัดเจน เช่น ครอบคลุมค่าใช้จ่ายในส่วนที่เป็นการจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐานคุณภาพขั้นต่ำ (Lowest Quality) เพื่อกำหนดคุณภาพขั้นต่ำของสถานศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมโลก และผู้เรียนจ่ายเพิ่มสำหรับการรับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพสูงกว่ามาตรฐานขั้นต่ำ



๒.๒) ระดับการศึกษาที่รัฐควรดำเนินการให้มีการศึกษาโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย คือ ก่อนวัยเรียนจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เนื่องจากปฐมวัยเป็นวัยที่มีความสำคัญมากต่อพัฒนาการของเด็ก การศึกษาปฐมวัยจึงเป็นการสร้างพื้นฐานที่ดีและส่งผลกระทบต่อการศึกษาในระดับต่อไป

๒.๓) ควรจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากการบริจาคเงินเพื่อการศึกษา เช่น เก็บภาษีจากเงินได้สุทธิต่อปีละ ๑ เพื่อใช้เป็นงบประมาณในการจัดการศึกษา

๓) เรื่องที่ต้องศึกษาวิจัยเพิ่มเติม

๓.๑) การศึกษาก่อนวัยเรียนส่งผลดีต่อครอบครัวคนจนและเด็กยากจนเพียงใด (สัมฤทธิ์ผลการศึกษาลดชีวิต)

๓.๒) การจัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวที่เน้นการสนองทุนผ่านด้านอุปทาน การให้ค่าใช้จ่ายรายหัวในจำนวนที่เท่ากัน ไม่ก่อให้เกิดความเท่าเทียมกันจริง

เนื่องจากมีความแตกต่างกันของสถานศึกษา และภูมิหลังของผู้เรียน โดยสถานศึกษาที่เป็นที่นิยมมีความได้เปรียบเนื่องจากมีความต้องการของจำนวนผู้เรียนจำนวนมาก และในส่วนของผู้เรียน พบว่าผู้ปกครองที่มีฐานะร่ำรวยมีความพร้อมที่จ่ายเงินเพื่อสนับสนุนการศึกษา ในขณะที่ผู้ปกครองที่มีฐานะ

ยากจนไม่พร้อม ดังนั้น จึงควรปรับวิธีการและกระบวนการจัดสรรเงินรายหัวตามความต้องการจำเป็น เพื่อมิให้ผู้เรียนที่มีฐานะยากจนต้องออกจากระบบการศึกษาก่อนเวลาอันควร ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ และยกระดับคุณภาพ

๓.๓) มาตรการ/กลไกของภาครัฐในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการจัดสรรค่าใช้จ่ายโดยคำนึงถึงบริบทที่แตกต่างกัน เช่น ตามสภาพภูมิศาสตร์ ที่ตั้ง (โรงเรียนชนบท/โรงเรียนในเมือง) คุณภาพและมาตรฐานคุณลักษณะของผู้เรียน การผลิตกำลังคนเพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศ (สาขาขาดแคลน/สาขาที่มีต้นทุนสูง/สาขาที่มีผลตอบแทนสูง สาขาศิลปวัฒนธรรม) การพัฒนากลุ่มโรงเรียนเครือข่าย การจัดการเรียนร่วม การสะสมหน่วยกิต เป็นต้น



๓.๔ มาตรการส่งเสริมไม่ให้เด็กยากจนออกจากสถานศึกษาก่อนวัยอันควร (Leaving School Early) โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายเด็กอายุ ๑๓ - ๑๘ ปี ซึ่งมีอัตราการออกจากสถานศึกษาก่อนวัยอันควรสูง

๓.๕ การมีงานทำและอัตราผลตอบแทนของผู้จบอาชีวศึกษา เพื่อศึกษาว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษามีสภาพเป็นอย่างไรเมื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีวศึกษา

๓.๖ มาตรการจูงใจของภาครัฐเพื่อสนับสนุนให้คนเข้ามาเรียนอาชีวศึกษามากขึ้น และให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น เช่น การลดหย่อนภาษีหรือรัฐเน้นลงทุนในสาขาที่มีค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนสูง และเน้นผลิตบัณฑิตที่ตรงกับความต้องการของตลาด

๔. ประเด็นอื่นๆ

๔.๑ ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพและความต้องการจำเป็นของรายการอุดหนุนฟรี ๕ รายการ ตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะเครื่องแบบนักเรียน หนังสือเรียน เนื่องจากผู้เรียนมีความต้องการที่แตกต่างกัน โดยอาจพิจารณาจัดสรรตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล ตามความเหมาะสม

๔.๒ ควรปรับทัศนคติของผู้จ้างให้จ่ายผลตอบแทนโดยคำนึงถึงความสามารถของคนมากกว่าวุฒิการศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสายอาชีวศึกษาได้แสดงความสามารถ และมีรายได้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับทักษะและความสามารถของตน

๔.๓ การจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ เน้นกลุ่มเป้าหมาย ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลการเรียนสายสามัญไม่ดี และกลุ่มผู้เรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ เนื่องจากทั้ง ๒ กลุ่มนี้ เป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มว่าอาจไม่สามารถศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ จึงได้เปิดหลักสูตรทางเลือกให้ได้เรียนสายอาชีพเพื่อการทำงาน โดยผู้จบจะได้รับวุฒิการศึกษาทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและมัธยมศึกษาตอนปลายด้วย แต่ในทางปฏิบัติสถานศึกษาดำเนินการโดยจัดให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนทวิศึกษา จึงส่งผลกระทบต่อจำนวนผู้เรียนต่อในสถาบันอาชีวศึกษา

๔.๔ ความหลากหลายทางเชื้อชาติของผู้เรียนในแต่ละสถานศึกษา เป็นบริบทที่ทำให้การบริหารจัดการการเรียนการสอนและหลักสูตรแตกต่างกันไป เช่น โรงเรียนนานาชาติควรปลูกฝังเรื่องวัฒนธรรมไทย ภาษาไทย ส่วนโรงเรียนชายขอบควรปลูกฝังเรื่องการสร้างความสัมพันธ์และการลดความขัดแย้งระหว่างประเทศ รวมทั้งการเรียนร่วมกันระหว่างผู้เรียนต่างเชื้อชาติ/ภาษา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) รัฐควรจัดการศึกษาโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายตั้งแต่ระดับปฐมวัย เนื่องจากปฐมวัยเป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์ และเป็นการสร้างพื้นฐานเพื่อส่งผลต่อการศึกษาในระดับต่อไป

๒) รัฐควรจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากการบริจาคเงินเพื่อการศึกษา เช่น เก็บภาษีจากเงินได้สุทธิร้อยละ ๑ เพื่อใช้เป็นงบประมาณในการจัดการศึกษา

๓) รัฐควรให้ความสำคัญกับคุณภาพและความต้องการจำเป็นของรายการอุดหนุนฟรี ๕ รายการ ตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะเครื่องแบบนักเรียน หนังสือเรียน เนื่องจากผู้เรียนมีความต้องการที่แตกต่างกัน โดยอาจพิจารณาจัดเป็นรายกรณี/กลุ่ม และเกลี่ยรายการค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสม

สรุปผลสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ ๒ เรื่อง

“เด็กไทยเก่งอังกฤษได้ : ไม่ใช่เรื่องยาก”

วันอังคารที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ -๑๒.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมกำแพง พลาญกร อาคาร ๕๖ ปี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา



สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ ๒ ภายใต้หัวข้อเรื่อง “เด็กไทยเก่งอังกฤษได้ : ไม่ใช่เรื่องยาก” ซึ่งเป็นประเด็นที่กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญและสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษให้กับครูและนักเรียน

และกำหนดให้การปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นหนึ่งในนโยบายเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จโดยเร็ว โดยมีการดำเนินงานขับเคลื่อนการยกระดับทักษะภาษาอังกฤษในภาพรวมทั้งระบบด้วยกลยุทธ์ต่างๆ เช่น การสร้างแรงจูงใจด้วยการกระตุ้น



ให้นักเรียนและประชาชนสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษ การเพิ่มปริมาณครูที่มีทักษะในการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น และเนื่องจากปัจจุบันพบว่าขีดความสามารถในการแข่งขันด้านภาษาอังกฤษของประเทศไทยยังอยู่ในระดับที่ไม่สามารถพัฒนาให้ทัดเทียมกับประเทศเพื่อนบ้านได้ และเป็นปัญหาที่สืบเนื่องมายาวนาน จึงได้จัดให้มีเวทีทางวิชาการเพื่อนำเสนอแนวคิดและรูปแบบการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของครูในโรงเรียน โดยสำนักงานฯ ได้เชิญวิทยากรผู้แนะนำเสนอ คือ นางนภาพร สุขมะโน ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดเสาธงแก้ว (ถึงสุขประชาสรรค์) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งนับเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ที่สามารถพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จได้ทั้งด้านทักษะการสื่อสารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อขยายผลการนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษดังกล่าวไปสู่โรงเรียนอื่นๆ และสู่สังคมไทยทั้งระบบ เพื่อเป้าหมาย

ที่จะนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะทางภาษาอังกฤษของคนไทยให้ดีขึ้น และได้เชิญ รองศาสตราจารย์อรุณี วิริยะจิตรา กรรมการบริหารสถาบันทดสอบทางการศึกษา แห่งชาติ (องค์การมหาชน) อดีตคณบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และนางเนตรปรีญา ชุมไชโย ครูผู้ปฏิวัติการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธี ธรรมชาติ มาเป็นผู้อภิปรายนำ

ข้อเสนอของวิทยากร

นางนวพร สุขมะโน ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดเสาชิงช้า (ถึงสุขประชาสรรค์) นำเสนอข้อมูลสภาพทั่วไปของโรงเรียนวัดเสาชิงช้าว่า



เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ ระดับชั้น อนุบาล - ประถมศึกษาปีที่ ๖ ห้องเรียน จำนวน ๘ ห้องเรียน ผู้บริหารและครูรวม ๕ คน นักเรียนประมาณ ๑๐๐ คน และพบว่าจาก ปัญหาผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สาระการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในปีการศึกษา ๒๕๕๕ มีค่าคะแนนเฉลี่ยคิดเป็น ร้อยละ ๓๑.๒๕ ซึ่งต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยในระดับประเทศ และปัญหานักเรียน ไม่มีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ไม่กล้าแสดงออก ประหม่าเขินอาย ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ประกอบกับปัจจุบันภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ทั่วโลก ใช้ในการติดต่อสื่อสาร และเป็นเครื่องมือในการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในปีการศึกษา ๒๕๕๖ จึงได้แสวงหากลยุทธ์ในการพัฒนาภาษาอังกฤษให้นักเรียน โดยใช้ รูปแบบ “การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษตามแนวทางขั้นบันได ๓ ขั้น” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และให้นักเรียนมีทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษ มีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ กล้าพูด กล้าแสดงออก

“การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษตามแนวทางขั้นบันได ๓ ขั้น” ของโรงเรียนวัดเสาชิงช้า ประกอบด้วย ขั้นที่ ๑ กระตุ้นให้เกิดการตระหนักรู้ ให้ผู้เรียนตระหนักรู้ว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางที่ใช้สื่อสารในอาเซียนและ

นานาชาติ เน้นการฝึกทักษะการฟัง การพูด เพื่อสร้างความมั่นใจในตนเอง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การเปิดเพลงภาษาอังกฤษให้นักเรียนฟัง ครูแนะนำคำศัพท์ใหม่และฝึกสนทนากับนักเรียนด้วยประโยคง่ายๆ หน้าเสาธง



การเล่านิทานเป็นภาษาอังกฤษ จัดมุมภาษาอังกฤษบริเวณห้องเรียนและในโรงเรียน จัดค่าย English Camp ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ โดยมีรุ่นพี่เป็นวิทยากร เป็นต้น **ขั้นที่ ๒ การฝึกฝนและการครอบครองทักษะ** เพื่อให้นักเรียนสามารถนำคำศัพท์ วลี สำนวน และประโยคไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และฝึกฝนทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาอังกฤษ มีการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มทักษะทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน กิจกรรมในห้องเรียน เช่น ฝึกการออกเสียง Phonic จากสื่อวีดิทัศน์และจากครู ฝึกอ่านคำศัพท์จากบัตรภาพ บัตรคำ พร้อมความหมาย ครูใช้ภาษาอังกฤษตลอดเวลาในห้องเรียน มีการสอดแทรกภาษาอังกฤษในวิชาอื่น เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น กิจกรรมนอกห้องเรียน เช่น ค้นหาคำศัพท์ ในโรงเรียน วัด ตลาด และชุมชน ฝึกการสร้างประโยคโดยให้นักเรียนสื่อสารกับชาวต่างชาติ และฝึกสนทนากับชาวต่างชาติทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น **ขั้นที่ ๓ กิจกรรมมุ่งให้เกิดการพึ่งพาตนเอง** เพื่อเพิ่มทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษให้แก่นักเรียน ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง เป็นกิจกรรมที่ครูนำนักเรียนไปใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริง เช่น พานักเรียนไปฝึกการใช้ภาษาอังกฤษตามสถานที่ต่างๆ ตั้งแต่สถานีรถไฟ สนามบินสุวรรณภูมิ โรงแรม ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น รวมทั้งจัดให้มีกิจกรรมมัคคุเทศก์น้อย (Young Guide) โดยนำนักเรียนไปฝึกสนทนาและทักทายกับชาวต่างชาติ และฝึกให้นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษในการอธิบายประวัติศาสตร์เกี่ยวกับวัดและโบราณสถานในวัดธรรมิการาม ซึ่งเป็นวัดที่มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจำนวนมาก จนได้รับความสนใจและสร้างความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก

รูปแบบการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษตามแนวทางที่โรงเรียนวัดเสาชิงช้านำมาใช้ในการพัฒนานักเรียน นับว่าประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกประการ กล่าวคือนักเรียนมีทักษะ การสื่อสารภาษาอังกฤษดีขึ้น นักเรียนทุกคนในโรงเรียนสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ ได้ตามศักยภาพ นอกจากนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ยังมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษที่สูงขึ้นเป็นลำดับ ปรากฏผลตามตารางการเปรียบเทียบ ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา ๒๕๕๕-๒๕๕๘

ตาราง: การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษจากผลการทดสอบระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๕-๒๕๕๘

ระดับ/สังกัด	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
โรงเรียนวัดเสาชิงช้า	๓๑.๒๕	๔๗.๒๕	๖๖.๖๗	๗๓.๓๓
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๕.๘๐	๓๒.๒๓	๓๔.๕๓	๓๙.๘๓
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	๓๔.๐๓	๓๑.๔๒	๓๒.๘๘	๓๖.๖๑
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา(โรงเรียนสาธิต)	-	-	๖๖.๒๙	๗๐.๔๖
ประเทศ	๓๖.๙๙	๓๓.๘๒	๓๖.๐๒	๔๐.๓๑

ทั้งนี้ ครูอนุพรกล่าวว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้โรงเรียนวัดเสาชิงช้าประสบความสำเร็จในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้แก่ นักเรียน ประกอบด้วย การกำหนด ยุทธศาสตร์และเป้าหมายการพัฒนา นักเรียนที่ชัดเจนของโรงเรียน การมีผู้บริหาร ที่ให้ความสำคัญ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน การมีครูที่มีความตระหนัก ในการพัฒนานักเรียนอย่างแท้จริง ประกอบกับมีผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า และ หน่วยงานอื่นๆ ให้ความร่วมมือสนับสนุนและช่วยเหลือโรงเรียนเป็นอย่างดี

การอภิปรายนำ

รองศาสตราจารย์อรุณี วิริยะจิตรรา กรรมการบริหารสถาบันทดสอบทางการศึกษา แห่งชาติ (องค์การมหาชน) อดีตคณบดี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี กล่าวสนับสนุนหลักการแนวคิดว่าครูเป็นปัจจัย



ที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน และครูนอกรเป็นตัวอย่างที่ดีที่มีความรักในวิชาชีพ มีจิตวิญญาณของความเป็นครู หุ่นเทแรงกายและแรงใจในการพัฒนาภาษาอังกฤษของนักเรียนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ทั้งที่มีข้อจำกัดที่ไม่ได้จบเอกวิชา



ภาษาอังกฤษ จนทำให้ผู้เรียนมีทักษะการสื่อสารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษในระดับสูง รวมทั้งได้กล่าวชื่นชมโรงเรียนวัดเสาชิงช้าว่าเป็นตัวอย่างของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถบริหารจัดการได้อย่างเป็นเลิศและเป็นตัวอย่างของโรงเรียนที่มีวัฒนธรรมการเรียนรู้เป็นไปตามหลักการของการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม ทั้งนี้มีความเห็นเพิ่มเติมว่าปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนวัดเสาชิงช้าประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์คือ ผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารทั้งในระดับโรงเรียนและระดับเขตพื้นที่การศึกษาที่ให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของครูผู้สอนเป็นอย่างดี เป็นผู้บริหารที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีการสร้างวิสัยทัศน์และกำหนดเป้าหมายร่วม มีเจตคติที่ดี มีการวางแผนการดำเนินงาน สร้างแรงจูงใจ รวมทั้งมีการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนให้เกิดคุณภาพสูงสุด

นอกจากนี้ ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานของครูนอกรประสบความสำเร็จคือ วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) ซึ่งนับเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ดีที่สุด เพราะทำให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษด้วยประสบการณ์ตรง รวมทั้งผู้เรียนมีการเรียนรู้และซึมซับโดยเริ่มจากการฟัง พูด อ่าน และเขียน ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง รวมทั้งมีบรรยากาศการทำงานเป็นทีมระหว่างครูในโรงเรียนที่มีการวางแผนการดำเนินงานและช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี โดยรองศาสตราจารย์อรุณีได้เสนอแนะให้นำสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีปรากฏอยู่มากมายในสังคมปัจจุบัน เช่น English24, CAT English เป็นต้น มาปรับใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับต่างๆ



นางเนตรปรีชา ชุมไชโย หรือครูเคท ครูผู้ปฏิบัติ การเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีธรรมชาติ มีความเห็นว่าสิ่งสำคัญที่ทำให้การพัฒนาทักษะ ภาษาอังกฤษของครูจนบรรลุประสบความสำเร็จ เป็นอย่างดี คือ ความกล้าที่จะคิดนอกกรอบ เพราะปัจจุบันครูส่วนใหญ่ทำงานภายใต้กรอบ

สอนเพียงเพื่อให้เด็กสอบผ่าน แต่กรณีของครูจนบรรลุได้จัดการเรียนการสอนเพื่อเน้น การสร้างทักษะให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เป็นการทำงานที่เกิดขึ้นด้วยความต้องการ ไม่ใช่ทำเพราะด้วยหน้าที่ แต่ทำด้วยความมีใจรักและทุ่มเทแรงกาย แรงใจ ในการพัฒนาวิชาชีพ มีความอดทนต่อแรงเสียดทานและปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งมีจิตวิญญาณความเป็นครูอย่างแท้จริงจนส่งผลทำให้เกิดความสำเร็จ ทั้งทางด้าน การพัฒนาทักษะการสื่อสารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ของผู้เรียนที่ดีขึ้น

นอกจากนี้ จากประสบการณ์การสอนภาษาอังกฤษมาเป็นเวลา ๒๕ ปี และจากงานวิจัยที่ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ครูเคทพบว่าสาเหตุสำคัญในเชิง จิตวิทยาที่ทำให้เด็กไทยไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้เกิดจากความวิตกกังวล เช่น กลัวว่าถ้าพูดผิด จะอับอายขายหน้า หรือเรียนภาษาอังกฤษมาหลายปี แต่ยังไม่สามารถพูดได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดภาวะซึมเศร้า ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดสภาวะวิตกกังวล ขาดความเชื่อมั่น ไม่เห็นคุณค่าในตัวเอง และคิดว่าตัวเอง ทำไม่ได้ ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรมีวิธีการดึงศักยภาพที่อยู่ภายในของผู้เรียน ออกมาให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง จนเกิดความเชื่อมั่นและเกิดความกล้า ที่จะพูดและสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง โดยครูเคทได้เสนอแนะว่ารูปแบบการเรียนภาษาอังกฤษที่นำไปสู่ความสำเร็จ และได้ผลรวดเร็ว คือ การเรียนรู้โดยวิธีการลอกเลียนแบบ เพราะการลอกเลียนแบบ เป็นทักษะขั้นพื้นฐานของมนุษย์ และทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนภาษาไม่ใช่ เรื่องยากอีกต่อไป ทั้งนี้ ครูเคทได้กล่าวชื่นชมครูจนบรรลุว่าเป็นตัวอย่างของครู ที่ใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ คือ มีการสร้าง ความตระหนักรู้ ฝึกฝนทักษะต่างๆ และพานักเรียนไปฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง

รวมทั้งยังมีการบูรณาการการเรียนรู้ร่วมกับวิชาอื่นๆ และมีความเห็นสอดคล้องกับรองศาสตราจารย์อรุณีว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของโรงเรียนวัดเสาชิงช้าประสบความสำเร็จ คือผู้บริหาร ซึ่งในกรณีของครูนพพรเป็นตัวอย่งที่ดีของการที่มีผู้บริหารเห็นความสำคัญ และให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานจนเกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม

จากกรณีตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนวัดเสาชิงช้า แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของเด็กไทยในบริบทหนึ่งของประเทศที่เกิดขึ้น นับเป็นความสำเร็จของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถบริหารจัดการและพัฒนาภาษาอังกฤษของนักเรียนจนประสบความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรมทั้งด้านทักษะการสื่อสาร และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษที่สูงเทียบเท่ากับโรงเรียนขนาดใหญ่ ภายใต้ข้อจำกัดของครูผู้สอนที่ไม่ได้จบเอกวิชาภาษาอังกฤษ แต่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูที่ต้องการเห็นความสำเร็จของผู้เรียน พยายามแสวงหาและพัฒนารูปแบบวิธีการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษและนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมได้ตามบริบทของโรงเรียน

การอภิปรายทั่วไป

๑) ความตั้งใจและแรงบันดาลใจของครูรวมทั้งการบูรณาการการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษเข้ากับวิชาอื่นๆ อย่างเป็นธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น



๒) สิ่งที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน คือ การนำเทคโนโลยีทางการศึกษา เช่น อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ต่างๆ มาช่วยพัฒนาการเรียนการสอน รวมทั้งการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง ในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษ ล้วนเป็นตัวช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน

๓) ควรสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษที่จะเกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะการเข้าสู่สังคมอาเซียน และการเป็นพลเมืองโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมี

ความต้องการที่จะเรียนรู้และพัฒนาภาษาอังกฤษของตนเองให้ดีขึ้น

๔) ควรเพิ่มชั่วโมงเรียนวิชาภาษาอังกฤษในชั้นเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้นักเรียนมีเวลาในการฝึกปฏิบัติจนเกิดเป็นทักษะที่ดี

๕) สาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของเด็กไทยในภาพรวมต่ำ คือปัจจัยด้านจิตวิทยา จึงควรสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้เรียนเกิดความรักและความต้องการในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้วยตนเองให้สูงขึ้น

๖) แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ควรนำไปสู่การจัดทำแผนและนโยบายเพื่อการนำไปสู่การปฏิบัติและทำให้เกิดการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของเด็กไทยอย่างต่อเนื่องและครบวงจร ประกอบด้วยแนวทาง ๖ ขั้นตอน ดังนี้



๖.๑) การสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเห็นถึงประโยชน์ของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และให้ผู้เรียนสามารถตั้งเป้าหมายการเรียนภาษาอังกฤษได้ มีความเชื่อมั่นในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้ประสบผลสำเร็จได้

๖.๒) ต้องสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ (Positive Attitude) โดยสร้างบทเรียนให้มีความน่าสนใจและทำให้ผู้เรียนสนุก หรือสร้างบทเรียนให้มีความสัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน และให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยมีการปฏิบัติจากกิจกรรมแบบตื่นตัว (Active Learning)

๖.๓) หาแนวทางให้ผู้เรียนแต่ละคนได้เรียนรู้ตามรูปแบบที่ตนเองถนัด (Style) เช่น เรียนรู้จากการฟัง เรียนรู้จากการดู เรียนรู้จากการลงมือเขียน และลงมือทำ เป็นต้น

๖.๔) พัฒนาทักษะให้ครอบคลุมทั้งการฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน เพื่อทำให้เรียนสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องและคล่องแคล่ว

๖.๕) ต้องสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน โดยการให้ผู้เรียนฝึกทักษะ

ในการใช้ภาษาอังกฤษตามสถานการณ์จริง

๖.๖) ส่งเสริมให้มีการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการจัดเสวนาและข้อเสนอแนะของที่ประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้สรุปข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ในเชิงนโยบาย ดังนี้

๑) มอบสพฐ. นำรูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวทางของโรงเรียนวัดเสารงเก่า (ถึงสุขประชาสรรค์) ไปขยายผลในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนทั่วไปเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษประสบผลสำเร็จเป็นรูปธรรมในระยะต่อไป

๒) ส่งเสริมให้มีการดำเนินงานคัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบประจำจังหวัด ด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ส่งผลให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ ทั้งทางด้านทักษะการสื่อสารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเผยแพร่ต่อผู้เกี่ยวข้อง และสาธารณชนเพื่อสรุปเป็นรูปแบบที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และนำไปสู่การขยายผลไปยังสถานศึกษาในจังหวัดเดียวกันและสถานศึกษาในจังหวัดอื่นจนเกิดแนวปฏิบัติที่ดีทั่วประเทศ

๓) สนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษานำสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ที่สามารถสืบค้นได้จากทางอินเทอร์เน็ต เช่น English 24, CAT English, Speak up เป็นต้นมาปรับใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับต่างๆ

๔) พัฒนาทักษะภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาหลักหรือภาษาแม่ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ เนื่องจากภาษาเป็นตัวจัดโครงสร้างทางสมอง หากพัฒนาภาษาหลักให้อยู่ในระดับที่ดีจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะทางภาษาอื่นๆ ที่ดีต่อไป

๕) สร้างความตระหนักให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษ เพื่อนำไปสู่คุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้ประสบผลสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

“รูปแบบการพัฒนาภาษาอังกฤษของ
โรงเรียนวัดเสารังเก่า (ถึงสุขประชาสรรค์)
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เรียกว่า การพัฒนา
ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษตามแนวทาง
ชั้นบันได ๓ ชั้น ประกอบด้วย ชั้นที่ ๑ กระตุ้น
ให้เกิดการตระหนักรู้ ชั้นที่ ๒ การฝึกฝนและ
การครอบครองทักษะ และชั้นที่ ๓ กิจกรรม
มุ่งเน้นให้เกิดการพึ่งพาตนเอง”

สรุปผลสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ ๗
เรื่อง

“ระบบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย”
วันจันทร์ที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร อาคาร ๕๖ ปี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดสภาการศึกษาเสวนา(OEC Forum) ครั้งที่ ๗ เรื่อง “ระบบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย” เพื่อเป็นเวทีทางวิชาการให้ผู้ที่อยู่ในแวดวงทางการศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย เนื่องจากปัจจุบันพบว่าประเทศไทยมีระบบการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาที่หลากหลายและไม่ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาและส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษารวมทั้งนักเรียนและผู้ปกครองหลายประการ เช่น ปัญหานักเรียนหนีห้องเรียนเพื่อไปเรียนกวดวิชา ทำให้มีเวลาเรียนไม่ครบตามมาตรฐานหลักสูตร และผู้ปกครองต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูงในการสมัครสอบของบุตรหลาน เป็นต้น โดยสำนักงานฯ ได้เชิญผู้เชี่ยวชาญศาสตราจารย์ พงษ์อินทร์ รักอริยะธรรม อธิการบดีมหาวิทยาลัยเนชั่น ในฐานะประธานอนุกรรมการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) มาเป็นวิทยากรนำเสนอ และเชิญผู้มีความรู้และประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับเรื่องระบบการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาจำนวน ๒ ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สรนิต ศิลธรรม รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา และ รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงนันทนา ศิริทรัพย์ กรรมการผู้อำนวยการศูนย์ทดสอบทางวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาเป็นผู้อภิปรายนำ



และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมเสวนา ทั้งนี้ เพื่อนำข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นที่ได้จากการเสวนาไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาปรับปรุงระบบ การคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยให้มีความเหมาะสม และยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอของวิทยากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์อินทร์ รักอริยะธรรม นำเสนอถึงความสำคัญ



ของระบบการ (สอบ) คัดเลือกเข้าศึกษาต่อ ในสถาบันอุดมศึกษาว่ามีผลต่อการยกระดับ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย โดยการ คัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษามีพัฒนาการ เริ่มจากอดีตที่มีการใช้ระบบเอ็นทรานซ์ เพียงระบบเดียว ต่อมาจึงมีการปรับมาใช้ ระบบ Admission และระบบรับตรง โดย

สาเหตุที่มีการปรับเปลี่ยน เนื่องจากในอดีตประเทศไทยมีจำนวนสถาบันอุดมศึกษา และสาขาวิชาให้เลือกน้อย แต่ปัจจุบันมีจำนวนสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น และมีสาขาวิชาให้เลือกมากกว่า ๔,๑๐๐ สาขา ซึ่งแต่ละสาขาวิชามีเงื่อนไข และความต้องการที่แตกต่างกัน จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบการคัดเลือก ให้หลากหลาย มีความเป็นมาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของคณะ สาขาวิชาและการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคโลกาภิวัตน์

ระบบการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ๔ กลุ่ม ประกอบด้วย ๑) นักเรียน/ผู้ปกครอง ซึ่งนักเรียนมีปัญหา ว่าต้องสอบมากเกินไป ต้องวิ่งรอกสอบ มีความเครียด ข้อสอบที่ออกโดย สทศ. ค่อนข้างยาก ทั้ง O-NET GAT/PAT และ ๙ วิชาสามัญ และผู้ปกครองต้องแบกรับ ภาระด้านค่าใช้จ่าย ๒) ครู/โรงเรียน พบปัญหาว่าเมื่อนักเรียนได้รับการคัดเลือก จากระบบรับตรงก่อนปิดภาคเรียน ทำให้เด็กไม่ตั้งใจเรียน ทั้งห้องเรียน หนีเรียนไป กวดวิชา ทำให้มีผลต่อการสอนของครูบางส่วน ๓) คณะวิชา/มหาวิทยาลัย พบปัญหาว่า นักเรียนที่สอบติดในคณะสาขาวิชาต่างๆ มีความสามารถและทักษะไม่สอดคล้อง กับสาขาวิชาที่เรียน ซึ่งเป็นอุปสรรคในการพัฒนาสาขาวิชา นอกจากนี้ นักเรียน

ที่สอบได้ที่เรียนแล้ว ส่วนหนึ่งไม่เข้าเรียน ทำให้นักเรียนอื่นเสียโอกาส คณะหรือสาขาวิชาและมหาวิทยาลัย ต้องบริหารจัดการ โดยปรับจำนวนการรับเพิ่ม หรือบางครั้งไม่เป็นตามแผนที่กำหนดไว้ ๔) รัฐ ที่ต้องการให้การศึกษามีคุณภาพทั่วถึง เท่าเทียมและสามารถแข่งขันกับ ประเทศอื่นได้ แต่ในปัจจุบันระบบการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษามีรูปแบบที่หลากหลาย และมีตารางช่วงเวลากการสอบที่แตกต่างกัน



จากสภาพปัญหาระบบการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง โรงเรียน สถาบันอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีความต้องการให้มีการกำหนดเวลาในการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาหลังจากที่นักเรียนเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว นอกจากนี้ยังต้องการให้มีระบบการคัดเลือกที่มีคุณภาพ ไม่สร้างความเครียดให้แก่นักเรียน และไม่สร้างภาระด้านค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ปกครอง เป็นการจัดระบบการคัดเลือกร่วมกัน ไม่กระจายซ้ำซ้อนอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งเป็นระบบที่ตอบสนองการพัฒนาการศึกษาของชาติเทียบเท่ามาตรฐานสากล

ดังนั้น ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) จึงกำหนดระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีเป้าหมายและวิธีการ ดังนี้

๑) เอื้อให้นักเรียนได้ใช้เวลาเรียนในห้องเรียนได้ครบหลักสูตร โดยสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยต่างๆ ดำเนินการรับตรงโดยเริ่มในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี

๒) มีคุณภาพมาตรฐานตามแนวนโยบายของรัฐและมหาวิทยาลัย โดยให้การสอบ O-NET เป็นการสอบเพื่อวัดมาตรฐานการเรียนรู้ ข้อสอบที่ออกควรอยู่ในขอบเขตสาระการเรียนรู้ และเป็นข้อสอบเชิงคิดวิเคราะห์ ส่วนการสอบ ๙ วิชาสามัญ เป็นการสอบแข่งขันเข้าสู่สาขาวิชา ที่มีการปรับเปลี่ยนตามทิศทางและกระแสสากล เพื่อเป็นตัวกระตุ้นและขับเคลื่อน การพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อสอบจึงค่อนข้างยากและเกินมาตรฐานหลักสูตร

๓) ให้โอกาสแก่นักเรียนผู้ด้อยโอกาสอันเนื่องมาจากความแตกต่างในการเข้าถึงคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนในชุมชนเมืองและชุมชนชนบท โดยกำหนดเกณฑ์ Admission ดังนี้ O-NET ร้อยละ ๓๐ GPAX ร้อยละ ๒๐ GAT ร้อยละ ๐-๕๐ และ PAT ร้อยละ ๐-๔๐

๔) ให้โอกาสนักเรียนได้เลือกสอบมากกว่า ๑ ครั้ง กรณีป่วยหรือไม่สามารถเข้าสอบด้วยเหตุสุดวิสัย โดยกำหนดให้มีการจัดสอบ GAT/PAT ครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ และเลือกคะแนนที่ดีที่สุด

๕) ให้นักเรียนสอบโดยไม่เกี่ยวกับสาระมาตรฐานการเรียนรู้ในชั้นเรียน เป็นการวัดความถนัดของผู้เรียน โดยให้มีการสอบ GAT/PAT ที่สามารถจัดสอบโดยที่นักเรียนไม่ต้องจบหลักสูตร

๖) คัดเลือกผู้เรียนเข้าศึกษาในสาขาวิชาได้ตามความต้องการที่หลากหลายของสาขาวิชาที่มีการปรับเปลี่ยนทิศทางรวดเร็ว โดยให้นำผลการสอบ ๙ วิชาสามัญ และ GAT/PAT ไปใช้ในการรับตรงของมหาวิทยาลัยได้

๗) มีการคัดเลือกร่วมกัน (ไม่แยกการจัดกระจาย) ภายใต้ความเป็นอิสระทางวิชาการของมหาวิทยาลัย โดยพัฒนาและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยทุกแห่ง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล นำผลการสอบ GAT/PAT และผลการสอบ ๙ วิชาสามัญมาใช้เพื่อลดการวิ่งรอกสอบและภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง และลดความเครียดของนักเรียน (นักเรียนไม่จำเป็นต้องสอบทุกวิชา-ให้เลือกสอบตามที่สาขาวิชาที่จะเรียนกำหนดเท่านั้น)

๘) แก้ไขการกันที่ของนักเรียนที่สอบติดมากกว่า ๑ แห่ง และแก้ปัญหาจำนวนการรับนักศึกษาไม่ตรงกับแผนฯ ของคณะวิชา/มหาวิทยาลัย โดยพัฒนาและดำเนินการในระบบ Clearing House ให้มหาวิทยาลัยต่างๆ สามารถรับตรงได้อย่างอิสระ โดยใช้ข้อสอบกลาง และนักเรียนส่งใบสมัครได้หลายสาขา แต่ต้องมายื่นสิทธิ์ก่อนจะเข้าสู่ Admission

๙) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกตามความสนใจและความถนัด (จะเลือกสมัครแห่งเดียวหรือหลายแห่งก็ได้ ไม่บังคับและไม่สร้างภาระค่าใช้จ่ายให้ผู้ปกครอง) โดยนักเรียนสามารถนำผลการสอบ ๙ วิชาสามัญหรือ GAT/PAT ไปยื่นสมัครตามที่คณะวิชากำหนด

๑๐) ลดปัญหาความเครียดของนักเรียน โดยกำหนดให้มีการสอบในระบบกลางครั้งเดียวแต่สมัครได้หลายแห่ง

๑๑) สามารถปรับตัวเข้าสู่มาตรฐานสากลในอนาคต โดยมีความเป็นไปได้ที่จะมีการปรับลดหรือเพิ่มวิชาสามัญ ๔ วิชา หรือวิชาหนึ่งวิชาใดให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานสากล เช่น การวัดความสามารถภาษาอังกฤษ ใช้ผลสอบเทียบเท่า TOEFL หรือ IELTS หรือการใช้ Standard Test อื่น

การอภิปรายนำ

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สรนิต ศิลธรรม รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีความเห็นสรุปได้ว่า ระบบการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นความต้องการของประชาชนทั่วไปควรมีลักษณะและหลักการที่สำคัญ คือ ๑) สามารถขึ้นนำการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ ๒) เปิดโอกาสให้เกิดความเท่าเทียมกันทั้งในเรื่องเวลา ค่าใช้จ่าย และการแข่งขัน ๓) นักเรียนมีสิทธิ์ในการเลือกได้มากกว่า ๑ ครั้ง ๔) มหาวิทยาลัยมีโอกาสในการเลือก เช่น ผู้เรียนมีความเหมาะสมกับวิชาชีพที่จะเรียนหรือไม่ และการเปิดโอกาสให้กับนักเรียนในเขต ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้มากขึ้น เป็นต้น และ ๕) การเปลี่ยนแปลงระบบการคัดเลือกต้องแจ้งล่วงหน้า ๓ ปี



สำหรับค่าใช้จ่ายในการสอบจะแตกต่างกันตามวิชาที่สอบ เช่น GAT/PAT วิชาละ ๑๔๐ บาท วิชาสามัญวิชาละ ๑๐๐ บาท Admission ๒๕๐ บาท เป็นต้น ซึ่งจะมีค่าใช้จ่ายโดยรวมประมาณ ๔,๐๐๐-๕,๐๐๐ บาท ที่นักเรียนจะสามารถนำผลการสอบดังกล่าวไปใช้ในการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งในประเทศไทยได้

นอกจากนี้ มีข้อเสนอเพื่อการพัฒนาาระบบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย คือ ๑) การเริ่มกระบวนการรับเข้ามหาวิทยาลัย ไม่ควรเร็วกว่าเดือนมกราคม (ต้องสัมพันธ์กับการเปิดปิดภาคการศึกษาของมหาวิทยาลัย) เพื่อให้ นักเรียนอยู่ในห้องเรียนนานที่สุด จะได้มีพัฒนาการที่ดี เช่น ความสัมพันธ์กับเพื่อน

และครู เป็นต้น ๒) ใช้ข้อสอบกลาง ซึ่งหมายถึง ข้อสอบวิชาการ GAT/PAT, วิชาสามัญ, O-NET, GPAX เพื่อการคัดเลือกในระบบ Admission กลางของ สถาบันอุดมศึกษาและการรับโควตาของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง (ห้ามจัดสอบ วิชาการเอง) และ ๓) การรับตรงต้องมีเงื่อนไข เช่น รับนักเรียนตามพื้นที่ โรงเรียน ในสังกัด นักเรียนดีเด่นพิเศษ เป็นต้น

รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงนันทนา ศิริทรัพย์ เสนอความคิดเห็น สรุปลงได้ว่า การคัดเลือกเข้าเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษา ต้องพิจารณาความคาดหวัง



ของผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม กล่าวคือ ความคาดหวัง ของนักเรียน/ผู้ปกครอง เช่น ต้องการเข้าเรียน ในสาขาวิชายอดนิยม ต้องการเข้าเรียนใน สถาบันที่มีชื่อเสียง ต้องการมีงานทำ มีรายได้ดี ความคาดหวังของโรงเรียน เช่น คาดหวังให้ นักเรียนสอบเข้าศึกษาในสถาบันที่ดี หรือ ในสาขายอดนิยมได้มากๆ นักเรียนสอบได้

ในลำดับที่ดี เพื่อให้โรงเรียนมีชื่อเสียง และทำให้มีนักเรียนเก่งเข้ามาเรียน มีครูเก่งเข้ามาสอน ความคาดหวังของสถาบันอุดมศึกษา คือ นิสิตนักศึกษา มีความถนัด ความพร้อมทางสติปัญญา มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี เป็นคนดี มีคุณธรรมเป็นบัณฑิตที่เป็นความต้องการของทั้งภาครัฐและตลาดแรงงาน บัณฑิต อยู่รอดมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถชี้นำสังคมและเป็นแบบอย่างที่ดี อาจารย์มีคุณภาพ ส่งผลให้สถาบันมีชื่อเสียงและมีความยั่งยืนต่อไป โดยความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้อง ทุกกลุ่มมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน จึงควรนำมาพิจารณาหาจุดร่วมที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาระบบการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาให้เหมาะสมและระบบคัดเลือก เข้าสถาบันอุดมศึกษาสถาบันอุดมศึกษาจะต้องตอบสนองความคาดหวังเหล่านี้

นอกจากนี้ ได้เสนอประเด็นให้ที่ประชุมได้พิจารณาร่วมกันเรื่องเงื่อนไขและ ข้อกำหนดในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้ ๑) โครงการพิเศษ เป็นการให้โอกาสหรือเอาเปรียบ ๒) ควรกำหนด ให้มีการสอบครั้งเดียวหรือหลายครั้ง และสอบเมื่อใด ๓) การสอบความถนัดและทักษะทางวิชาชีพ (Non-Academic Test) ควรมีหรือไม่ การสอบวิชาการอย่างเดียวเพียงพอหรือไม่ ๔) ควรมีข้อกำหนด ด้านสุขภาพกายและจิตหรือไม่ ๕) ข้อกำหนดด้านความพิการ ควรมีกำหนดไว้ชัดเจน

หรือไม่ และ ๖) ควรกำหนดให้ไม่ต้องมีการสอบเข้า แต่มีการสอบออก จะดีหรือไม่

การอภิปรายทั่วไป

ผู้เข้าร่วมเสวนา ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

๑) การคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา เป็นกลไกหนึ่งที่เชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อไปยังกลไกอื่นๆ ในระบบการศึกษา เช่น กระบวนการจัดการเรียนการสอนในชั้นมัธยมศึกษา

๒) ควรกำหนดให้ใช้ข้อสอบกลางทั่วประเทศ เพื่อไม่ให้เป็นการละเมิดของสถาบันอุดมศึกษา เป็นการลดปัญหาการวิ่งรอกสอบของนักเรียน และลดภาระด้านค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง

๓) ระบบการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาควรมีความชัดเจนและมีความยุติธรรม และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีสิทธิ์ในการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน

๔) การสอบและข้อสอบที่ใช้ในการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษา เป็นการขึ้นนำกระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียน หากมีการกำหนดให้ใช้ข้อสอบอัตนัยแทนข้อสอบปรนัยบางส่วน จะทำให้กระบวนการตรวจข้อสอบมีความยากลำบากมากขึ้น รวมทั้งทำให้กระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียนมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

๕) การกำหนดให้เข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาโดยไม่มีการสอบเข้า แต่มีการสอบออก สามารถทำได้ แต่การสอบออกต้องมีระบบและมาตรการในการคัดกรองเด็กทุกปีและสถาบันอุดมศึกษาต้องมีการเตรียมการให้พร้อม โดยควรมีการทดลองนำร่องในมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐก่อน

๖) ก่อนเริ่มกระบวนการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ควรให้ผู้เรียนได้เรียนจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ก่อน ซึ่งจะอยู่ในช่วงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม เพื่อให้นักเรียนใช้เวลาอยู่ในห้องเรียนนานที่สุด

๗) ควรลดหรือยกเลิกกระบวนการรับตรง หรือหากจะจัดให้มีระบบรับตรง ควรรับหลังจากระบบ Admission กลางโดยการรับตรงของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ต้องมีการรวบรวมรายชื่อนักเรียนที่สอบเข้าได้และส่งให้สมาคมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (สอท.) เพื่อตัดสิทธิ์การคัดเลือกในระบบ Admission กลางทันทีที่ยื่นสิทธิ์เข้าศึกษา หรือสถาบันอุดมศึกษาควรจัดหาระบบ Clearing House ให้มีความชัดเจน รวมทั้งการรับตรงต้องมีเงื่อนไขและอัตราส่วนที่ชัดเจน เช่น รับนักเรียนในพื้นที่ รับนักเรียนในโรงเรียนที่สังกัด เป็นต้น

๘) การสอบรวมมีข้อดี แต่ก็มีข้อเสียที่พบได้ คือ ไม่สามารถให้โอกาสผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความต้องการ ผู้เรียนต้องเลือกคณะรองลงไปซึ่งคิดว่าจะสามารถเข้าเรียนได้ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการทุจริตในการสอบ โดยยังมีจำนวนผู้สอบมาก การทุจริตก็จะมีมาก เนื่องจากมีการนำเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้ามาใช้ในการทุจริตด้วยวิธีการต่างๆ

๙) ควรมีการปรับระบบค่าใช้จ่ายในการสอบให้ลดลง เพื่อไม่ให้เป็นภาระค่าใช้จ่ายกับผู้ปกครองมากเกินไป

๑๐) สถาบันอุดมศึกษาควรมีช่องทางในการเชื่อมข้อมูลไปยังโรงเรียน เช่น มีศูนย์แนะแนว เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจนให้ผู้เรียนและผู้ปกครองในการตัดสินใจเลือกเรียนตามความถนัดและความต้องการได้อย่างเหมาะสม

๑๑) ไม่ควรนำคะแนน GPAX และ O-NET มาใช้เป็นส่วนในการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษา หรือหากจะใช้ควรกำหนดเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำในการคัดเลือก เพราะคะแนน GPAX และ O-NET ของแต่ละโรงเรียนมีมาตรฐานไม่เท่ากัน

๑๒) ไม่ควรกำหนดเปิดปิดภาคเรียนให้ตรงกับอาเซียน เพราะบริบทของประเทศมีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการจัดเสวนาและข้อเสนอแนะของที่ประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้สรุปข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ในเชิงนโยบาย ดังนี้

๑) ลดหรือยกเลิกระบบปรับตรง เพื่อลดปัญหาการวิ่งรอกสอบของนักเรียน และลดภาระด้านค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง รวมทั้งลดปัญหาเด็กหนีห้องเรียนเมื่อสอบติดแล้ว ควรจัดให้มีการสอบตรงเฉพาะ เช่น การรับตรงของสถาบันอุดมศึกษาในภูมิภาค หรือการรับตรงของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในบางคณะ เป็นต้น

๒) ให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งใช้ “ข้อสอบกลาง” คือ GAT/PAT ๙ วิชาสามัญ O-NET และ GPAX เพื่อ Admission กลาง (ห้ามจัดสอบวิชาการเอง)

๓) ควรกำหนดเปิดปิดภาคการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตามเดิมที่สอดคล้องกับเปิดปิดภาคเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศไทย ไม่เปิดปิดภาคเรียนตามอาเซียน เพราะการเปิดปิดภาคเรียนตามอาเซียนทำให้เกิดปัญหาและส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการศึกษาในประเทศไทยเป็นอย่างมาก

สรุปผลสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ ๘ เรื่อง

“ระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาสำหรับประเทศไทย”

วันอังคารที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมกำแพง พลังกูร อาคาร ๕๖ ปี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา



สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดประชุมสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ ๘ เรื่อง “ระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาสำหรับประเทศไทย” เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคในการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาในปัจจุบัน รวมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับระบบการกู้ยืมเงินให้เป็นกลไกในการกำกับกรดำเนินงานของสถาบันการศึกษาเพื่อการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพสนองตอบการพัฒนาประเทศ โดยสำนักงานฯ ได้เชิญ ศาสตราจารย์เมธี ครองแก้ว อาจารย์คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มาเป็นวิทยากรนำเสนอ และเชิญ นายสมนึก พิมลเสถียร กรรมการสภาการศึกษา และประธานอนุกรรมการสภาศึกษาด้านติดตามและประเมินผลการศึกษา มาเป็นผู้อภิปรายนำ



ข้อเสนอของวิทยากร

ศาสตราจารย์เมธี ครองแก้ว นำเสนอเรื่องระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาสำหรับประเทศไทยแบ่งเป็น ๓ ประเด็นหลัก คือ ๑) แนวคิดของระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ๒) ปัญหาและอุปสรรคของการกู้ยืมเงินในระบบ กยศ. และ ๓) ข้อเสนอแนวทางแก้ปัญหา สรุปได้ดังนี้

๑) แนวคิดของระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา

๑.๑) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) กองทุน กยศ. เริ่มดำเนินงานในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เพื่อมุ่งให้โอกาสแก่ผู้เรียนที่ยากจนที่ครอบครัวมีรายได้ไม่เกิน ๑๕๐,๐๐๐ บาทต่อปี (ปรับเพิ่มเป็น ๒๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี) สามารถ



เข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากนั้นได้มีการขยายขอบเขตการให้กู้ยืมเงินไปจนถึงระดับปริญญาตรี โดยให้กู้ยืมเป็นค่าเล่าเรียน/ค่าบำรุงการศึกษา และค่าครองชีพระหว่างเรียน โดยมีระยะเวลาปลอดหนี้ ๒ ปี กำหนดชำระคืนภายใน ๑๕ ปี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ

๑ ต่อปี เป็นกองทุนที่มุ่งวัตถุประสงค์ด้านสังคม

การดำเนินงานของกองทุน กยศ. ในปัจจุบัน มีผู้กู้รายใหม่ประมาณ ๔ ล้านคน มีผู้กู้รายเก่าที่ไม่ชำระคืนประมาณ ๒ ล้านคน ส่งผลให้หนี้สาธารณะภาครัฐเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีจำนวนคดีฟ้องร้องผู้กู้ที่ไม่ชำระหนี้ประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ราย ส่งผลให้ต้นทุนในการติดตามหนี้เพิ่มสูงขึ้นเป็นปีละประมาณ ๑ พันล้านบาท

๑.๒) กองทุนเงินให้กู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.)

กองทุน กรอ. เริ่มดำเนินงานในปี ๒๕๔๙ โดยนำแนวคิดของประเทศออสเตรเลียที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานระบบเงินกู้เพื่อการศึกษาที่การชำระหนี้คืนขึ้นอยู่กับรายได้ในอนาคต (Income Contingent Loan : ICL) มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ซึ่งนอกจากจะเป็นกองทุนที่มีวัตถุประสงค์ด้านสังคม (การช่วยเหลือผู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้เข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี) ยังมุ่งวัตถุประสงค์ด้านการเงิน (เป็นกองทุนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนในระยะยาวโดยไม่เป็นภาระกับรัฐ) ภายใต้แนวคิดของการเป็นหุ้นส่วนระหว่างรัฐและผู้เรียน ผ่านการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาแก่นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีศักยภาพและความสามารถในการเรียนได้เข้าเรียนในระดับปริญญาตรี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ สามารถกู้ยืมเงินจากกองทุนเพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี เพื่อมิให้สถานะทางการเงินเป็นอุปสรรคในการเข้าเรียน เมื่อสำเร็จการศึกษา มีงานทำ มีรายได้ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดจึงจะเริ่มชำระหนี้เงินกู้ตามอัตราที่กำหนด โดยมีอัตราการชำระคืนในอัตราที่กำหนดตามความสามารถในการหารายได้ของผู้กู้ หากผู้กู้ไม่มีงานทำ เป็นผู้ว่างงาน ไม่มีรายได้ หรือมีรายได้น้อยกว่าเกณฑ์ที่ต้องชำระหนี้ ก็ยังไม่ต้องชำระหนี้

ด้วยเหตุนี้ หนี้เงินกู้ กอธ. จึงไม่มีการกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ แต่กำหนดให้มีการปรับมูลค่าของเงินกู้ตามอัตราเงินเฟ้อเพื่อรักษามูลค่าของเงินกู้ให้คงเดิม ซึ่งมีการดำเนินงานในประเทศออสเตรเลีย หรือจะปรับตามอัตราดอกเบี้ยตามอัตราที่กำหนดในตลาดของสถาบันการเงิน (สามารถกำหนดให้ต่ำกว่าอัตราตลาดได้) และให้กู้ยืมเฉพาะผู้เรียนในระดับปริญญาตรีเท่านั้น (เหตุผลที่ไม่ให้เงินกู้ยืมกับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พลเมืองพึงได้รับจากรัฐ จึงไม่เป็นเหตุที่ทำให้ผู้เรียนต้องกู้ยืมเงินและเป็นหนี้หลังจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) ทั้งนี้ สถาบันการศึกษาต้องเก็บค่าใช้จ่ายในการเรียนที่สะท้อนต้นทุน และให้ผู้กู้ยืมเงินต้องชำระหนี้ผ่านระบบการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร

๒. ปัญหาและอุปสรรคของการกู้ยืมเงินในระบบ กยศ.

๒.๑) เงื่อนไขการชำระคืนที่ผ่อนปรน ด้วยอัตราดอกเบี้ยเพียงร้อยละ ๑ ซึ่งต่ำกว่าอัตราตลาด และการบังคับหนี้ที่ไม่เข้มงวด ทำให้ผู้กู้หลีกเลี่ยงหรือหลบหนีการชำระคืนหนี้ สร้างภาระค่าใช้จ่ายของกองทุนในการติดตามหนี้ผู้กู้ที่รัฐต้องตั้งงบประมาณอุดหนุนกองทุนจากเงินภาษีของประชาชนซึ่งมิได้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการเป็นหนี้ของผู้กู้

๒.๒) กำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ ๒ ปี จึงเริ่มชำระคืน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของผู้กู้ซึ่งมีภาระค่าใช้จ่ายในการครองชีพ หรือเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัว โดยเฉพาะผู้ที่จบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและเข้าสู่ตลาดงานซึ่งมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำทำให้หนี้เงินกู้ของกองทุนเป็นหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)

๒.๓) ระบบคัดกรองผู้กู้ของกองทุน กยศ. ยังไม่รัดกุม ทำให้ผู้ที่ไม่ได้ยากจนจริงเข้ามาขอกู้และเป็นผลให้สถาบันการศึกษาสามารถอาศัยประโยชน์จากเงินกู้ยืมในการจัดการศึกษาเชิงพาณิชย์ ไม่ตอบสนองความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ

๒.๔) การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลายครั้ง ทำให้การดำเนินงานแก้ปัญหาของกองทุนขาดความต่อเนื่อง

๓. ข้อเสนอแนวทางการปรับระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา

๓.๑) กำหนดระยะเวลาของการเปลี่ยนผ่านในการยกเลิกระบบกองทุน กยศ. มาเป็นระบบกองทุน กรอ. โดยยกเลิกการให้กู้ยืมกับผู้กู้รายใหม่ ส่วนผู้กู้รายเก่า ให้กู้ยืมในระบบ กยศ. ต่อไป แต่ให้ชำระคืนแบบระบบ กรอ.

๓.๒) กำกับติดตามการชำระหนี้ที่เข้มงวด โดยมีระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นหน่วยสนับสนุน และชำระคืนผ่านระบบภาษีของกรมสรรพากร ซึ่งต้องเร่งพัฒนาระบบข้อมูลของกรมสรรพากรให้รองรับและเชื่อมโยงกับระบบข้อมูลผู้กู้ของกองทุน

๓.๓) การสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบ มีวินัย ซื่อสัตย์ แก่ผู้เรียน โดยความร่วมมือของสถาบันการศึกษาและครอบครัว

๓.๔) มีระบบติดตามผลการดำเนินงานของกองทุน เพื่อประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการให้เงินกู้ยืมแก่ผู้กู้ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย และการชำระคืนหนี้เงินกู้ของผู้กู้ เพื่อให้กองทุนสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว โดยไม่เป็นภาระกับรัฐ

๓.๕) แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กรมสรรพากรมีอำนาจในการติดตามและรับชำระหนี้เงินกู้

๓.๖) แก้ไข พ.ร.บ. กองทุน หรือเสนอ ร่าง พ.ร.บ. กองทุนเพื่อการศึกษา ที่ให้กองทุนมีบทบาทในการระดมทุน การจัดสรรทุนทั้งทุนให้เปล่า ทุนกู้ยืม เพื่อให้กองทุนเป็นเครื่องมือในการกำกับการผลิตและพัฒนากำลังคนที่ตอบสนองความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ รวมทั้งเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา สำหรับผู้เรียนที่มีศักยภาพและความสามารถแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์

การอภิปรายนำ



นายสมนึก พิมลเสถียร กรรมการสภาการศึกษา มีความเห็นสรุปได้ว่า ปัจจุบันกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาใช้งบประมาณมากกว่าสองหมื่นล้านบาท แต่ไม่สามารถนำเงินทุนกลับมาหมุนเวียนได้ ควรมีการทบทวนกองทุนเงินให้กู้ยืมในปัจจุบัน เพื่อออกแบบระบบกองทุนเพื่อการศึกษาใหม่

เน้นแนวคิดการจัดการศึกษาด้านอุปสงค์ (Demand Side Financing) โดยการจัดทำพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อการศึกษา และนำหลักการที่ดีของกยศ.และกรอ.มาใช้ รวมทั้งอาจมีกองทุนให้เปล่า สำหรับผู้ที่เรียนในสาขาที่ขาดแคลนหรือสาขาที่เน้นอาชีวศึกษา โดยหลักการการออกแบบระบบกองทุนเพื่อการศึกษา ต้องรองรับการจัดการศึกษาในอนาคตและเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ครบวงจร เป็นกองทุนที่สะท้อนหน่วยที่จ่ายอย่างแท้จริง มีสัดส่วนที่เหมาะสมกับสาขาการศึกษาและระดับการศึกษา และการคืนหนี้กู้ยืมที่เข้าสู่ระบบภาษี วิธีที่ดีที่สุดคือการคืนตามรายได้ ซึ่งจะทำให้ประชากรมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ กระทรวงการคลังควรเป็นผู้ดูแลระบบกองทุนเพื่อการศึกษา เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ดูแลระบบการเงินของประเทศ ในส่วนของระบบการชำระคืนควรเป็นการชำระคืนในระบบภาษีอากรร้อยละ ๑๐๐ และที่สำคัญควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการศึกษาด้วย

การอภิปรายทั่วไป

ผู้เข้าร่วมเสวนาได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

๑) ขณะนี้มีการนำเสนอพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อการศึกษา พ.ศ. ... ซึ่งอยู่ในขั้นพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยมีแนวคิดที่ควรเน้นผู้กู้ ๔ ประเภทคือ ๑) ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ๒) ผู้ที่เรียนในสาขาที่มีความต้องการต่อการพัฒนาประเทศ ๓) สาขาที่ขาดแคลน หรือสาขาที่กองทุนส่งเสริมพิเศษตามนโยบายรัฐบาล และ ๔) ทุนเรียนดีเพื่อความเป็นเลิศ โดยกำหนดให้ผู้กู้ยืมเงินที่เข้าทำงานในหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๔๐ แห่งประมวลรัษฎากรมีหน้าที่ส่งข้อมูลบุคลากรในสังกัดให้แก่กองทุนเพื่อตรวจสอบว่าเป็นผู้กู้ยืมเงินหรือไม่ และมีหน้าที่หักเงินได้พึงประเมินของผู้กู้ยืมเงินรูปแบบเดียวกับหนี้ค่าภาษีอากร

๒) แนวทางการแก้ปัญหากองทุน กยศ.

- สร้างความเข้าใจและจิตสำนึกความรับผิดชอบให้แก่ผู้กู้ยืมเงินเกี่ยวกับการชำระหนี้

- มีมาตรการจูงใจให้ชำระหนี้คืนในช่วงเวลาที่กำหนดโดยการลดดอกเบี้ย

- ใช้ระบบภาษีอากรในการชำระหนี้ เพื่อให้สามารถติดตามการชำระหนี้

ได้อย่างเป็นระบบ

- ดำเนินการโดยใช้ระบบไอซีทีที่มีวงเงินกู้ผ่านบัตรเครดิตกับบัตรเครดิต จะทำให้ตรวจสอบได้ง่ายและทราบความเคลื่อนไหว

๓) ควรออกแบบระบบกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ครอบคลุมการสร้างโอกาสให้แก่บุคคลทุกประเภทและสาขาวิชาในสถานศึกษาทุกสังกัดทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งผู้เรียนที่เรียนอยู่ในระบบ นอกกระบบ และกลุ่มผู้เรียนสาขาวิชาชีพ รวมถึงผู้ที่เรียนในสาขาวิชาชีพระยะสั้น

๔) ควรยกเลิกการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากรัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเรียนฟรีอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามมีแนวคิดที่ว่าถ้าครอบครัวที่มีฐานะยากจน และสามารถพิสูจน์ให้เห็นได้ว่ามีต้นทุนในการส่งลูกไปเรียนหนังสือ แทนที่จะช่วยพ่อแม่ทำงานอยู่ที่บ้าน ครอบครัวสามารถเรียกร้องค่าตอบแทนจากการส่งลูกไปเรียนภาคบังคับอีกด้วยเป็นการชดเชยที่ต้องเสียโอกาสในการทำงาน

๕) การสร้างระบบการชำระหนี้กองทุนเพื่อการศึกษาผ่านระบบภาษีอากร ควรเตรียมการในเรื่องของการแก้กฎหมายในการจัดเก็บภาษีเนื่องจากกรมสรรพากร ไม่มีหน้าที่ในการจัดเก็บหนี้กองทุนเพื่อการศึกษา

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. เพื่อให้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา สามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับการผลิตและพัฒนากำลังคนที่สองต่อความต้องการตลาดงานและการพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องปรับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุน กยศ. โดย

๑.๑ ยกเลิกระบบกองทุน กยศ. และเปลี่ยนมาใช้ระบบกองทุน กรอ. ที่ให้ผู้กู้ยืมเงินชำระคืนเงินกู้เมื่อมีรายได้ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด โดยไม่จำเป็นต้องกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ และให้ผู้กู้ชำระคืนเงินกู้ผ่านระบบการเสียภาษีเงินได้ของกรมสรรพากร ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ และเกิดการประหยัดเนื่องจากขนาดและขอบเขต (Economy of Scale and Scope) และให้มีการปรับมูลหนี้ของผู้กู้ตามดัชนีเงินเฟ้อเพื่อรักษามูลค่าของเงินกองทุนให้เป็นปัจจุบัน หรือปรับตามอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงิน (รัฐอาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าอัตราตลาดได้เพื่อมิให้ผู้กู้รับภาระหนักเกินไป) โดยปรับมูลหนี้เงินกู้ตั้งแต่ปีแรกที่ผู้กู้ได้รับเงินกู้

๑.๒ หากนำระบบกองทุน กรอ. มาใช้ จำเป็นต้องทำแผนขั้นตอนการเปลี่ยนผ่านระบบกองทุน กยศ. ไปสู่ระบบกองทุน กรอ. โดยยกเลิกการให้เงินกู้ยืมระบบ กยศ. และให้กู้ยืมระบบ กรอ. สำหรับผู้กู้รายใหม่ ส่วนผู้กู้รายเก่าให้กู้ยืมแบบระบบ กยศ. ต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดระยะเวลาการเรียนในแต่ละหลักสูตร ทั้งนี้ให้โอนหนี้ของผู้กู้รายเก่ามาเป็นหนี้ของกองทุน กรอ. โดยใช้มาตรา ๔๔

๑.๓ ให้กรมสรรพากรเตรียมระบบข้อมูลและสารสนเทศ ที่เชื่อมโยงและสามารถเข้าถึงข้อมูลผู้กู้ ผู้ที่ต้องชำระหนี้ ระหว่าง กรมสรรพากร กองทุน กยศ. และ ธนาคารกรุงไทย เพื่อใช้ในการติดตามหนี้เงินกู้ของผู้กู้ได้ เมื่อระบบมีความสมบูรณ์และพร้อมดำเนินการ

๑.๔ ยกเลิกการให้เงินกู้ยืมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและสายอาชีพ) เนื่องจากเป็นการศึกษาแบบให้เปล่าที่รัฐพึงให้กับประชาชน จึงไม่มีความจำเป็นที่ต้องให้ประชาชนเป็นหนี้เงินกู้ในการเรียนระดับนี้ และเปลี่ยนมาเป็นการให้ทุนการศึกษาแบบให้เปล่า โดยให้ภาคเอกชน สถานประกอบการ สถาบัน/องค์กรต่างๆ ในสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ทุนการศึกษาแก่ผู้ด้อย โอกาส/ยากจน ให้สามารถเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านมาตรการลดหย่อน/ยกเว้นภาษี

๑.๕ กำหนดกรอบความต้องการกำลังคนที่ตอบสนองความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ จำแนกตามคณะ/สาขาวิชา เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดวงเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา รวมทั้งกำหนดเงื่อนไขการให้กู้ยืมในแต่ละคณะ/สาขาวิชาที่ตรงกับความต้องการของประเทศ (สาขาที่ไม่เป็นที่ต้องการของตลาดหรือการพัฒนาประเทศ หรือรัฐไม่สนับสนุน รัฐสามารถไม่ให้เงินกู้ยืมในสาขาเหล่านั้น หรือให้กู้เพียงบางส่วนได้)

๒. ปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้สอดคล้องกับหลักการ/แนวคิดของระบบกองทุน กรอ. รวมทั้งเพิ่มบทบาทของกองทุนในการสนับสนุนเงินทุนให้เปล่าสำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

สภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum)
๒๐๑๕-๒๐๑๖ : จากข้อเสนอสู่นโยบาย



สรุปผลสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ ๙
เรื่อง

“แผนการศึกษาแห่งชาติ: ถอดบทเรียนจากนานาชาติสู่ความสำเร็จ”
วันอังคารที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๔๐ น.
ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา



สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ ๙ เรื่อง “แผนการศึกษาแห่งชาติ: ถอดบทเรียนจากนานาชาติสู่ความสำเร็จ” เพื่อเป็นเวทีอภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาในมิติต่างๆ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จ ในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และเป็นการถอดบทเรียนการจัดทำแผน การศึกษาแห่งชาติจากนานาชาติสู่ความสำเร็จของประเทศไทย โดยได้เชิญ Mr. Thomas Davin ผู้แทนองค์การยูนิเซฟประจำประเทศไทย มากล่าวปาฐกถานำ มีวิทยากรผู้แนะนำเสนอคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ธรรมใจ ประธาน อนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจด้านจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ๑๕ ปี ผู้อภิปรายนำจากองค์กรระหว่างประเทศจำนวน ๓ คน คือ Mr. Hugh Delaney จากองค์การยูนิเซฟแห่งประเทศไทย Mrs. Maki Hayashikawa จากองค์การ ยูเนสโก และ Mr. Lars Sondergaard จากธนาคารโลก ผลการประชุมสรุปได้ ดังนี้

สาระสำคัญของปาฐกถานำ

Mr. Thomas Davin ผู้แทนองค์การยูนิเซฟประจำประเทศไทย กล่าวปาฐกถา นำโดยให้ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยว่าควรเริ่มต้น จากการตั้งคำถามว่าต้องการพัฒนาประเทศ ไปสู่ระดับใด หากต้องการพัฒนาประเทศไทย อยู่ในอันดับ ๑ ของอาเซียนหรือของโลก ต้องกำหนดเป้าหมายและทิศทางการจัด การศึกษาในอีก ๑๕ ปีข้างหน้าให้ชัดเจน ทั้งเป้าหมายในเชิงปริมาณและคุณภาพ เช่น





จำนวนเด็กที่จะได้รับการศึกษาที่เหมาะสม
แนวทางในการลดความเหลื่อมล้ำของเด็ก
เก่งกับเด็กไม่เก่ง เพราะการตั้งประเด็นคำถาม
และกำหนดเป้าหมายจะทำให้เกิดผลเป็นรูปธรรม
เนื่องจากประเทศไทยมีเครื่องมือและบทบัญญัติ
ทางกฎหมายที่มีการลงนามร่วมกันในระดับ

นานาชาติ จึงทำให้มีรูปแบบการดำเนินการที่ชัดเจน และส่งผลให้การพัฒนา
การศึกษาบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างเป็นรูปธรรม ในการ
บรรลุสู่ผลสำเร็จตามเป้าหมายแผนการศึกษาแห่งชาติ อาจมีประเด็นปัญหาต่างๆ
ที่เป็นอุปสรรคและทำให้ไม่สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายได้ เช่น ความไม่เท่าเทียมกัน
และคุณภาพทางการศึกษาที่แตกต่างกัน ความสามารถด้านภาษาและพัฒนาการของเด็ก
เด็กที่เป็นชนกลุ่มน้อย เด็กที่ออกไปจากระบบการศึกษา ระบบการติดตาม
ประเมินผล การบริหารจัดการ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ประเด็นต่างๆ เหล่านี้
ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญจะทำให้สามารถวิเคราะห์และขับเคลื่อนประเทศไทยให้
ก้าวไปข้างหน้าได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความร่วมมือในการจัดทำข้อมูล
ทั้งหมดที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ

เมื่อพิจารณาแผนการศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย พบว่ามีการ
ตั้งเป้าหมายการศึกษาไว้อย่างชัดเจน แต่มีความเห็นว่าควรตั้งเป้าหมายให้สูง
เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีขึ้นในระยะยาว และการพัฒนาการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย
ได้ภายในเวลา ๑๕ ปี กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดเป้าหมายเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ
ภายใน ๕ ปีแรก เช่น การฝึกอบรมและพัฒนาครู การพัฒนาทักษะของเด็ก การใช้ระบบ
เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา และระบบเครื่องจักรอัตโนมัติ (Automation)
ที่จะเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น โดยควรคำนึงถึงการสื่อสารในยุค
ปัจจุบัน และต้องมุ่งเน้นฝึกทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็กในศตวรรษที่ ๒๑
ทั้งทักษะการสื่อสาร ทักษะการแก้ไขปัญหา การคิดเชิงวิเคราะห์ ซึ่งจะช่วย
ให้เด็กสามารถปรับตัวได้ทันตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้น
ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงควรให้ความร่วมมือเพื่อช่วยเหลือเด็กอย่างแท้จริง โดยควร
มองข้ามปัญหาทางการเมือง รวมทั้งผู้บริหารควรให้ความร่วมมือในการสนับสนุน

และผลักดันการดำเนินงานในด้านต่างๆ เพื่อมุ่งพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย ให้บรรลุผลตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติต่อไป



ข้อเสนอของวิทยากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ธรรมใจ

ประธานอนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจด้านจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ๑๕ ปี นำเสนอสรุปสาระสำคัญของร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๔ ซึ่งเป็นแผนระยะยาว ๑๕ ปี มีเป้าหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการการศึกษา การเรียนรู้ของพลเมืองทุกช่วงวัย มีเนื้อหาสำคัญในการดำเนินการภายใต้บริบทสังคมและเศรษฐกิจโลกที่เป็นพลวัต เพื่อให้ประเทศไทยเป็นสังคมอุดมปัญญาและแสวงหาการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ เพื่อให้พลเมืองของไทยเป็นพลเมืองที่ดีของทั้งภูมิภาคและเป็นประชากรที่ดีของโลก สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยได้กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษา ๕ ประการ ดังนี้ ๑) การเข้าถึง (Access) ๒) ความเท่าเทียม (Equity) ๓) คุณภาพ (Quality) ๔) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และ ๕) การตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) รวมทั้งกำหนดวิสัยทัศน์ที่สำคัญกับการสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นกลไกหลักของการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของทุนมนุษย์ และรองรับการศึกษา การเรียนรู้ และความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ ๒๑ และได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ ๑๐ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๑) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ ๒) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ๓) การกระจายอำนาจและนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา ๔) การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม ๕) การยกระดับคุณภาพมาตรฐานครูและบุคลากรทางการศึกษา ๖) การปฏิรูประบบทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา ๗) นวัตกรรมพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

๘) การผลิตและการพัฒนาคนเพื่อการพัฒนาประเทศและการแข่งขันในศตวรรษที่ ๒๑ ๙) การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และ ๑๐) การพัฒนาคุณภาพคนและการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ แบ่งการดำเนินงานออกเป็น ๓ ระยะ ได้แก่ ระยะแรก (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) เป็นช่วงของการวางระบบกลไกการบริหารจัดการ โดยกำหนดแผนและขั้นตอนการเปลี่ยนผ่านภายใต้แผนบริหารความเสี่ยง รวมทั้งการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการนាំร่องเพื่อเป็นตัวอย่างของความสำเร็จ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙) เป็นการขับเคลื่อนและขยายผลตัวอย่างของความสำเร็จ ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายภายใต้ระบบและกลไกการบริหารจัดการที่เปลี่ยนไปและแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อรองรับปัญหาอุปสรรคที่ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๗๐ – ๒๕๗๔) เป็นการติดตามและประเมินผลในเชิงระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อปรับปรุงแก้ไข และวางแนวทางการบริหารจัดการในลักษณะเชิงพื้นที่ กลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างกัน และขยายผลให้ครอบคลุมทุกพื้นที่เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรม มีผลผลิตและผลลัพธ์ที่วัดได้ โดยแผนการศึกษาแห่งชาติจะเป็นกลไกสำคัญที่จะนำพาประเทศไทยไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยกระบวนการและยุทธศาสตร์ของแผนได้กำหนดหลักการของการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม เนื่องจากการศึกษามีผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ซึ่งจะสามารถเปลี่ยนแปลงประเทศได้อย่างสันติวิธี โดยมีปัจจัยที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จ คือ รัฐบาลต้องเพิ่มความตระหนักรู้ บุคลากรของภาครัฐทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อขับเคลื่อนการศึกษา เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการตามแผนได้อย่างต่อเนื่องจนครบระยะเวลาของแผน จึงจำเป็นต้องกำหนดข้อผูกพันทางกฎหมายให้รัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศต้องปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ

การอภิปรายนำ

Mr. Hugh Delaney ผู้แทนจากองค์การยูนิเซฟแห่งประเทศไทย กล่าวถึงประเด็นต่างๆ ที่องค์การยูนิเซฟให้ความสำคัญสรุปได้ดังนี้



๑) พัฒนาการของเด็กปฐมวัย จากการวิจัยในระดับนานาชาติพบว่าการลงทุนเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยจะได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าที่สุดในภาคสังคมและเศรษฐกิจ และเป็นการช่วยลดความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งควรให้ความสำคัญและช่วยเหลือเด็กในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย โดยควรกำหนดกลยุทธ์ มาตรการ และวิธีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กในแต่ละกลุ่มให้ชัดเจนและเหมาะสม

๒) การพัฒนาทักษะการรู้หนังสือของเด็กและทักษะการอ่าน ซึ่งยังคงเป็นปัญหาสำคัญ ปัจจุบันหนังสือเรียนส่วนใหญ่ที่ใช้มีแต่ภาษาไทย ยังไม่ได้รับการสนับสนุนให้ใช้ภาษาอื่น และมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนครูที่มีความสามารถด้านภาษาอื่นนอกเหนือจากภาษาไทย ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับทักษะการสอนของครูในภาษาอื่น นอกจากนี้โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กปฐมวัยยังไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน

๓) สิทธิและความไม่เท่าเทียมกันของเด็ก ในปัจจุบันพบว่ายังคงปรากฏความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาของเด็กยากจน เด็กทุพพลภาพและเด็กต่างด้าว โดยผลของการประเมินได้แสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ในเมืองกับชนบท ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ของประเทศ ซึ่งเป็นอุปสรรคและจำเป็นที่จะต้องหาแนวทางแก้ไขเพื่อทำให้เด็กได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมากขึ้น

แผนการศึกษาแห่งชาติจึงควรให้ความสำคัญกับเรื่องความเท่าเทียมด้านการศึกษา และพัฒนาการของเด็กปฐมวัยรวมทั้งการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง โดยต้องให้ความสำคัญและกำหนดแนวทางสำหรับส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เช่น ให้มีโภชนาการที่ดีและมีทักษะของการดูแลเด็ก ซึ่งแผนจะต้องกำหนดเป้าหมายที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้และต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐาน โดยมุ่งเน้นให้เด็กทุกคนได้รับ

การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาภายใน ๑๕ ปีข้างหน้า และควรกำหนดมาตรฐาน การดูแลเด็กปฐมวัยให้มีมาตรฐานเดียวกันเพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบสามารถ ดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นองค์รวม



Mrs. Maki Hayashikawa ผู้แทน จากองค์การยูเนสโก มีความเห็นว่าการศึกษา เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน และ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals- SDGs) ได้กำหนดให้

“การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง และส่งเสริมโอกาส ในการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน” เป็นเป้าหมายสำคัญที่จะบรรลุผลของเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ การศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ทุกด้าน และไม่ควรจะมุ่งเน้นเฉพาะการจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นประชากร ที่มีคุณภาพในภาคเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว การจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและ การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเท่าเทียมและมีคุณภาพ เป็นหลักการพื้นฐานในสิทธิ ทางการศึกษา จึงจำเป็นจะต้องเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กเพื่อรับมือกับ ความท้าทายใหม่ ๆ ในอีก ๑๕ ปีข้างหน้า หากบรรลุเรื่องความเท่าเทียมระหว่าง เพศไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติด้วยก็จะมีคุณสมบัติมากยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาแผนการศึกษาแห่งชาติในภาพรวม พบว่ายังไม่สามารถเชื่อมโยง กับภาคส่วนต่างๆ จึงควรกำหนดเป้าหมายการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ให้มี ความชัดเจนมากขึ้น ทั้งนี้จากข้อมูลในภาคผนวกพบว่าการเสนอแนวทางการ มีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ที่สามารถนำไปสู่แผนปฏิบัติการได้ โดยมีเป้าหมายที่ต้องการให้เด็กทุกคนเข้าถึงการศึกษา และต้องได้รับการศึกษา ขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพโดยรัฐไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมทั้งนี้เด็กทุกคน ทุกเพศ และทุกวัยจะต้องเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน ในส่วน ของทรัพยากรและการเงิน มีความเห็นว่า แม้แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ จะสนับสนุนแนวทางในการเข้ามามีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัว มากกว่าการได้รับการอุดหนุนจากรัฐเมื่อเข้าสู่การศึกษาระดับที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม

ก็ตาม ภาคส่วนต่างๆ ในสังคมก็ควรเข้ามามีส่วนสนับสนุนเพื่อลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งควรมีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำให้สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อลดความแตกต่างด้านคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษาระหว่างสถาบันการศึกษา

ด้านการพัฒนาครู ต้องเพิ่มคุณภาพครูเพื่อให้การศึกษามีคุณภาพ และสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมาเรียนครูเพิ่มขึ้น ตลอดจนสนับสนุนครูเก่งให้ออกไปทำงานในพื้นที่ห่างไกลมากขึ้น ทั้งนี้องค์การยูเนสโกมีความเห็นว่าสามารถรวมเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของแผนการศึกษาแห่งชาติได้ และทำให้แผนการศึกษาแห่งชาติตอบสนองการพัฒนาของประเทศและดำเนินการควบคู่ไปกับเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างเป็นรูปธรรม

**Mr. Lars Sondergaard ผู้แทน
จากธนาคารโลก** มีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ
แผนการศึกษาแห่งชาติในประเด็นต่างๆ
ดังนี้



๑) การมุ่งเน้นยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กและการควบรวมโรงเรียน จะต้องมีความชัดเจนและเป้าหมายที่ชัดเจน และรักษาสมดุลระหว่างเป้าหมายในระยะยาว โดยต้องมีแผนปฏิบัติการหรือการจัดทำรายละเอียดที่ชัดเจนเพื่อสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ ทั้งนี้จากสถิติพบว่าประเทศไทยมีอัตราการเกิดของประชากรลดลง ทำให้จำนวนนักเรียนน้อยลง ส่งผลให้จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มขึ้น และหากไม่มีการกำกับดูแลที่ดีจะก่อให้เกิดปัญหาตามมา เช่น การรักษาคุณภาพโรงเรียนหรือครู การขาดทรัพยากรที่จะทำให้การศึกษามีคุณภาพสูงได้ เป็นต้น ทั้งนี้หากพิจารณาที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของโรงเรียนจะพบว่า มีโรงเรียนขนาดเล็กที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ห่างไกลที่มีปัญหาในลักษณะเฉพาะตัว ในขณะที่กรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนน้อย แต่มีครูที่มีคุณภาพจำนวนมาก ในปัจจุบันพบว่าประเทศไทยมีครูอยู่ในระบบกว่าสี่แสนคน แต่ยังขาดครูอีกหลายแสนตำแหน่งเพื่อมารองรับโรงเรียนขนาดเล็ก การบรรจุแต่งตั้งครูก็เป็นประเด็นปัญหา และเป็นสาเหตุสำคัญทำให้ต้องมีการ

ควรวรมโรงเรียน จึงควรกำหนดเป้าหมายแนวทางการแก้ปัญหาให้ชัดเจน รวมทั้งมีแผนปฏิบัติการเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ นอกจากนี้ภาคการเมืองควรมีความต่อเนื่อง ตลอดจนความมีส่วนร่วมและความสนใจจากทุกภาคส่วนล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

๒) การกระจายอำนาจเน้นการกำกับจัดการบริหารของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพมากขึ้น

๓) การเพิ่มศักยภาพของครู โดยควรเพิ่มเงินเดือนและปรับอัตราเงินเดือนให้เหมาะสมเพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น

๔) การเปลี่ยนบทบาทของกระทรวงศึกษาธิการจากผู้กำหนดนโยบายมาเป็นผู้กำกับดูแล กระทรวงศึกษาธิการจะต้องเป็นผู้นำในการดำเนินงาน ต้องวางแผนที่มีความละเอียดชัดเจนเพื่อตอบสนองปัญหาได้อย่างครบถ้วน เพราะการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญที่สุด มีความสำคัญมากกว่าโครงสร้างพื้นฐาน และธนาคารโลกพร้อมจะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

การอภิปรายทั่วไป

ผู้เข้าร่วมเสวนาได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

๑. ปัจจัยในการเพิ่มคุณภาพการศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียน แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ควรให้ความสำคัญกับผู้บริหารโรงเรียน เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นกุญแจสำคัญของการพัฒนาการศึกษาและการปรับปรุงคุณภาพครูในโรงเรียน

๒. อัตราการเกิดของประชากรที่ลดลง อาจจะเป็นได้ทั้งอุปสรรคและโอกาสของประเทศไทยในด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น จึงควรต้องเน้นไปที่คุณภาพของการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองทั้งในเมืองและชนบทเพื่อลดช่องว่างของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

๓. รูปแบบการศึกษาที่เน้นการกระจายอำนาจ ในเชิงของการบริหาร โครงสร้างควรต้องให้ระดับจังหวัด/ระดับท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ รวมทั้งควรให้คณะกรรมการการศึกษาในระดับจังหวัดและระดับโรงเรียนเข้ามา

มีบทบาทช่วยส่งเสริมและกำกับคุณภาพของโรงเรียน มีส่วนร่วมรับผิดชอบและร่วมเป็นเจ้าของโรงเรียนด้วย

๔. การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก รัฐควรจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าพาหนะแก่ผู้เรียน จะส่งผลให้การควมรวมโรงเรียนขนาดเล็กประสบความสำเร็จ

๕. ผู้ลี้ภัยและชนกลุ่มน้อย มีความต้องการที่แตกต่างกันจึงควรมีกิจกรรมที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม ในปัจจุบันที่ประเทศไทยกำลังจะเป็นผู้นำในการรวมกลุ่มของอาเซียนและจะกลายเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของอาเซียนในอนาคต จึงควรให้ความสำคัญและมีนโยบายเรื่องแรงงานต่างด้าวที่ชัดเจน และมีนโยบายการศึกษาสำหรับบุตรหลานของแรงงานต่างด้าว รวมทั้งควรกำหนดมาตรการสำหรับการจัดการศึกษาให้คนต่างด้าวที่อยู่ในประเทศไทย โดยส่งเสริมสิทธิและโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน

๖. การศึกษาของกลุ่มชาติพันธุ์ตามแนวชายแดนภาคใต้ที่ยังไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีปัญหาด้านภาษา หากไม่เข้าใจภาษา ก็ไม่สามารถพัฒนาสติปัญญาและเรียนรู้ได้ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้เด็กกลุ่มนี้ได้รับการศึกษาโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐานเชื่อมโยงกับภาษาประจำชาติ รวมทั้งส่งเสริมครูให้พูดภาษาท้องถิ่นได้และมีเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนที่ใช้มากกว่าหนึ่งภาษาไม่ควรจะมุ่งเน้นไปที่ภาษาสากลเพียงภาษาเดียว

๗. แผนการศึกษาแห่งชาติควรให้ความสำคัญกับนโยบายการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Children-Based Policy) และควรมีการถอดบทเรียนจากต่างประเทศ เรื่องแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา และรวบรวมองค์ความรู้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาไทยให้ทัดเทียมนานาชาติ

๘. แผนการศึกษาแห่งชาติควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการทำวิจัยและนวัตกรรมที่สามารถนำไปเผยแพร่และปฏิบัติได้จริง รวมทั้งควรให้ความสำคัญกับทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งจะต้องไม่จำกัดเฉพาะหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากยังมีอีกหลายองค์กรที่ทำงานด้านการศึกษา

๙. กระทรวงศึกษาธิการควรมีมาตรการสำหรับการเตรียมบุคลากรเพื่อสานต่อองค์ความรู้ด้านการศึกษาจากผู้ที่เกษียณอายุราชการเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานมีความต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) กระทรวงศึกษาธิการควรมีการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาที่เป็นระบบ เพื่อสามารถนำข้อมูลต่างๆ มาประกอบการตัดสินใจวิเคราะห์สังเคราะห์ และขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาไทยให้ก้าวไปข้างหน้าและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้

๒) แผนการศึกษาแห่งชาติควรมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเร่งด่วนสำคัญใน ๕ ปีแรก เช่น การฝึกอบรมและพัฒนาครู การพัฒนาทักษะของเด็ก การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา และการฝึกทักษะที่สำคัญสำหรับเด็กในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นต้น

๓) แผนการศึกษาแห่งชาติ ควรมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพราะการลงทุนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยจะได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่ามากที่สุดในภาคสังคมและเศรษฐกิจและเป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยควรให้ครอบคลุมถึงการพัฒนาเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ เด็กที่เป็นลูกหลานแรงงานต่างด้าว และเด็กชนกลุ่มน้อยอื่นๆ อย่างทั่วถึงด้วย

๔) การกำหนดเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ ควรคำนึงถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติตอบสนองการพัฒนาของประเทศและสอดคล้องกับกับเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างเป็นรูปธรรม

สรุปผลสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ ๑๐
เรื่อง

“การศึกษาเพื่อสร้างผู้ประกอบการใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพ (Startup)”
วันอังคารที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร อาคาร ๕๖ ปี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา



สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ ๑๐ เพื่อเป็นเวทีทางวิชาการเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะภายใต้หัวข้อเรื่อง “การศึกษาเพื่อสร้างผู้ประกอบการใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพ (Startup)” เนื่องจากสำนักงานฯ



เล็งเห็นความสำคัญของธุรกิจสตาร์ทอัพ (Startup) หรือวิสาหกิจเริ่มต้น ว่าเป็นยุทธศาสตร์สำคัญแขนงหนึ่งตามนโยบายรัฐบาลที่ต้องการนำประเทศไทยก้าวสู่ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ซึ่งจะเป็นการก้าวสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล และเพื่อเตรียมความพร้อมในการสร้างโมเดลคนรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพในการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อสร้างธุรกิจแนวใหม่ อันจะเป็นการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ จึงต้องเร่งปรับระบบการศึกษาเพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพ ให้สามารถคิด วิเคราะห์ และมีกระบวนการทางความคิดที่เกิดการเรียนรู้ด้วยกรลงมือปฏิบัติจริง จึงเชื่อมั่นว่าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่ได้จากการเสวนาในครั้งนี้ จะนำไปสู่การจุดประกายทางความคิดและต่อยอดนวัตกรรมสร้างธุรกิจใหม่ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ เพื่อรองรับทิศทางการพัฒนาประเทศในอีก ๑๕-๒๐ ปีข้างหน้า และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งบรรจุไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔ โดยสำนักงานฯ ได้รับเกียรติจาก ดร.ไพโรจน์ ชูโชติถาวร นายกสภาสถาบันวิทยสิริเมธี ประธานกรรมการบริหาร

โรงเรียนกำเนิดวิทย์ มาเป็นวิทยากรนำเสนอ และมีผู้อภิปรายนำ ๒ ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.จิระเดช อุ่สวัสดิ์ ประธานคณะกรรมการการศึกษา สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และผู้ช่วยศาสตราจารย์คาร์ณ พิทักษ์ ผู้อำนวยการศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ข้อเสนอของวิทยากร



ดร.ไพรินทร์ ชูโชติถาวร นำเสนอสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพ (Startup) สรุปได้ดังนี้

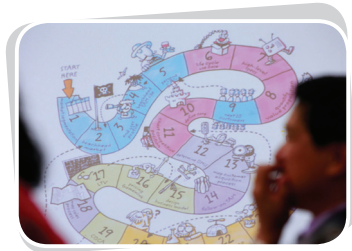
คำว่า “Startup” มาพร้อมกับคนรุ่นใหม่ในยุค Generation Y (คนที่เกิดปี พ.ศ.๒๕๒๓-๒๕๔๐)

ซึ่งเป็นยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี คนรุ่นนี้จึงมีความเก่งด้านเทคโนโลยี มีความเชื่อมั่นสูง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถทำงานหลายๆ อย่างได้ในเวลาเดียวกัน แต่ไม่มีความอดทน ซึ่งปัจจุบันคนในรุ่น Generation Y กำลังเข้าสู่ตลาดแรงงาน จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับแรงงานรุ่นใหม่เหล่านี้

การจะเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพ (Startup) ต้องมีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาเป็นฐานในการขับเคลื่อนธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ โดยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีพัฒนาการเกิดในช่วง ๒๐๐ ปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงจากยุคสังคมเกษตรกรรมสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในประเทศอังกฤษ จนอีก ๑๐๐ ปีที่ผ่านมาเกิดการหลั่งไหลของเทคโนโลยีเข้ามาในเอเชีย และต่อมาพบว่า การจะนำผลงานทางวิทยาศาสตร์ไปทำให้เป็นเทคโนโลยีหรือทำให้เป็นของที่ขายได้ ต้องมีการวิจัยและพัฒนา (R&D) ขึ้นมารองรับ ซึ่งทำให้เกิดระบบการเชื่อมต่อกับหน่วยธุรกิจทั้งภายในและภายนอก จนเกิดเป็นเครือข่าย (Network) โดยสิ่งที่ได้จากการวิจัยและพัฒนาในช่วงแรก คือ ประดิษฐ์กรรม (Invention) และนำไปสู่การทำให้เป็นนวัตกรรม (Innovation) โดยเมื่อนำนวัตกรรมมารวมกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความเป็นผู้ประกอบการ (Innovation = Creativity + Entrepreneurship) จะนำไปสู่กระบวนการของความเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพได้ แต่เป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนัก

ในสังคมโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว เกิดความไม่แน่นอนและความซับซ้อนวุ่นวาย (Disruption) ขณะเดียวกันก็ต้องมีการเรียนรู้ศาสตร์หลายศาสตร์แบบบูรณาการ (Convergence) หรือมีการเรียนรู้แบบข้ามศาสตร์ (Interdisciplinary) การจัดการศึกษาจึงต้องตอบสนองพัฒนาการทางสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งรองรับคนรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพ และต้องจัดการศึกษาเพื่อสร้างฐานทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศหรือเพื่อรองรับเศรษฐกิจยุคดิจิทัล และส่งเสริมการสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาเริ่มมีบรรยากาศการส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ โดยจัดให้มีพื้นที่หรือเวทีสำหรับการนัดพบ (Meeting Space) เพื่อให้ นักศึกษาได้มาพบปะสังสรรค์ ร่วมคิด ร่วมหาแนวทาง และเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่

กระบวนการการสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพ (Startup/Venture Process) ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ ๑) มีความคิดที่จะประกอบธุรกิจสตาร์ทอัพ (Idea) ๒) มีการสร้างรูปแบบของธุรกิจ (Business Model) ซึ่งอาจต้องมีการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ เข้าด้วยกัน ๓) มีหน่วยงานตามกฎหมายมารองรับ (Corporatization) โดยศึกษาเรียนรู้กฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ เช่น วิธีการจดทะเบียนในรูปแบบบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนจำกัด เป็นต้น ๔) มีการวิเคราะห์ทางการเงิน (Business Plan/Financial Analysis) เพื่อเป้าหมายทางเศรษฐกิจหรือผลตอบแทนที่สูง ๕) มีการวางแผนด้านการลงทุน (Fund Raising) ซึ่งจุดที่สำคัญคือ หลากคนลงทุนด้วยทรัพย์สินส่วนตัวทั้งหมด ในขณะที่พบว่าโอกาสประสบความสำเร็จของผู้ประกอบการรุ่นใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพในปัจจุบันยังมีไม่ถึงร้อยละ ๒๐ ซึ่งเป็นโอกาสน้อยมาก ๖) มีการนำไปสู่การปฏิบัติ (Implementation) และพิสูจน์ในแต่ละขั้นตอนว่าคุ้มค่ากับเวลาและเงินลงทุนหรือไม่ และ ๗) มีการประเมินผล (Assessment) โดยกระบวนการจะเป็นไปตามขั้นตอนและเป็นวงจรเพื่อไปสู่ความสำเร็จของการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพ ดังนั้นธุรกิจ



ที่ประสบความสำเร็จ เช่น Google, Facebook ฯลฯ ล้วนผ่านขั้นตอนเหล่านี้มาแล้วทั้งสิ้น สิ่งสำคัญที่สุดคือเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และจะเข้ามามีบทบาทอย่างมากต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพ รวมทั้งมีบทบาทต่อวิถีชีวิตของคนในทุกๆ ด้าน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต



การอภิปรายนำ

รองศาสตราจารย์ ดร.จิระเดช อุทัยสวัสดิ์

ได้อธิบายถึงความแตกต่างระหว่างคำว่า Startup ในปัจจุบัน กับคำว่า Startup ในอดีต โดยกล่าวว่า Startup ในปัจจุบันหรือผู้ประกอบการรุ่นใหม่ เป็นโครงสร้างทางธุรกิจที่ผู้ประกอบการต้อง

ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Innovation Driven Entrepreneur : IDE) ซึ่งต้องมีการแข่งขันเรื่องเวลาและต้องสร้างกลุ่มผู้บริโภคขนาดใหญ่ จึงใช้การลงทุนอย่างมหาศาล และสาเหตุที่เรียกว่า “Startup” เพราะเกิดขึ้นพร้อมกับคนในยุค Generation Y ซึ่งมีความเก่งด้านเทคโนโลยี คนกลุ่มนี้ชอบที่จะเป็นเจ้าของธุรกิจ ไม่ชอบการเป็นลูกน้อง มักจะมารวมตัวกันเพื่อหาพื้นที่ในการพบปะพูดคุย ปรึกษาหารือ และหาแนวทางหรือแนวคิดแปลกใหม่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาลูกโลกในอนาคต ส่วนผู้ประกอบการในอดีตซึ่งเป็นธุรกิจขนาดเล็ก (SME) จะมีตลาดในขนาดระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ ไม่จำเป็นต้องมีนวัตกรรม ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของเดี่ยวหรือเป็นธุรกิจครอบครัว ต้องการเงินลงทุนไม่มากและเป็นงานที่ไม่สามารถจ้างผู้อื่นดำเนินการได้ เช่น ร้านกาแฟ ร้านอาหาร ร้านซ่อมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ในขณะที่ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ จะมีตลาดขนาดใหญ่ระดับโลกและขยายตัวอย่างรวดเร็ว เป็นการโตแบบก้าวกระโดด ใช้นวัตกรรมขั้นสูง มีผู้ถือหุ้นเป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีความเสี่ยงสูง โดยจากสถิติผู้ประกอบการรุ่นใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพ พบว่ามีความสำเร็จโดยเฉลี่ยเป็น ๑ : ๖๕ และเป็นงานที่สามารถข้ามประเทศได้ เช่น Uber, Airbnb, Google, Facebook, Line เป็นต้น ส่วนในด้านการจัดการเรียนการสอนของการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ปัจจุบันยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนมากนัก นอกจากจะไปเรียนรู้จากผู้ประสบความสำเร็จ และนำมาเขียนตำราต่างๆ มีการสอนถ่ายทอดความรู้จากผู้มีประสบการณ์ (Coaching) และเรียนรู้จากกลุ่มคนที่มีความก้าวหน้าทาง

เทคโนโลยีสูง การจัดการเรียนการสอนจากหลักสูตรการบ่มเพาะนักธุรกิจในมหาวิทยาลัยต่างๆ (University Incubators Program) เช่น หลักสูตรที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เรียกว่า IDE (Innovation Driven Entrepreneurship) Academy ซึ่งอาจารย์ผู้สอนได้ศึกษาเรียนรู้และผ่านการอบรมมาจากมหาวิทยาลัย MIT และสแตนฟอร์ด (Stanford University) เป็นต้น

นอกจากนั้น ได้นำเสนอขั้นตอนการนำไปสู่ความสำเร็จสำหรับการเป็นนักธุรกิจรุ่นใหม่ (Startup) ว่าประกอบด้วย ๒๔ ขั้นตอน ภายใต้แนวคิดหลัก ๓ ประการ คือ ๑) การพัฒนาเทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรม ๒) การมีแนวคิดที่จะนำเทคโนโลยีที่ค้นพบไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และ ๓) การมีความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ โดยใน ๒๔ ขั้นตอนสามารถสรุปได้ดังนี้ ๑) รู้ว่าใครคือลูกค้า ๒) เมื่อรู้จักลูกค้าจะผลิตสินค้าอะไรเพื่อบริการลูกค้า ๓) วิธีการที่จะให้ลูกค้ามาใช้บริการ ๔) วิธีการให้ได้มาซึ่งกำไรจากสินค้านั้น ๕) การออกแบบและสร้างสินค้า และ ๖) วิธีการขยายตลาดให้มีขนาดใหญ่ขึ้นในเวลาอันรวดเร็ว โดยแนวทางที่รัฐบาลจะส่งเสริมการสร้างธุรกิจสตาร์ทอัพให้ประสบความสำเร็จ คือ การสร้างระบบนิเวศทางธุรกิจ (Ecosystem) โดยมีความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ในสังคม ประกอบด้วย ผู้ประกอบการสถาบันอุดมศึกษาที่จะสร้างหรือผลิตเทคโนโลยีและนวัตกรรม รัฐบาลที่ให้ความสนใจและส่งเสริมสนับสนุนความเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ เงินลงทุนที่อาจมาจากผู้ที่พร้อมรับความเสี่ยง หรือการจัดตั้งกองทุนโดยรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อสร้างและส่งเสริมสนับสนุนความเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพให้ประสบความสำเร็จต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์คาร์ณ พิทักษ์

กล่าวถึงการสร้างสังคมผู้ประกอบการด้วยนวัตกรรมว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์มาก และการตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในมหาวิทยาลัย (University Business Incubator : UBI) เป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพ เพราะเป็นกลไกการนำผลงานวิจัยสู่เชิงพาณิชย์ โดยได้กล่าวว่าปัจจุบันนักศึกษามีความต้องการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพมากขึ้น แต่เนื่องจากยังไม่มี



ความพร้อม รวมทั้งมีความเสี่ยงที่ไม่สามารถรับได้ ประกอบกับระบบการศึกษาไทย ไม่ได้เตรียมความพร้อมเด็กเพื่อเป็นผู้ประกอบการที่ชัดเจน จึงยังไม่มีผู้ประกอบการรุ่นใหม่เกิดขึ้นในสังคมไทยมากนัก ตัวอย่างจากศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีผู้ประกอบการที่อยู่ในความดูแล จำนวน ๑๐๐ คนเศษ ส่วนใหญ่เป็นศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษามาแล้วประมาณ ๓-๕ ปี นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาใหม่เกือบไม่มีเลย โดยศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจมีการดำเนินงาน ๓ รูปแบบ คือ ๑) ศูนย์บ่มเพาะผลิตภัณฑ์นวัตกรรมหรืองานวิจัยเพื่อเข้าสู่เชิงพาณิชย์ ๒) ผู้ประกอบการจากภายนอกที่สนใจเข้ามาเลือกใช้งานวิจัยและนวัตกรรมจากศูนย์บ่มเพาะ เพื่อนำไปผลิตต่อในเชิงพาณิชย์ และ ๓) ศูนย์บ่มเพาะสร้างหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อผลิตนักศึกษาให้เป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่



ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการมีศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในมหาวิทยาลัย (UBI) ทั่วประเทศ จำนวน ๗๒ แห่ง ครอบคลุม ๙ เครือข่าย และกำลังจะเพิ่มจำนวนเป็น ๘๐ แห่งในปีนี้นอกจากนั้นยังมีศูนย์บ่มเพาะของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สังกัดอุทยาน

วิทยาศาสตร์อีก ๑๓ แห่ง และศูนย์บ่มเพาะเอกชน อีกจำนวนหนึ่ง ในศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจมีธุรกิจหลายแบบ ซึ่งผลิตภัณฑ์บางชนิดเข้าสู่ตลาดเป็นเวลานานแล้ว โดยมีการจดลิขสิทธิ์ในต่างประเทศ แต่มาทำธุรกิจในประเทศไทย และกว่าจะเข้าตลาดได้ใช้เวลาค่อนข้างนาน นอกจากนี้ กิจกรรมที่เกิดขึ้นในศูนย์บ่มเพาะของมหาวิทยาลัยค่อนข้างน้อย คือการจัดพื้นที่ว่างหรือเวท (Co-Working Space) ให้นักศึกษาได้มีโอกาสมาพบปะพูดคุยกัน และสิ่งที่ขาดอย่างมากสำหรับประเทศไทย คือ การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับความเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งในสถาบันอุดมศึกษายังมีไม่มาก ไม่ว่าจะเป็นวิชาเรียน หลักสูตร หรือกิจกรรมสร้างความตระหนัก เพื่อนำไปสู่แนวคิดและสร้างนวัตกรรม

ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงควรมีแนวทางในการสร้างสังคมผู้ประกอบการรุ่นใหม่ โดยควรมีระบบกลไกเพื่อเตรียมความพร้อม และมีการบูรณาการเรียนการสอนเรื่องความเป็นผู้ประกอบการในทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับ

การศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ไปจนถึงระดับอุดมศึกษา โดยมีข้อเสนอว่าหน่วยงานระดับกระทรวงควรเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการในสถาบันการศึกษาเพื่อเป็นฐานที่สำคัญในการพัฒนาผู้ประกอบการให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีความพร้อม โดยควรมีกลไกหรือโครงสร้างพื้นฐานในสถาบันการศึกษาเพื่อสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ เช่น การจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ ศูนย์เร่งรัดพัฒนานวัตกรรม การจัดพื้นที่หรือเวทีเพื่อการพบปะและสร้างแนวคิดและนวัตกรรม เป็นต้น เพื่อสร้างนักศึกษาให้ไปสู่การเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพที่มีศักยภาพต่อไป

การอภิปรายทั่วไป

ผู้เข้าร่วมเสวนาได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

๑. การสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพ (Startup) ต้องผลักดันให้อยู่ในยุทธศาสตร์และแผนแม่บทของกระทรวงศึกษาธิการ โดยควรกำหนดยุทธศาสตร์หรือแนวทางเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพมากขึ้น

๒. ควรกำหนดแนวทางและสร้างกลไกการใช้งานวิจัยหรือนวัตกรรมเชิงพาณิชย์ไว้ในทิศทางการศึกษาในอนาคต โดยสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษาต้องสามารถตอบโจทย์ความต้องการของการสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่หรือเจ้าของธุรกิจรุ่นใหม่ให้ชัดเจน เพื่อขับเคลื่อนธุรกิจสตาร์ทอัพให้สามารถขยายตัวเพิ่มขึ้นในประเทศไทย

๓. การประกอบธุรกิจสตาร์ทอัพต้องมีกลุ่มคนในยุค Generation Y เป็นหลักในการขับเคลื่อน เพราะเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรม และมีความต้องการเป็นเจ้าของธุรกิจ โดยต้องมีแรงบันดาลใจ และมีความตั้งใจมุ่งมั่นเพื่อประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง เพราะธุรกิจสตาร์ทอัพในปัจจุบันมีโอกาสประสบความสำเร็จน้อย และใช้ระยะเวลานานในการที่จะประสบความสำเร็จ

๔. รัฐควรส่งเสริมให้ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพหรือธุรกิจนวัตกรรมในสถาบันอุดมศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นพื้นฐานให้นักศึกษามีวิสัยทัศน์ในการประกอบธุรกิจสตาร์ทอัพ

เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ขยายตลาดได้อย่างรวดเร็ว และมีการพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ /นวัตกรรม และบริการใหม่ตลอดเวลา รวมทั้งรัฐควรจัดตั้งกองทุนรองรับระบบธุรกิจสตาร์ทอัพ เพื่อส่งเสริมการทำธุรกิจด้านนี้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง



๕. การกำหนดแนวทางการศึกษา เพื่อรองรับทิศทางของธุรกิจสตาร์ทอัพ ควรบูรณาการความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการไว้ในการศึกษาทุกระดับตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา และต้องมีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อสามารถคิดค้นนวัตกรรม และผลิต

ผลงานออกมาเป็นรูปธรรมที่มีตลาดรองรับ

๖. กระทรวงศึกษาธิการควรปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา และกำหนดบทบาทการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจสตาร์ทอัพ โดยสร้างคนรุ่นใหม่ให้รู้จักคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถด้านเทคโนโลยีและสร้างนวัตกรรม รวมทั้งเรียนรู้อุปกรณ์ประกอบการเพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียน/นักศึกษาในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมให้มีการบูรณาการเรื่องความเป็นผู้ประกอบการไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา เพื่อเตรียมคนรุ่นใหม่ให้มีศักยภาพและความพร้อมในการเข้าสู่ธุรกิจสตาร์ทอัพ อันจะเป็นการสร้างฐานทางเศรษฐกิจของประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอนาคต

๒) สถาบันอุดมศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ให้มีจำนวนมากขึ้น โดยศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจของสถาบันอุดมศึกษาควรส่งเสริมให้นักศึกษามีวิสัยทัศน์และความพร้อมในการประกอบธุรกิจสตาร์ทอัพ

๓) รัฐควรจัดตั้งกองทุนรองรับระบบธุรกิจสตาร์ทอัพ และจัดทำกฎหมายรองรับเพื่อสร้างและส่งเสริมการทำธุรกิจสตาร์ทอัพอย่างต่อเนื่อง

สรุปผลสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ ๑๑ เรื่อง

“สมรรถนะเด็กปฐมวัยไทย : ก้าวไกลสู่มาตรฐานอาเซียน”

วันอังคารที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร อาคาร ๕๖ ปี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา



เลขาธิการสภาการศึกษา (ดร.กมล รอดคล้าย) ซึ่งแจ้งที่ประชุมว่าในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดให้มีสภาการศึกษาเสวนาไปแล้ว จำนวน ๑๐ ครั้ง โดยใน ๑๐ ครั้งที่ผ่านมา มีประเด็น หัวข้อการเสวนาที่ล้วนเป็นประเด็นสำคัญทางการศึกษาและได้รับความสนใจจากผู้ที่อยู่ในแวดวงการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก มีหลายเรื่องได้นำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หลายเรื่องนำไปสู่การแก้ปัญหาทางการศึกษา และหลายเรื่องเป็นประเด็นที่หน่วยงานต่างๆ รับผิดชอบดำเนินการต่อเพื่อพัฒนาการศึกษาในมิติที่เกี่ยวข้องต่อไป



การจัดสภาการศึกษาเสวนาครั้งนี้ กำหนดประเด็น เรื่อง “สมรรถนะเด็กปฐมวัยไทย : ก้าวไกลสู่มาตรฐานอาเซียน” เนื่องจากสำนักงานฯ เห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ ซึ่งเป็นช่วงวัยแรกของการวางรากฐานสำคัญของการพัฒนา จึงต้องมีการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เต็มศักยภาพ มีสมรรถนะ และมีพัฒนาการที่ถูกต้องเหมาะสมตามวัย ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องและเป็นไปตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๕๔ ที่กำหนดไว้ว่ารัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

จ่าย โดยรัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

ข้อเสนอของวิทยากร

ดร.สายสุรี จุติกุล รองประธานคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

นำเสนอเรื่อง สมรรถนะ (Competency) ของเด็กปฐมวัย และได้อธิบาย



ความหมายของคำว่า Behavioral Competency ว่าหมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกได้ ทำได้ สัมผัสได้ และวัดได้ ทั้งนี้ การทำให้เด็กมีสมรรถนะตามวัยต้องสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา จนกระทั่งคลอดออกมาในวันแรก เพื่อกระตุ้นให้เด็กได้เติบโตอย่างมีสมรรถนะและมี

พัฒนาการตามวัยอย่างเหมาะสม ประเทศต่างๆ ทั่วโลกต่างก็ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงได้มีการดำเนินงานและมีการจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งในระดับนานาชาติและระดับประเทศเพื่อพิจารณาแนวทางในการจัดทำสมรรถนะของเด็กปฐมวัย โดยในส่วนของประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมกับองค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ) ประเทศไทย ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๐-๓ ปี และสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๓-๕ ปี ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็กในด้านต่างๆ ว่าเด็กสามารถทำอะไรได้ (Can Do) ในแต่ละช่วงอายุ ในกรณีที่เด็กยังไม่สามารถแสดงพฤติกรรมตามวัยได้ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ต้องจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กให้มีความสามารถตามวัย โดยกิจกรรมจะต้องมีความหลากหลาย เพื่อเอื้อให้เด็กได้พัฒนาพฤติกรรมต่างๆ ได้ตามวัยและตามศักยภาพของเด็ก

ในกระบวนการศึกษาวิจัย ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคลทั่วประเทศ โดยเก็บข้อมูลจากเด็กปฐมวัยอายุ ๓-๕ ปี จำนวนกว่า ๑,๒๐๐ คน และเด็กปฐมวัยอายุ ๐-๓ ปี เก็บข้อมูลจำนวน ๖๐๐ คน ทั้งนี้เพื่อให้ผลการศึกษามีความเที่ยงตรง และเชื่อถือได้ คณะผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ จึงได้ทำการฝึกอบรมคณะนักวิจัย และคณะนักวิจัยต้องผ่านการทดสอบก่อนลงพื้นที่เก็บข้อมูลพร้อมอุปกรณ์การเก็บข้อมูลที่ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิกำหนด และได้จัดทำเอกสารเชิงสถิติประกอบการดำเนินงานเรียกว่า การจัดอันดับ (Quartile) เพื่อเปรียบเทียบการแสดงผลสมรรถนะของเด็กช่วงอายุ ๓-๕ ปี กล่าวคือ Quartile แรก เด็กสามารถแสดงผลสมรรถนะได้ตั้งแต่ร้อยละ ๐-๒๕ Quartile ที่ ๒ ๓ และ ๔ จะเป็นการแสดงออกสมรรถนะของเด็กระหว่างร้อยละ ๒๖-๕๐ ร้อยละ ๕๑-๗๕ และร้อยละ ๗๖-๑๐๐ ตามลำดับพร้อมกับได้กำหนดสีตามระดับ Quartile กล่าวคือ สีแดง เป็น Quartile แรก ตามด้วยสีเหลือง สีม่วง และสีเขียวตามลำดับ เพื่อจัดกลุ่มและพัฒนาเด็กไปตามระดับสมรรถนะต่างๆ ที่ทำได้

สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๐-๓ ปี แบ่งเป็น ๔ ส่วนหลัก (Domain) ประกอบด้วย ส่วนหลักที่ ๑ ความสามารถในการเคลื่อนไหวและสุขภาพทางกาย (Motor Development/Physical Well-Being) ส่วนหลักที่ ๒ ความสามารถในการเรียนรู้และรับรู้ (Perception and Learning Development) ส่วนหลักที่ ๓ ความสามารถด้านภาษาและการสื่อความหมาย (Language Development and Comprehension) และส่วนหลักที่ ๔ ความสามารถด้านอารมณ์และสังคม (Emotional and Social Development) โดยแต่ละส่วนหลักประกอบด้วย พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicator) รวมทั้งสิ้น ๒๘๖ ตัว

สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๓-๕ ปี แบ่งเป็น ๗ ส่วนหลัก (Domain) ประกอบด้วย ส่วนหลักที่ ๑ การเคลื่อนไหวและสุขภาพทางกาย (Motor Development and Physical Well-Being) ส่วนหลักที่ ๒ พัฒนาการด้านสังคม (Social Development) ส่วนหลักที่ ๓ พัฒนาการด้านอารมณ์



(Emotional Development) ส่วนหลักที่ ๔ พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา (Cognitive Development) ส่วนหลักที่ ๕ พัฒนาการด้านภาษา (Language Development) ส่วนหลักที่ ๖ พัฒนาการด้านจริยธรรม (Moral Development) และส่วนหลักที่ ๗ พัฒนาการด้านการสร้างสรรค์ (Creative Development) โดยในแต่ละส่วนหลักประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ รวมทั้งสิ้น ๔๑๙ ตัว

เมื่อการศึกษาวิจัยเสร็จสิ้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้นำผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวเฉพาะสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๓-๕ ปี ไปสู่การปฏิบัติโดยทดลองนำร่องในสถานศึกษาทุกสังกัด



จำนวน ๑๒ แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน ๖ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน ๒ แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) สังกัดกรุงเทพมหานคร

จำนวน ๑ แห่ง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน ๒ แห่ง และสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนหรือเนอสเซอรี่ สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน ๑ แห่ง เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องสมรรถนะเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัยให้กับครูและผู้ดูแลเด็ก และนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กอายุ ๓-๕ ปี ให้มีความสามารถตามวัย โดยจัดตั้งทีมคณะนักวิจัย ๒ ทีม คือ ทีมคณะนักวิจัยซึ่งมีนางธิดา พิทักษ์สินสุข กรรมการบริหารสมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทย เป็นหัวหน้าทีม ได้นำสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๓-๕ ปี ไปทดลองในโรงเรียนอนุบาลจำนวน ๖ แห่ง และทีมคณะนักวิจัยซึ่งมีนายเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป กรรมการผู้จัดการมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก เป็นหัวหน้าทีม ได้นำสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๓-๕ ปี ไปทดลองในโรงเรียนสังกัด สพฐ. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน จำนวน ๖ แห่ง

ทั้งนี้ ได้มีการดำเนินงานขับเคลื่อนเรื่องสมรรถนะของเด็กปฐมวัยมาโดยตลอด ตัวอย่างเช่น กระทรวงสาธารณสุขได้นำพฤติกรรมบ่งชี้ที่กำหนดในสมรรถนะเด็กปฐมวัย ๐-๓ ปี ไปใช้ในโครงการส่งเสริมพัฒนาเด็กเฉลิมพระเกียรติ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสฉลองพระชนมายุครบ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๙ เพื่อดำเนินการคัดกรองและช่วยเหลือเด็กปฐมวัย ในเครื่องมือที่เรียกว่า DSPM (Development Surveillance and Promotion Manual) และได้มีการนำสมรรถนะของเด็กปฐมวัย ๓-๕ ปี ไปขับเคลื่อน ในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรุงเทพมหานครและกองบัญชาการ ตำรวจตระเวนชายแดน รวมทั้งได้มีการนำสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนา ตามวัย ๐-๓ ปี และ ๓-๕ ปี ของประเทศไทย ไปใช้ประกอบการพิจารณา กร่างมาตรฐานคุณภาพขั้นต่ำของอาเซียนในด้านการให้บริการและกระบวนการ พัฒนาเด็กปฐมวัย ในที่ประชุมของปฐมวัยของอาเซียนเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียน การสอนและหลักสูตร ตัวชี้วัดที่กำหนดในมาตรฐานขั้นต่ำของอาเซียนฯ เป็นตัวเดียวกัน กับพฤติกรรมบ่งชี้ในเอกสารสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๐-๓ ปี และ ๓-๕ ปี ซึ่งเป็นการวิจัยของประเทศไทยเกือบร้อยละ ๑๐๐ จึงเห็นได้ว่า ได้มีการนำผลการศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะของเด็กปฐมวัยไปใช้ประโยชน์ในการ พัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยอย่างเป็นที่ประจักษ์

โดยสรุป สมรรถนะของเด็กปฐมวัยที่มีตัวชี้วัดเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ จะเป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัยและเป็น ตัวชี้วัดที่เป็นผลลัพธ์ (Result Base) ที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าปัจจัยต่างๆ ทั้งที่เป็นปัจจัยนำเข้าและปัจจัยกระบวนการ สามารถส่งผลถึงตัวเด็กได้ และ ปัจจุบันสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา อยู่ระหว่างดำเนินการปรับปรุง ส่วนนำของการนำพฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators) ของแต่ละสมรรถนะของเด็ก ปฐมวัย ๐-๓ ปี และ ๓-๕ ปี เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็กนำไป ใช้ในการพัฒนาเด็กให้มีสมรรถนะตามวัย และเมื่อดำเนินการเสร็จจะจัดพิมพ์ เอกสารเผยแพร่ให้แก่ประเทศสมาชิกอาเซียน ๑๐ ประเทศ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสมรรถนะตามวัยต่อไป

นอกจากนี้ ดร.สายสุรี จุติกุล มีข้อสังเกตเรื่องการใช้คำว่า “เด็กก่อนวัยเรียน” ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ว่าเป็นการใช้คำที่ไม่ถูกต้อง ควรแก้ไขให้ ถูกต้องเป็น “เด็กปฐมวัย” เนื่องจากการพัฒนาเด็กมีความหมายครอบคลุมถึง การดูแลและจัดการศึกษาให้แก่เด็กตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา

การอภิปรายนำ

นางธิดา พิทักษ์สินสุข กรรมการบริหารสมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทยนำเสนอประสบการณ์การดำเนินโครงการวิจัยเพื่อนำสมรรถนะเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๓-๕ ปี ไปใช้ในโรงเรียน โดยเลือกโรงเรียนอนุบาล



ทั้งสังกัดรัฐและเอกชนที่มีความหลากหลาย และมีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันเป็นโรงเรียนทดลองในโครงการ ๖ แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนอนุบาลสุदारักษ์ โรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ โรงเรียนอนุบาลฉัตรตัน โรงเรียนอนุบาลเทพารักษ์ โรงเรียนสมาคมสตรีไทย และโรงเรียนอนุบาลสามเสน เพื่อให้

ครูและผู้บริหารโรงเรียนแต่ละแห่งนำความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะเด็กปฐมวัย ไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนในการส่งเสริมสมรรถนะเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับการดำเนินงานของโรงเรียน โดยมีหลักการและแนวคิดของการดำเนินโครงการวิจัย คือ ครูต้องมีแนวทางหลักที่ตรงกัน แต่อาจมีวิธีการที่แตกต่างกันตามแนวทางของโรงเรียน โดยร่วมกันหาแนวทางวางแผนงาน ร่วมกันกับคณะผู้วิจัย เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายในการเพิ่มคุณภาพการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีความสุข ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการเพิ่มปริมาณงาน ไม่เร่งรัดและกดดัน โดยผู้วิจัยมีการเยี่ยมเยียนห้องเรียน พบปะครูเป็นระยะ และพร้อมเข้าร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งเมื่องานวิจัยเสร็จสิ้นสมรรถนะของเด็กปฐมวัยจะยังคงอยู่และพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง

วิธีการนำสมรรถนะเด็กปฐมวัยสู่ห้องเรียนที่คณะนักวิจัยค้นพบ มีดังนี้ ๑) สร้างความเข้าใจกับครูเกี่ยวกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยและสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้น ๒) นำพฤติกรรมบ่งชี้มาจัดทำเป็นกิจกรรมที่เป็นกิจวัตร และกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นการเฉพาะ ๓) วางแผนนำสู่กิจวัตรประจำวันและโครงการสอน และแผนการจัดประสบการณ์ ๔) สังเกต บันทึกพฤติกรรมบ่งชี้ก่อนจัดประสบการณ์ เช่น ทำได้ ทำไม่ได้ และทำได้เมื่อไร ๕) ทำงานร่วมกับผู้ปกครองโดยจัดประชุมผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมสมรรถนะ ๖) จัดประสบการณ์ให้เด็กตามแผน

การจัดประสบการณ์ และบันทึกการสังเกตจากผลที่เกิดขึ้น ถ่ายภาพ พร้อมเก็บผลงานเด็กอย่างต่อเนื่อง ๗) นำผลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มทุกเดือนตามโรงเรียนต่างๆ เช่น การปรับพฤติกรรม เทคนิคการพัฒนาสมรรถนะ การทำงานกับผู้ปกครอง การทำวิจัยในชั้นเรียน ๘) สังเกตพฤติกรรมและบันทึกผลเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน รวมทั้งประชุมสรุปผล และ ๙) รายงานสรุปผลต่อคณะกรรมการโครงการวิจัย

ผลการดำเนินงานโครงการวิจัย สรุปได้ดังนี้ ๑) ครูสามารถจัดทำโครงการสอน แผนการจัดประสบการณ์ และออกแบบกิจกรรมที่ครอบคลุมสมรรถนะของเด็กปฐมวัย โดยสอดคล้องกับแนวทางของแต่ละโรงเรียน ๒) ครูตระหนักถึงความสำคัญของการสังเกต มีวิธีการสังเกต และบันทึกการสังเกต มีความก้าวหน้าในประเด็นที่สังเกต มีความละเอียดในการให้ความช่วยเหลือผู้เรียน และการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง ๓) ครูให้ความสำคัญกับการพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล และติดตามส่งเสริมความก้าวหน้าของนักเรียน โดยมีเอกสาร “สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๓-๕ ปี” เป็นคู่มือ ๔) ครูหมั่นทบทวนสาระสำคัญในเอกสาร “สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๓-๕ ปี” และมีความแม่นยำเกี่ยวกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยมากขึ้น ๕) ครูเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการพัฒนาผู้เรียน ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู เกิดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ระหว่างครูต่างโรงเรียน และพี่เลี้ยงครู และ ๖) สามารถสร้างกลุ่มพี่เลี้ยงครูในโรงเรียนเพื่อร่วมงานการพัฒนาสมรรถนะเด็กปฐมวัย

ทั้งนี้ จากการดำเนินโครงการวิจัยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จนถึงปัจจุบันพบว่ามีการขยายผลการดำเนินงานไปสู่โรงเรียนต่างๆ มากขึ้น รวมทั้งมีการขยายผลภายในโรงเรียนจาก ๑ ห้องเรียน เพิ่มเป็นทุกห้องและทั้งโรงเรียนเป็นลำดับต่อมา โดยโรงเรียนอนุบาลสามเสนได้นำสมรรถนะตามระดับอายุไปกำหนดเป็นหลักสูตรของสถานศึกษา ในเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กที่ต้องมีสมรรถนะครบทั้ง ๗ ด้าน เป็นต้น



นายเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป กรรมการผู้จัดการมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก นำเสนอประสบการณ์การดำเนินโครงการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะเด็กปฐมวัยในโครงการโรงเรียนนาร่อง ๘๑ แห่ง จากสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๓-๕ ปี

ซึ่งประกอบด้วยสมรรถนะ ๗ ด้าน พบว่า เด็กปฐมวัยไม่สามารถปฏิบัติตาม “สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๓-๕ ปี” ได้ครบทั้ง ๗ ด้าน โดยด้านที่มีปัญหาและเด็กไทยทำไม่ได้มากที่สุดคือ พัฒนาการด้านความคิดและสติปัญญา อาจเป็นเพราะพฤติกรรมของผู้ใหญ่ที่อยู่กับเด็ก ไม่ได้เอื้อให้เด็กได้คิดและได้ทำด้วยตัวเอง และพบว่าเด็กไทยส่วนใหญ่ยังไม่สามารถทำได้ในหลายสมรรถนะ แต่สิ่งที่เด็กทำไม่ได้ ไม่ได้เกิดจากเด็กไม่ได้ทำ แต่เกิดจากผู้ใหญ่ไม่ให้โอกาสเด็กในการทำหรือฝึกปฏิบัติ ที่สำคัญคือพ่อแม่และครูขาดความตระหนักรู้ถึงวิธีการเพื่อให้เด็กเกิดสมรรถนะตามวัย ครูจึงควรใช้วิธีการสร้างสมรรถนะของเด็กโดยใช้กิจกรรมประจำวัน การใช้หนังสือที่มีคุณภาพ การใช้ดนตรี หรือศิลปะ เป็นต้น เพื่อสามารถต่อยอดให้เด็กเกิดความคิดและสติปัญญาได้ โดยครูควรมีความละเอียดในการดูแลเอาใจใส่เด็กให้มากขึ้น

ทั้งนี้ จากการดำเนินงานยังคงค้นพบพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัย และมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เกิดสมรรถนะตามวัยที่สำคัญ ดังนี้ **พัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวและสรีระทางกาย** พบว่า เด็กยังทำไม่ได้ เนื่องจากสภาพของโรงเรียนไม่เอื้ออำนวย เครื่องเล่นในสนามขาดความปลอดภัย เครื่องเล่นไม่เหมาะสมต่อการเล่นของเด็ก ครูขาดความละเอียดในการวางสิ่งของ วางไม่ถูกต้อง ขาดทักษะและความเข้าใจเรื่องพัฒนาการของเด็ก **พัฒนาการด้านสังคม** พบว่ามีหลายเรื่อง que เด็กไม่สามารถทำได้ เด็กมีความทุกข์เรื่องของความแตกต่าง แต่เด็กก็สามารถอยู่ร่วมกันได้ **พัฒนาการด้านอารมณ์** พบว่าเด็กเกิดความเครียดจากการบังคับให้เด็กเขียนตามนโยบายอ่านออกเขียนได้ ครูควรเขียนนำบนกระดานและใช้นิทานเป็นต้นทางในการสอน เพื่อให้เด็กฝึกเขียนอักษรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันก่อน

เพื่อฝึกให้เด็กคุ้นเคยและเขียนได้ในลำดับต่อไป **พัฒนาการด้านภาษา** พบว่า หากครูใช้คำพูดในชีวิตประจำวันโดยมีการพูดขยายความคุณลักษณะมากขึ้น จะทำให้เด็กได้เรียนรู้คลังภาษามากขึ้น **พัฒนาการด้านจริยธรรม** พบว่าครูสามารถใช้หนังสือเป็นต้นทางในการพัฒนา โดยการเลือกหนังสือนิทานที่มีการสอนคุณธรรม ในด้านต่างๆ เป็นแนวทางและสอดแทรกการสอนด้านคุณธรรมร่วมกับนิทาน **พัฒนาการด้านการสร้างสรรค์** ส่งเสริมได้โดยครูจัดให้มีการแสดงผลงานเด่นของเด็กทุกคน เพื่อให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ

การอภิปรายทั่วไป

ที่ประชุมได้ร่วมกันให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

๑) เอกสาร “สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาดตามวัย” ช่วยฝึกครูให้เป็นคนช่างสังเกต และมีความละเอียดในการเอาใจใส่ดูแลเด็กมากขึ้น และสิ่งสำคัญในการสร้างสมรรถนะให้เด็กปฐมวัย คือ ครูต้องมีการสังเกตพฤติกรรมเด็กอย่างละเอียดในทุกอิริยาบถ เพื่อสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาเด็กให้มีสมรรถนะตามวัยได้อย่างแท้จริง

๒) การนำสมรรถนะของเด็กปฐมวัยไปใช้ในโรงเรียน ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเรื่องสมรรถนะของเด็กปฐมวัยทั้ง ๗ ด้านได้อย่างชัดเจน ครูได้เรียนรู้วิธีการสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้าน และเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นมากขึ้น

๓) ผู้ปกครองคือบุคคลสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ตามวัย ผู้บริหารและครูจึงต้องให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมและเห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามสมรรถนะให้ผู้ปกครองรับรู้ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและเกิดการพัฒนสมรรถนะเด็กปฐมวัยได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๔) การสร้างนิสัยความมีวินัยให้แก่เด็กปฐมวัย ควรสร้างกิจกรรมหรือวิธีการที่ทำให้เด็กเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองตามวัยที่เหมาะสม โดยสมรรถนะเป็นเพียงการแนะแนวทาง ไม่ใช่การบังคับ

๕) การจัดสถานที่ให้เด็กเล่นเพื่อให้เกิดสมรรถนะตามวัย ครูต้องอนุญาตและปล่อยให้เด็กเล่นตามความคิดของเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้าน



การสร้างสรรค์ รวมทั้งผู้บริหารและครูควรดูแลในด้านความปลอดภัยของเด็ก โดยจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

๖) การส่งเสริมเด็กในด้านโภชนาการครูและฝ่ายโภชนาการควรให้ความเอาใจใส่

ดูแลให้เด็กได้รับประทานอาหารอย่างเพียงพอ ไม่มากหรือน้อยเกินไป และควรจัดหาแก้วน้ำให้เด็กเป็นรายบุคคลเพื่อให้เด็กสามารถดื่มน้ำได้หลังรับประทานอาหาร

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย ควรส่งเสริมให้มีการนำคู่มือสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๐-๓ ปี และ ๓-๕ ปี ไปใช้ในสถานศึกษาหรือศูนย์พัฒนาเด็กเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสมรรถนะและพัฒนาการตามวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เนื่องจากเป็นแนวทางพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลที่มีสาระโดยละเอียดครบถ้วน ถูกต้องตามหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๒) สถานศึกษาระดับปฐมวัยควรนำสมรรถนะหลักและสมรรถนะย่อยของเด็กปฐมวัยในคู่มือสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๐-๓ ปี และ ๓-๕ ปี ไปบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา และส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนตามสมรรถนะต่างๆ ที่กำหนดไว้

๓) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามสมรรถนะต่างๆ เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ต่อเนื่อง ยั่งยืน และมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย

บทที่ ๓ จากข้อเสนอสู่นโยบาย

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจัดให้มีการประชุมสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) เดือนละ ๑ ครั้ง ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๙ รวม ๑๑ ครั้ง โดยสำนักงานฯ ได้กำหนดประเด็นทางการศึกษาที่มีความสำคัญ และเป็นประเด็นทางการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานฯ นำผลที่ได้จากการเสวนาไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔ โดยการจัดสภาการศึกษาเสวนาทั้ง ๑๑ ครั้ง ได้รับความสนใจจากผู้ที่อยู่ในวงการการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก และผลการเสวนาหลายเรื่องได้นำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ หลายเรื่องนำไปสู่การแก้ปัญหาทางการศึกษา และหลายเรื่องเป็นประเด็นที่หน่วยงานต่างๆ รับผิดชอบดำเนินการต่อเพื่อพัฒนาการศึกษาในมิติที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และการดำเนินงานขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา

จากสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ทั้ง ๑๑ ครั้ง มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สามารถนำไปขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔ รวมถึงการดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา ตลอดจนมีการนำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายการศึกษา สรุปได้ดังนี้

ครั้งที่ ๑ เรื่อง “มองไปข้างหน้าอย่างท้าทาย : บทบาทผู้นำการปฏิรูปการศึกษาของสภาการศึกษา” เนื่องจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่จากเดิม ให้เป็นหน่วยงานกลางซึ่งทำหน้าที่กำหนดทิศทางการปฏิรูปการศึกษาและนโยบายด้านการศึกษาของประเทศโดยภารกิจที่สำนักงานฯ

ได้รับมอบหมายตั้งแต่ปี ๒๕๐๒ จนถึงปัจจุบัน ยังมีบางส่วนไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ ของสภาการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๔๖ ซึ่งจากการเสวนา มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่ควรจะเป็นของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ดังนี้

๑) สกศ.ต้องเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่กำกับ ควบคุม มีอำนาจติดตาม และ ประเมินผลให้ทุกฝ่ายปฏิบัติตามแผนแม่บท มีความเป็นอิสระจากฝ่ายการเมือง โดยมี กฎหมายคุ้มครองให้ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างอิสระ และทำงานร่วมกับสำนักงาน ประมวล หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา

๒) สกศ. ต้องมีบทบาทหน้าที่ในการดูแลการจัดการศึกษาของประเทศให้ ครอบคลุมทั้ง ๙ กระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา รวมทั้งต้องเป็นผู้นำด้าน การวิจัยและวิชาการ เพื่อตอบโจทย์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศ และขับเคลื่อน ผลักดันให้มีการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ

๓) สกศ.ต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนา การศึกษาของประเทศไปสู่ความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายนี้ นำไปประกอบการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล ด้านการจัดให้มีการปฏิรูปการศึกษา และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการ จัดระบบบริหารจัดการภายในหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ พ.ศ. และเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔ ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนาการศึกษาของประเทศเพื่อ เตรียมพร้อมไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ และการก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง เพื่อพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

ครั้งที่ ๒ เรื่อง “วิกฤติครู : การสอบบรรจุครูไร้คุณภาพจริงหรือ”

สืบเนื่องจากปัจจุบันพบว่า การคัดเลือกและบรรจุครูมีปัญหาต่างๆ มากมาย อาทิ ครูที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งยังไม่มีคุณภาพ ครูไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ครูขาดจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นต้น ซึ่งจากการเสวนาดังกล่าว มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

๑) รัฐควรสนับสนุนแนวทางการผลิตครูในระบบปิด เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างการผลิตกับการใช้ครู โดยมีกลไกการดำเนินงานในระบบเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ภาคประชาสังคม และสภาการศึกษาจังหวัด เป็นต้น

๒) ระบบการคัดเลือกและสอบบรรจุครูไม่ควรเป็นลักษณะแบบเหมารวม (mass) หรือใช้มาตรฐานเดียวกัน เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีความต้องการและความจำเป็นที่แตกต่างกัน และควรมีการกระจายอำนาจให้เขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาสามารถคัดเลือกครูในพื้นที่ได้เอง

๓) ข้อเสนอที่ใช้ในการสอบบรรจุครูควรมีข้อสอบแบบอัตนัยด้วย เพื่อให้ครูได้แสดงถึงอุดมการณ์และจิตวิญญาณของความเป็นครู

๔) ควรมีการกำหนดนโยบายให้สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตตามความเชี่ยวชาญหรือความเป็นเลิศของแต่ละแห่ง แทนการผลิตครูตามความสนใจของสถาบัน เพื่อไม่ให้เกิดการผลิตครูเกินความต้องการ และควรมีศูนย์ข้อมูลกลาง เพื่อให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิตครูรู้สภาพความต้องการในการใช้ครูอย่างแท้จริง ไม่ใช่ใช้ข้อมูลจากอัตราการเกษียณของครูมากำหนดอัตราการผลิตครู

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายนี้ นำไปประกอบการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล เรื่องการพัฒนากระบวนการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการพัฒนากระบวนการสรรหา และการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีเป้าประสงค์ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำแผนการผลิต การสรรหาและการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยกำหนดวิธีการให้ผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการและรองรับการพัฒนาประเทศ พัฒนาระบบการผลิต การสรรหา และการพัฒนาครูที่มีประสิทธิภาพ และจัดทำฐานข้อมูลกลางของครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกสังกัดให้เป็นปัจจุบันที่สามารถเชื่อมโยงและใช้ร่วมกันได้ โดยข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้จากสภาการศึกษาเสวนาครั้งนี้ เป็นการสนับสนุนการผลิตครูให้มีประสิทธิภาพโดยใช้ระบบปิด ซึ่งมีการริเริ่มดำเนินการไปบ้างแล้ว ที่เรียกว่าโครงการพัฒนาผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๕ โดยเป็นการนำร่องการผลิตครูในระบบจำกัดรับ (ระบบปิด)

ครั้งที่ ๓ เรื่อง “ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาในเวทีเศรษฐกิจโลก พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๕๙ (WEF 2015-2016)” สืบเนื่องจากเวทีเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum : WEF) ได้เริ่มจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของนานาชาติทั่วโลก ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นต้นมา โดยผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยปี ๒๕๕๘/๒๕๕๙ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๓๒ จาก ๑๔๐ ประเทศ สำนักงานฯ จึงได้จัดเสวนาเรื่องดังกล่าวขึ้นเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาในเวทีเศรษฐกิจโลก และกระบวนการในการจัดอันดับขีดความสามารถดังกล่าว ซึ่งจากการเสวนาดังกล่าว มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างภาพลักษณ์หรือการรับรู้ที่ดีให้แก่ผู้บริหารในภาคธุรกิจที่เป็นผู้ตอบแบบสำรวจให้กับ WEF ในช่วงเวลาที่มีการเก็บข้อมูลเชิงสำรวจ (ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์และพฤษภาคม) เพื่อให้มีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาของประเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อการตอบแบบสอบถามในเชิงบวก และทำให้ค่าคะแนนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพิ่มสูงขึ้น

๒) ควรมีการประชุมระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดส่งข้อมูลให้องค์กรระหว่างประเทศเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของ WEF เพื่อให้เป็นข้อมูลที่มีความถูกต้อง ทันสมัย และเชื่อถือได้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายนี้ เน้นการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ตอบแบบสำรวจ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กพข.) และคณะกรรมการด้านการจัดการข้อมูลและสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อขับเคลื่อนและปรับปรุงความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (IMD และ WEF) โดยมีการขับเคลื่อนเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ เช่น พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อวางรากฐานการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะด้านคิดวิเคราะห์ และทักษะด้านภาษาอังกฤษ และขยายฐานการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษา/อุดมศึกษา ตามความต้องการของตลาดงานและเพื่อการพัฒนาประเทศ ได้แก่ การจัดทำมาตรฐานการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคี ทำคู่มือสิทธิประโยชน์ทางภาษีให้แก่สถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ส่งผลให้

กำลังคนด้านอาชีวศึกษาวิชาชีพเพิ่มขึ้น นอกจากนั้น คณะอนุกรรมการด้านการจัดการข้อมูลและสื่อสารประชาสัมพันธ์ ได้ดำเนินการเผยแพร่และสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้บริหารในภาคธุรกิจที่เป็นผู้ตอบแบบสำรวจให้กับ WEF เพื่อสร้างภาพลักษณ์หรือการรับรู้ที่ดีให้ผู้บริหารในภาคเอกชนเพื่อให้หันมาสนใจที่ติดต่อการจัดการศึกษาของประเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อการตอบแบบสอบถามในเชิงบวก และทำให้ค่าคะแนนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจาก WEF ใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากแบบสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารในภาคธุรกิจร้อยละ ๗๐ และข้อมูลทุติยภูมิจากองค์กรระหว่างประเทศที่รวบรวมและจัดส่งโดยกระทรวงศึกษาธิการร้อยละ ๓๐

ครั้งที่ ๔ เรื่อง “สะเต็มศึกษาในการศึกษาขั้นพื้นฐาน (STEM in Basic Education)” สะเต็มศึกษา (STEM Education) เป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่บูรณาการความรู้ใน ๔ สหวิทยาการ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรม เทคโนโลยี และคณิตศาสตร์ โดยเน้นการนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง รวมทั้งการพัฒนากระบวนการหรือผลผลิตใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต สำนักงานฯ จึงได้เชิญผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศที่มีความรู้ ประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญด้านสะเต็มศึกษาโดยตรง มาเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องสะเต็มศึกษาในการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจากการเสวนาดังกล่าว มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

๑) หน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู ต้องพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาให้มากขึ้น เนื่องจากสะเต็มศึกษาเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่จะช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม รวมไปถึงการผลิตงานวิจัยเพื่อนำไปสู่การทำให้ประเทศพ้นกับดักรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง

๒) สถาบันการศึกษาควรส่งเสริม/สนับสนุน และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจสะเต็มศึกษา และส่งเสริมให้มีการบูรณาการสะเต็มศึกษาเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนทุกรายวิชา

๓) รัฐควรจัดให้มีหน่วยงานกลางที่ดูแลรับผิดชอบด้านสะเต็มศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อให้การขับเคลื่อนและพัฒนาสะเต็มศึกษาของประเทศไทยมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

จากข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษา (STEM Education) ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้กำหนดให้เป็นโครงการสำคัญด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตามจุดเน้น ๖ ยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เป็นนวัตกรรมจัดการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับสร้างคนไทยรุ่นใหม่ และรองรับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศอย่างเหมาะสม ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ) ได้ลงนามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๓ คณะ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๙ ประกอบด้วย ๑) คณะกรรมการอำนวยการจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาในสถานศึกษา ๒) คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาในสถานศึกษา และ ๓) คณะกรรมการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาในสถานศึกษา โดยคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาในสถานศึกษา ได้ออกแบบคู่มือกิจกรรมสะเต็มศึกษา ประกอบด้วย “คู่มือกิจกรรมสำหรับครู” และ “คู่มือกิจกรรมสำหรับนักเรียน” เพื่อเผยแพร่ให้แก่ครูที่จะทำการสอนสะเต็มศึกษา และคณะกรรมการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาในสถานศึกษา ได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้คัดเลือกโรงเรียนในสังกัดเข้าร่วมขับเคลื่อนสะเต็มศึกษาในปี ๒๕๕๙ จำนวน ๒,๔๙๕ แห่ง

ครั้งที่ ๕ เรื่อง “เรียนฟรี ใครได้ ใครเสีย” การเรียนฟรีโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เป็นประเด็นคำถามที่สังคมให้ความสนใจ และรัฐบาลในฐานะผู้มีอำนาจตัดสินใจ มีความจำเป็นที่จะทำให้บทบัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม รัฐจะต้องจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้นเพื่อให้มีงบประมาณเพียงพอสำหรับการจัดการศึกษาตามรัฐธรรมนูญ และใครจะเป็นผู้รับภาระภาษีที่เพิ่มขึ้น การบัญญัติในการศึกษาระดับบังคับเป็นการศึกษาให้เปล่าโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย จะสร้างความเสมอภาคเป็นธรรมให้กับพลเมืองของประเทศจริงหรือไม่ หรือจะกลายเป็นการสร้างความเหลื่อมล้ำในโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา และนำมาซึ่งความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ ความเป็นไปได้ที่ผู้เรียนจะได้เรียนการศึกษาระดับบังคับโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายเป็นสิ่งที่เป็นไปได้จริงหรือไม่ หรือเป็นการสร้างการบิดเบือน (Distortion)

และการผูกขาดในตลาดการศึกษา (Monopoly/Oligopoly) ซึ่งจากการเสวนาดังกล่าว มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

๑) รัฐควรจัดการศึกษาโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายตั้งแต่ระดับปฐมวัย เนื่องจากปฐมวัยเป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์ และเป็นการสร้างพื้นฐานเพื่อส่งผลต่อการศึกษาในระดับต่อไป

๒) รัฐควรจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากการบริจาคเงินเพื่อการศึกษา เช่น เก็บภาษีจากเงินได้สุทธิต่ำร้อยละ ๑ เพื่อใช้เป็นงบประมาณในการจัดการศึกษา

๓) รัฐควรให้ความสำคัญกับคุณภาพและความต้องการจำเป็นของรายการอุดหนุนฟรี ๕ รายการ ตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะเครื่องแบบนักเรียน หนังสือเรียน เนื่องจากผู้เรียนมีความต้องการที่แตกต่างกัน โดยอาจพิจารณาจัดเป็นรายกรณี/กลุ่ม และเกลี่ยรายการค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าวสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล ที่มีข้อเสนอว่ารัฐควรจัดการศึกษาโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายตั้งแต่ระดับปฐมวัย เนื่องจากปฐมวัยเป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์ และเป็นการสร้างพื้นฐานเพื่อส่งผลต่อการศึกษาในระดับต่อไป ทั้งนี้ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับนโยบายการเรียนฟรีโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายในการเรียนขั้นพื้นฐาน ๑๕ ปี มาโดยตลอด ซึ่งสามารถลดความเหลื่อมล้ำ สร้างโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรมในสังคม แก้ปัญหาความยากจน ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐและมาตรการตามกฎหมาย เพื่อเป็นหลักประกันความยั่งยืนมั่นคง และเพื่อให้สามารถจัดงบประมาณสนับสนุนได้อย่างต่อเนื่อง รัฐบาลโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙ กำหนดให้ “ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา” หมายความว่า งบประมาณที่รัฐจัดสรรให้แก่หรือผ่านทางสถานศึกษาหรือผู้จัดการศึกษาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๕ ปี และ “การศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๕ ปี” หมายความว่า การศึกษาตั้งแต่ระดับ

ก่อนประถมศึกษา (อนุบาล) ระดับประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๖ หรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช. ๓) หรือเทียบเท่า และให้หมายความรวมถึงการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ด้วย

ครั้งที่ ๒ เรื่อง “เด็กไทยเก่งอังกฤษได้ : ไม่ใช่เรื่องยาก” กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญและสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษให้กับครูและนักเรียนมาโดยตลอด และกำหนดให้การปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นหนึ่งในนโยบายเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จโดยเร็ว อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันพบว่าขีดความสามารถในการแข่งขันด้านภาษาอังกฤษของประเทศไทยอยู่ในระดับต่ำและไม่สามารถพัฒนาให้ทัดเทียมกับประเทศเพื่อนบ้านได้ และเป็นปัญหาที่สืบเนื่องมายาวนาน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้จัดให้มีการเสวนา เรื่อง “เด็กไทยเก่งอังกฤษได้ : ไม่ใช่เรื่องยาก” เพื่อนำเสนอแนวคิดและรูปแบบการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จนสามารถพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จได้ทั้งด้านทักษะการสื่อสารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และจากการเสวนาดังกล่าว มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญหลายประการ ดังนี้

๑) มอบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) นำรูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวทางของโรงเรียนวัดเสาชิงช้า (ถึงสุขประชาสรรค์) ไปขยายผลในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนทั่วไปเพื่อให้เกิดการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษประสบผลสำเร็จเป็นรูปธรรมในระดับต่อไป

๒) ส่งเสริมให้มีการดำเนินงานคัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบประจำจังหวัดด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ส่งผลให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จทั้งทางด้านทักษะการสื่อสารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเผยแพร่ต่อผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนเพื่อสรุปเป็นรูปแบบที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และนำไปสู่การขยายผลไปยังสถานศึกษาในจังหวัดเดียวกันและสถานศึกษาในจังหวัดอื่นจนเกิดแนวปฏิบัติที่ดีทั่วประเทศ

๓) สนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษานำสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ที่สามารถสืบค้นได้จากทางอินเทอร์เน็ต เช่น English 24, CAT English, Speak up เป็นต้น มาปรับใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับต่างๆ

๔) พัฒนาทักษะภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาหลักหรือภาษาแม่ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ เนื่องจากภาษาเป็นตัวจัดโครงสร้างทางสมอง หากพัฒนาภาษาหลักให้อยู่ในระดับที่ดีจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะทางภาษาอื่นๆ ที่ดีต่อไป

๕) สร้างความตระหนักให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษ เพื่อนำไปสู่คุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้ประสบผลสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผลจากการเสวนาดังกล่าว มีการนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้จากการเสวนาไปสู่การปฏิบัติและเห็นผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน โดยมีหน่วยงานในระดับปฏิบัติหลายแห่ง ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต ๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๐ ได้นำคณะไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของที่โรงเรียนวัดเสาชงเก่า (ถึงสุขประชาสรรค์) และได้นำรูปแบบการพัฒนาทักษะการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนดังกล่าวไปเป็นแนวปฏิบัติและขยายผลไปสู่สถานศึกษาในสังกัดเพื่อยกระดับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสถานศึกษาในสังกัดให้สูงขึ้น นอกจากนี้ มีสื่อโทรทัศน์หลายรายการได้ไปถ่ายทำรายการที่แสดงถึงความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนวัดเสาชงเก่า เพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษที่ถูกต้องและสามารถปฏิบัติได้ให้สังคมและสาธารณชนได้รับรู้ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถ่ายทำรายการส่องกล้องการศึกษา ตอน ทางสายเออีซี และสื่อการศึกษาอาเซียน สำหรับคนพิการ เป็นต้น

ครั้งที่ ๗ เรื่อง “ระบบการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย” ปัจจุบันประเทศไทยมีระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งระบบรับกลาง (Central Admission) ระบบรับตรง (Direct Admission) ซึ่งแบ่งออกเป็น รับตรงทั่วประเทศ รับตรงในพื้นที่ รับตรงร่วมกับกลุ่มสถาบัน/ภาคี/เครือข่าย และระบบโควตา ได้แก่ โควตาผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษ โควตาภาค/เขตพื้นที่/โรงเรียน โควตาโครงการความร่วมมือ/ผลิตบุคลากรด้านต่างๆ และโครงการทุนต่างๆ เป็นต้น ซึ่งนับเป็นภาระและสร้างความลำบากต่อผู้เรียนและผู้ปกครองมาโดยตลอด โดยปัญหาที่สำคัญในปัจจุบันของการ

คัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษา คือ การที่คณะและสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เปิดรับตรงจนทำให้ผู้เรียนมีปัญหาในการวิ่งรอกสอบ ผู้เรียนและผู้ปกครองต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายสูง รวมทั้งยังทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าศึกษาต่อระหว่างคนจนและคนรวย รวมทั้งการคัดเลือกของคณะและสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ยังใช้การสอบด้วยข้อสอบที่หลากหลาย ทำให้เด็กต้องไปเรียนกวดวิชาและไม่สนใจเรียนในชั้นเรียน หรือเรียนเพื่อสอบแข่งขันเพียงอย่างเดียว ไม่ได้เรียนเพื่อการเรียนรู้หรือเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ผู้เรียนไม่ได้มีพัฒนาการตามวัยเด็กสนใจแต่เกรดเฉลี่ย ไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมเพื่อสังคมหรือกิจกรรมเพื่อทักษะในการดำรงชีวิต ไม่สนใจกิจกรรมเพื่อส่วนรวม เป็นต้นจนส่งผลกระทบต่อทำให้การปฏิรูปการศึกษาไม่ประสบความสำเร็จ รวมทั้งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศโดยรวม ซึ่งจากการเสวนา พบข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

๑) ลดหรือยกเลิกระบบรับตรง เพื่อลดปัญหาการวิ่งรอกสอบของนักเรียนและลดภาระด้านค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง รวมทั้งลดปัญหาเด็กหนีห้องเรียนเมื่อสอบติดแล้ว ควรจัดให้มีการสอบตรงเฉพาะ เช่น การรับตรงของสถาบันอุดมศึกษาในภูมิภาค หรือการรับตรงของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในบางคณะ เป็นต้น

๒) ให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งใช้ “ข้อสอบกลาง” คือ GAT/PAT ๙ วิชาสามัญ O-NET และ GPAX เพื่อ Admission กลาง (ห้ามจัดสอบวิชาการเอง)

๓) ควรกำหนดเปิดปิดภาคเรียนในระดับอุดมศึกษาตามเดิมที่สอดคล้องกับเปิดปิดภาคเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศไทย ไม่เปิดปิดภาคเรียนตามอาเซียน เพราะการเปิดปิดภาคเรียนตามอาเซียนทำให้เกิดปัญหาและส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการศึกษาในประเทศไทยเป็นอย่างมาก

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้จากการเสวนา มีการนำไปสู่การปฏิบัติและเห็นผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้สั่งการมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จัดประชุมร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) (องค์การมหาชน) และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อปรึกษาหารือและนำผลไปสู่การปฏิบัติโดยเร็ว

ซึ่งจากการประชุมดังกล่าวเป็นผลทำให้เกิดการพัฒนากระบวนการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษา โดยให้มีการยกเลิกระบบสอบตรง และใช้ระบบ admission หรือระบบการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษารูปแบบใหม่ ซึ่งจะใช้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยไม่ให้มีการจัดสอบก่อนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จบภาคการศึกษาที่ ๒ สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งต้องใช้ข้อสอบร่วมกัน มี GAT/PAT และ ๙ วิชาสามัญ ให้แต่ละสถาบันอุดมศึกษามีระบบโควตาได้ แต่ต้องสอบหลังเดือนมีนาคม ต้องให้นักเรียนรู้คะแนนก่อนยื่นสมัคร สถาบันอุดมศึกษามีสิทธิ์กำหนดเกณฑ์ต่างๆ ในการคัดเลือก ยกเลิกการสอบตรง และสามารถรับเด็กพิเศษตรงโดยไม่สอบได้ อันจะเป็นการแก้ปัญหาใน ๓ ส่วน คือ ๑) การงดการสอบตรงทำให้ลดปัญหาการวิ่งรอกสอบ ๒) ให้การสอบทุกชนิด เกิดขึ้นหลังจบมัธยมศึกษาปีที่ ๖ แล้วเท่านั้น ห้ามสอบก่อนเพื่อลดการเรียนพิเศษของนักเรียนลง ไม่ต้องเสียเงินและเสียเวลากวดวิชามาก และ ๓) ให้ผู้เรียนทราบคะแนนก่อนแล้วจึงยื่นสมัครในคณะที่เป็นความต้องการ ซึ่งจะทำได้

ครั้งที่ ๘ เรื่อง “ระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาสำหรับประเทศไทย”

ปัจจุบันประเทศไทยมีการดำเนินการเรื่องระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ๒ รูปแบบ ได้แก่ ๑) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๓๘ โดยมีหลักการพื้นฐาน คือ เพื่อให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษา ซึ่งมาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยสำหรับศึกษาต่อ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและสายอาชีวศึกษา) จนถึงระดับปริญญาตรีในประเทศ รวมทั้ง การศึกษานอกระบบต่อเนื่องจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตร และประเภทที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยนักเรียน/นักศึกษาจะต้องชำระคืนพร้อมดอกเบี้ย อัตราต่ำเมื่อจบการศึกษาแล้ว โดยมีระยะเวลาปลอดหนี้ ๒ ปี กองทุน กยศ. มุ่งให้โอกาสแก่ผู้เรียนยากจนที่ครอบครัวมีรายได้ไม่เกิน ๑๕๐,๐๐๐ บาทต่อปี (ปรับเพิ่มเป็น ๒๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี) โดยมีระยะเวลาปลอดหนี้ ๒ ปี กำหนดชำระคืนภายใน ๑๕ ปี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๑ ต่อปี ซึ่งเป็นกองทุนที่มุ่งวัตถุประสงค์ด้านสังคม และ ๒) กองทุนเงินให้กู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๘ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุนการศึกษาแบบต้องใช้คืนแก่นิสิตหรือนักศึกษา เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน โดยผู้รับทุนมีหน้าที่ต้องชำระคืนแก่กองทุน

เมื่อสำเร็จการศึกษา หรือเลิกศึกษา และมีรายได้ถึงเกณฑ์ตามที่คณะกรรมการกองทุนเพื่อการศึกษากำหนด กองทุน กรอ. เริ่มดำเนินงานในปี ๒๕๔๙ โดยนำแนวคิดของประเทศออสเตรเลียที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานระบบเงินกู้เพื่อการศึกษาที่การชำระหนี้คืนขึ้นอยู่กับรายได้ในอนาคต (Income Contingent Loan : ICL) มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย โดยมีอัตราการชำระคืนในอัตราที่กำหนดตามความสามารถในการหารายได้ของผู้กู้ หากผู้กู้ไม่มีงานทำ เป็นผู้ว่างงาน ไม่มีรายได้ หรือมีรายได้น้อยกว่าเกณฑ์ที่ต้องชำระหนี้ ก็ยังไม่ต้องชำระหนี้ ซึ่งจากการเสวนามีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

๑) เพื่อให้กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา สามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับการผลิตและพัฒนากำลังคนที่สองตอบสนองความต้องการตลาดงานและการพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องปรับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุน กยศ. โดย

๑.๑ ยกเลิกระบบกองทุน กยศ. และเปลี่ยนมาใช้ระบบกองทุน กรอ. ที่ให้ผู้กู้ยืมเงินชำระคืนเงินกู้เมื่อมีรายได้ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด โดยไม่จำเป็นต้องกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ และให้ผู้กู้ชำระคืนเงินกู้ผ่านระบบการเสียภาษีเงินได้ของกรมสรรพากร ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ และเกิดการประหยัดเนื่องจากขนาดและขอบเขต (economy of scale and scope) และให้มีการปรับมูลหนี้ของผู้กู้ตามดัชนีเงินเฟ้อเพื่อรักษามูลค่าของเงินกองทุนให้เป็นปัจจุบัน หรือปรับตามอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงิน (รัฐอาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าอัตราตลาดได้เพื่อมิให้ผู้กู้รับภาระหนี้มากเกินไป) โดยปรับมูลหนี้เงินกู้ตั้งแต่ปีแรกที่ผู้กู้ได้รับเงินกู้

๑.๒ หากนําระบบกองทุน กรอ. มาใช้ จำเป็นต้องทำแผนขั้นตอนการเปลี่ยนผ่านระบบกองทุน กยศ. ไปสู่ระบบกองทุน กรอ. โดยยกเลิกการให้เงินกู้ยืมระบบ กยศ. และให้กู้ยืมระบบ กรอ. สำหรับผู้กู้รายใหม่ ส่วนผู้กู้รายเก่าให้กู้ยืมแบบระบบ กยศ. ต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดระยะเวลาการเรียนในแต่ละหลักสูตร ทั้งนี้ให้โอนหนี้ของผู้กู้รายเก่ามาเป็นหนี้ของกองทุน กรอ. โดยใช้มาตรา ๔๔

๑.๓ ให้กรมสรรพากรเตรียมระบบข้อมูลและสารสนเทศ ที่เชื่อมโยงและสามารถเข้าถึงข้อมูลผู้กู้ ผู้ที่ต้องชำระหนี้ ระหว่าง กรมสรรพากร กองทุน กยศ. และ ธนาคารกรุงไทย เพื่อใช้ในการติดตามหนี้เงินกู้ของผู้กู้ได้ เมื่อระบบมีความสมบูรณ์และพร้อมดำเนินการ

๑.๔ ยกเลิกการให้เงินกู้ยืมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและสายอาชีพ) เนื่องจากเป็นการศึกษาแบบให้เปล่าที่รัฐพึงให้กับประชาชน จึงไม่มีความจำเป็นที่ต้องให้ประชาชนเป็นหนี้เงินกู้ในการเรียนระดับนี้ และเปลี่ยนมาเป็นการให้ทุนการศึกษาแบบให้เปล่า โดยให้ภาคเอกชน สถานประกอบการ สถาบัน/องค์กรต่าง ๆ ในสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ทุนการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส/ยากจน ให้สามารถเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านมาตรการลดหย่อน/ยกเว้นภาษี

๑.๕ กำหนดกรอบความต้องการกำลังคนที่ต้องสนองความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ จำแนกตามคณะ/สาขาวิชา เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดวงเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา รวมทั้งกำหนดเงื่อนไขการให้กู้ยืมในแต่ละคณะ/สาขาวิชาที่ตรงกับความต้องการของประเทศ (สาขาที่ไม่เป็นที่ต้องการของตลาดหรือการพัฒนาประเทศ หรือรัฐไม่สนับสนุน รัฐสามารถไม่ให้เงินกู้ยืมในสาขาเหล่านั้น หรือให้กู้เพียงบางส่วนได้)

๒) ปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้สอดคล้องกับหลักการ/แนวคิดของระบบกองทุน กรอ. รวมทั้งเพิ่มบทบาทของกองทุนในการสนับสนุนเงินทุนให้เปล่าสำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้จากการเสวนา เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีการนำเสนอร่างพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อการศึกษา พ.ศ. ซึ่งที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว โดยให้กองทุนเพื่อการศึกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ในกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาด้วยการให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือนักเรียน/นักศึกษาในสาขาวิชาที่เป็นความต้องการหลัก โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจ้างสถาบันการเงิน หรือนิติบุคคลให้ทำหน้าที่บริหารจัดการ มีความชัดเจน รัดกุม โดยคำนึงถึงความสามารถในการชำระคืนของนักเรียนหรือนักศึกษาผู้กู้ยืมเป็นสำคัญไปประกอบการพิจารณา เพื่อให้การติดตามทุนการศึกษาคืนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อไม่ให้กองทุนเป็นภาระแก่งบประมาณแผ่นดิน และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ต้องการลดความเหลื่อมล้ำทางโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาของผู้เรียน

และเป็นกลไกในการผลิตและพัฒนากำลังคนตามความต้องการของประเทศ

ครั้งที่ ๙ เรื่อง “แผนการศึกษาแห่งชาติ : ถอดบทเรียนจากนานาชาติสู่ความสำเร็จ” สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากำลังดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔ โดยในกระบวนการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องได้รับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม ตั้งแต่องค์กรภาคประชาสังคม ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนทั่วไป และเพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวมีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพการณ์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจและสังคมโลกอย่างรวดเร็ว สำนักงานฯ จึงจัดให้มีเวทีเพื่อนำเสนอความคิดและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาในมิติต่างๆ และนำเสนอประสบการณ์หรือการถอดบทเรียนการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติจากนานาชาติสู่ความสำเร็จของประเทศไทย โดยได้เชิญผู้แทนจากองค์กรระหว่างประเทศ ประกอบด้วย องค์กรยูนิเซฟแห่งประเทศไทย องค์กรยูเนสโก และธนาคารโลก มานำเสนอบทเรียนการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจากการเสวนา พบข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

๑) กระทรวงศึกษาธิการควรมีการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาที่เป็นระบบ เพื่อสามารถนำข้อมูลต่างๆ มาประกอบการตัดสินใจวิเคราะห์ สังเคราะห์ และขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาไทยให้ก้าวไปข้างหน้า และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้

๒) แผนการศึกษาแห่งชาติควรมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเร่งด่วนสำคัญใน ๕ ปีแรก เช่น การฝึกอบรมและพัฒนาครู การพัฒนาทักษะของเด็ก การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา และการฝึกทักษะที่สำคัญสำหรับเด็กในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นต้น

๓) แผนการศึกษาแห่งชาติ ควรมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพราะการลงทุนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยจะได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่ามากที่สุด ในภาคสังคมและเศรษฐกิจและเป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยควรให้ครอบคลุมถึงการพัฒนาเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ เด็กที่เป็นลูกหลานแรงงานต่างด้าว และเด็กชนกลุ่มน้อยอื่นๆ อย่างทั่วถึงด้วย

๔) การกำหนดเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ ควรคำนึงถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals : SDGs) เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติตอบสนองการพัฒนาของประเทศและสอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้จากการเสวนาข้อที่ ๑ สนับสนุนการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำลังดำเนินการจัดทำระบบฐานข้อมูลกลางที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาและการพัฒนาการศึกษาของประเทศให้มีประสิทธิภาพ ส่วนข้อเสนอเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานฯ ได้นำไปใช้ประกอบการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดเพื่อดำเนินการให้ได้ตามเป้าหมาย โดยมีการแบ่งเป็นระยะ ๕ ปี ๑๐ ปี และ ๑๕ ปี และคำนึงถึงความสำคัญของการพัฒนามนุษย์ตลอดทุกช่วงวัย ตั้งแต่ปฐมวัย ที่มุ่งเน้นให้เด็กแรกเกิด - ๕ ปี มีพัฒนาการตามวัย รวมทั้งได้นำเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (SDGs) มารวมไว้เป็นเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติด้วยแล้ว

ครั้งที่ ๑๐ เรื่อง “การศึกษาเพื่อสร้างผู้ประกอบการใหม่สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพ (Startup)” โดยที่วิสาหกิจเริ่มต้น(Startup)เป็นธุรกิจเกิดใหม่ที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นฐานในการดำเนินธุรกิจ ดังนั้น การส่งเสริมวิสาหกิจประเภทดังกล่าวจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของไทย เพื่อให้พ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) ไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง โดยที่ต้องมีการวางมาตรการเพื่อสร้างระบบนิเวศที่เหมาะสมต่อการพัฒนาและเติบโตของวิสาหกิจเริ่มต้น การที่ประเทศไทยจะมีกลุ่มธุรกิจสตาร์ทอัพหรือวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) ที่ประสบความสำเร็จและเป็นตัวขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจใหม่ของประเทศเพื่อก้าวสู่ยุคของเศรษฐกิจใหม่ได้ การศึกษาจึงต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญในการค้นหาธุรกิจกลุ่มสตาร์ทอัพ (Startup) เพื่อพัฒนาธุรกิจเกิดใหม่ให้เติบโต และเพื่อแสดงจุดยืนและความมุ่งมั่นของประเทศไทยให้ก้าวสู่การเป็นประเทศเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม พร้อมสร้างโอกาสทางการค้าให้กับผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีรายใหม่ในประเทศ ตลอดจนสนับสนุนผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพในการขยายธุรกิจ สร้างตลาดใหม่ที่สามารถเติบโตได้อย่างก้าวกระโดด

นอกจากนี้ การศึกษายังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ ให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็นการช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจของประเทศให้กระจายตัวเพื่อสร้างฐานรายได้ให้สูงขึ้นอย่างมั่นคง และเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งให้กับระบบเศรษฐกิจไทยอย่างยั่งยืน ซึ่งจากการเสวนามีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

๑) กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมให้มีการบูรณาการเรื่องความเป็นผู้ประกอบการไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา เพื่อเตรียมคนรุ่นใหม่ ให้มีศักยภาพและความพร้อมในการเข้าสู่ธุรกิจสตาร์ทอัพ อันจะเป็นการสร้างฐานทางเศรษฐกิจของประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอนาคต

๒) สถาบันอุดมศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนการสร้างสภาพแวดล้อม เพื่อสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ให้มีจำนวนมากขึ้น โดยศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจของสถาบันอุดมศึกษาควรส่งเสริมให้นักศึกษามีวิสัยทัศน์และความพร้อมในการประกอบธุรกิจสตาร์ทอัพ

๓) รัฐควรจัดตั้งกองทุนรองรับระบบธุรกิจสตาร์ทอัพ และจัดทำกฎหมายรองรับเพื่อสร้างและส่งเสริมการทำธุรกิจสตาร์ทอัพอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอจากการเสวนาดังกล่าว เป็นการส่งเสริมสนับสนุนนโยบายรัฐบาล ด้านการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพ ซึ่งมีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้นแห่งชาติ และมีการจัดทำ “แผนการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้นของประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๕)” โดยมีพันธกิจที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ประกอบด้วย พันธกิจที่ ๑) การสร้างความตระหนักและการรับรู้ พันธกิจที่ ๒) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับ Startup และพันธกิจที่ ๓) การส่งเสริมการบ่มเพาะธุรกิจ โดยต้องมีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้และปลูกฝังเด็กรุ่นใหม่ในการสร้างธุรกิจ Startup การศึกษาแนวทางการสนับสนุน ให้มีการใช้พื้นที่ทำงานร่วมกัน (Co-working Space) และพื้นที่สร้างสรรค์ผลงาน (Master Space) เป็นต้น

นอกจากนั้น (ร่าง) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔ ได้กำหนดให้ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่เข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการรูปแบบธุรกิจใหม่ (Startup) ภายใน ๒ ปี เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของเป้าหมายคุณภาพในยุคทศวรรษผลิต

และพัฒนากำลังคน รวมทั้งงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาประเทศ การกำหนดเป็นเป้าหมายของแผนจะทำให้สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในธุรกิจสตาร์ทอัพ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการนำพาประเทศไทยที่กำลังติดอยู่ในกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) ให้ก้าวไปสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูงและพัฒนาประเทศไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

ครั้งที่ ๑๑ เรื่อง “สมรรถนะเด็กปฐมวัยไทย : ก้าวไกลสู่มาตรฐานอาเซียน”

การพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ เนื่องจากเป็นช่วงวัยแรกของการวางรากฐานสำคัญของการพัฒนา จึงต้องมีการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เต็มศักยภาพ มีสมรรถนะ และมีพัฒนาการที่ถูกต้องเหมาะสมตามวัย ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมกับองค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ) ประเทศไทย ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๐-๓ ปี และสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๓-๕ ปี และสำนักงานฯ ได้นำผลการศึกษาวินิจฉัยดังกล่าวเฉพาะสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๓-๕ ปี ไปสู่การปฏิบัติโดยทดลองนำร่องในสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องสมรรถนะเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัยให้กับครูและผู้ดูแลเด็ก และนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กอายุ ๓-๕ ปี ให้มีความสามารถตามวัย รวมทั้งได้มีการนำผลการศึกษาวินิจฉัยเรื่องสมรรถนะของเด็กปฐมวัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย โดยได้นำสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๐-๓ ปี และ ๓-๕ ปี ของประเทศไทย ไปใช้ประกอบการพิจารณาร่างมาตรฐานคุณภาพขั้นต่ำของอาเซียนในด้านการให้บริการและกระบวนการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในที่ประชุมปฐมวัยของอาเซียนเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและหลักสูตร ตัวชี้วัดที่กำหนดในมาตรฐานขั้นต่ำของอาเซียนฯ เป็นตัวเดียวกันกับพฤติกรรมบ่งชี้ในเอกสารสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๐-๓ ปี และ ๓-๕ ปี ซึ่งเป็นการวิจัยของประเทศไทยเกือบร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งจากการเสวนาดังกล่าว มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

๑) กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย ควรส่งเสริมให้มีการนำคู่มือสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๐-๓ ปี และ ๓-๕ ปี ไปใช้ในสถานศึกษาหรือศูนย์พัฒนาเด็กเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสมรรถนะและพัฒนาการตามวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เนื่องจากเป็นแนวทางพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล ที่มีสาระโดยละเอียดครบถ้วน ถูกต้องตามหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๒) สถานศึกษาระดับปฐมวัยควรนำสมรรถนะหลักและสมรรถนะย่อยของเด็กปฐมวัยในคู่มือสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย ๐-๓ ปี และ ๓-๕ ปี ไปบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา และส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนตามสมรรถนะต่างๆ ที่กำหนดไว้

๓) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามสมรรถนะต่างๆ เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ต่อเนื่อง ยั่งยืน และมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย

ข้อเสนอแนะนโยบายดังกล่าว เป็นการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย ซึ่งในขณะนี้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กปฐมวัยไปบ้างแล้ว เช่น กระทรวงสาธารณสุขได้นำพฤติกรรมบ่งชี้ที่กำหนดในสมรรถนะเด็กปฐมวัย ๐-๓ ปี ไปใช้ในโครงการส่งเสริมพัฒนาเด็กเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสฉลองพระชนมายุครบ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๙ เพื่อดำเนินการคัดกรองและช่วยเหลือเด็กปฐมวัย และได้มีการนำสมรรถนะของเด็กปฐมวัย ๓-๕ ปี ไปขับเคลื่อนในโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรุงเทพมหานครและกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน นอกจากนี้ในการจัดทำ (ร่าง) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔ ได้กำหนดให้ร้อยละของเด็กแรกเกิด - ๕ ปี มีพัฒนาการตามวัย เป็นตัวชี้วัดของเป้าหมายคุณภาพการศึกษาในยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพของประชากรนอกระบบโรงเรียนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

จากข้อเสนอสู่นโยบาย

จากสภาการศึกษาเสวนาทั้ง ๑๑ ครั้ง ตามประเด็นหัวข้อต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าเป็นประเด็นหัวข้อที่ล้วนเป็นที่สนใจของสังคมและมีผลกระทบต่อวงการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากการเสวนาที่นำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวคือ จากการเสวนาครั้งที่ ๗ เรื่อง “ระบบการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย” ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำสรุปผลการเสวนาร่วมทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการสั่งการให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจัดประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว เป็นผลทำให้เกิดนโยบายการศึกษาเรื่องระบบการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษา โดยให้มีการยกเลิกระบบสอบตรง และใช้ระบบ admission หรือระบบการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษารูปแบบใหม่ ซึ่งจะเริ่มใช้ใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ นี้

นอกจากนี้ จากการเสวนาครั้งที่ ๖ เรื่อง “เด็กไทยเก่งอังกฤษได้ : ไม่ใช่เรื่องยาก” ซึ่งมีการนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนและการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของครูโรงเรียนวัดเสารงแก้ว (ถึงสุขประชาสรรค์) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ ซึ่งสามารถพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนจนประสบความสำเร็จทั้งด้านทักษะการสื่อสารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยสามารถยืนยันได้จากผลคะแนนการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่มีผลคะแนนสูงขึ้นแบบก้าวกระโดดจากปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่ได้คะแนนร้อยละ ๓๑.๒๕ เป็นร้อยละ ๗๓.๓๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งนับเป็นระดับคะแนนที่สูงกว่าผลการสอบระดับประเทศของโรงเรียนในสังกัดสพฐ. ที่ได้คะแนนการสอบวิชาภาษาอังกฤษเพียงร้อยละ ๓๙.๘๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งจากการเสวนาดังกล่าว ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหลายจังหวัด เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี เขต ๑ เป็นต้น ได้นำ คณะครูและนักวิชาการศึกษาไปศึกษาดูงานการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ของโรงเรียนวัดเสาชงเก่า เพื่อนำมาปรับใช้และพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน ในสังกัดให้เกิดประสิทธิผลเช่นเดียวกับโรงเรียนวัดเสาชงเก่า จึงนับเป็นการขยายผล รูปแบบการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ไปสู่โรงเรียนอื่นทั่วประเทศ ซึ่งจะเป็นการยกระดับภาษาอังกฤษของประเทศไทยให้ มีมาตรฐานเทียบเคียงกับประเทศอื่นทั้งในระดับอาเซียนและระดับโลกได้ต่อไป

ส่วนประเด็นการเสวนาในครั้งอื่นๆ พบว่า ความเห็นของวิทยากรผู้อภิปรายนำ และผู้เข้าร่วมประชุม รวมทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้จากการเสวนาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง และเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำ (ร่าง) แผนการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔ เพื่อพัฒนาการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้นแห่งชาติ. แผนการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้น
ของประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔). กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา,
เมษายน ๒๕๕๙.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. ทิศทางและโจทย์วิจัยของการศึกษาไทยเพื่อ
บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ :
๒๑ เซ็นจูรี จำกัด, ๒๕๕๙.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. ยุทธศาสตร์ แผนการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๔. กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา, กันยายน ๒๕๕๙.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (ร่าง) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔.
กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา, กันยายน ๒๕๕๙

<http://www.moe.go.th/websm/2014/sep/195.html>. คำแถลงนโยบายของ
คณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. วันศุกร์ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙.

<http://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/45273-8336.pdf>.
นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอกดาว์พงษ์
รัตนสุวรรณ).

[http://www.moe.go.th/moe/upload/news_policyPRAYUT/FileUpload/
46351-4868.pdf](http://www.moe.go.th/moe/upload/news_policyPRAYUT/FileUpload/46351-4868.pdf). รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลปีที่ ๒
(วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๘ - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙) กระทรวงศึกษาธิการ.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร.กมล รอดคล้าย

เลขาธิการสภาการศึกษา

ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

นายชาญ ต้นติธรรมถาวร

ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา

พิจารณารายงาน

นายชาญ ต้นติธรรมถาวร

ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา

นางเกื้อกุล ชั่งใจ

ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

รวบรวม สัเคราะห์ เรียบเรียง จัดทำรายงาน และบรรณาธิการ

นางโชติกา วรรณบุรี

ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์สถานการณ์ทางการศึกษา

นางณิชกมล ดวงมาลัย

นักวิชาการศึกษาคำานานุกรการ

นางสาวบรรณากรณ อมรพรสิน

นักวิชาการศึกษาคำานานุกรการ

นางสาวอุไรวรรณ พันธุ์สุจริต

นักวิชาการศึกษาคำานานุกรการ

หน่วยงานรับผิดชอบ

กลุ่มวิเคราะห์สถานการณ์ทางการศึกษา

สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๓๑๔

โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๗๙๑๕

เว็บไซต์สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา <http://www.onec.go.th>



สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ ๕๓/๒๕๕๙

ISBN 978-646-270-121-4